

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och av 3 § i lagen om Transport och kommunikationsverket

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Enligt förslaget i propositionen ska lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och lagen om Transport- och kommunikationsverket ändras. Målet är att göra de lagstiftningsändringar som krävs för att den så kallade offentligt reglerade tjänsten inom ramen för satellitnavigeringssystemet Galileo ska kunna tas i bruk nationellt i Finland under 2025.

Enligt förslaget ska det i lagen tas in bestämmelser om ansvarig myndighet för offentlig reglerad satellittjänst och om myndighetsuppgifterna samt om tillhandahållande och användning av tjänsten och produktion av teknik för och tillsyn över export av teknik för tjänsten. Aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy ska ges rätt att fungera som leverantör av offentlig reglerad satellittjänst. Försvarsmakten ska kunna tillhandahålla motsvarande tjänst för försvarets behov.

Transport- och kommunikationsverket ska få rätt att i större utsträckning än för närvarande utföra inspektion av offentlig reglerad satellittjänst hos den som tillhandahåller, använder eller tillverkar teknik för sådan offentlig reglerad tjänst samt hos Försvarsmakten när denna tillhandahåller sådan tjänst för försvarets behov. Dessutom föreslås bestämmelser om straffbarhet för missbruk av en tjänst.

Enligt propositionen ska dessutom informationssamhällsavgiften höjas för att täcka Transport- och kommunikationsverkets årliga kostnader för drift och underhåll av positionsdatatjänsten.

Dessutom ska lagen om Transport- och kommunikationsverket ändras så att Cybersäkerhetscentret för sin del ska svara för ordnandet av offentlig reglerad tjänst.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2023.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning	4
1.1 Bakgrund	4
1.1.1 Offentlig reglerad satellittjänst	4
1.1.2 Informationssamhällsavgift	6
1.2 Beredning	8
2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll	9
3 Nuläge och bedömning av nuläget	10
3.1 Offentlig reglerad satellittjänst	10
3.2 Informationssamhällsavgift	11
4 Målsättning	11
5 Förslagen och deras konsekvenser	12
5.1 De viktigaste förslagen	12
5.1.1 Offentlig reglerad satellittjänst	12
5.1.2 Informationssamhällsavgift	13
5.2 De huvudsakliga konsekvenserna	13
5.2.1 Offentlig reglerad satellittjänst	13
5.2.2 Ekonomiska konsekvenser av informationssamhällsavgiften	22
6 Alternativa handlingsvägar	23
6.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	23
6.2 Handlingsmodeller som planeras eller används i andra medlemsstater	26
7 Remissvar	26
8 Specialmotivering	28
8.1 Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation	28
8.2 Lagen om Transport- och kommunikationsverket	42
9 Bestämmelser på lägre nivå än lag	42
10 Ikraftträdande	42
11 Verkställighet och uppföljning	42
12 Förhållande till andra propositioner	43
12.1 Samband med andra propositioner	43
12.2 Förhållande till budgetpropositionen	43
13 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	43
13.1 De förslag som gäller offentlig reglerad satellittjänst	43
13.1.1 Inledning	43
13.1.2 Rättsstatsprincipen och förvaltningens lagbundenhet (2 § 3 mom.)	43
13.1.3 Skydd för privatlivet (10 §)	44
13.1.4 Hemfrid	44
13.1.5 Skyddet för personuppgifter	45
13.1.6 Näringsfrihet (18 §)	47
13.1.7 Rättsskydd (21 §)	47
13.1.8 Utfärdande av förordningar och delegering av lagstiftningsbehörighet (80 §)	47
13.1.9 Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter (124 §)	48
13.2 Förslaget om informationssamhällsavgift	51
LAGFÖRSLAG	53

lag om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation	53
lag om ändring av 3 § i lagen om Transport- och kommunikationsverket.....	60
BILAGA	61
PARALLELLTEXT	61
lag om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation	61
lag om ändring av 3 § i lagen om Transport- och kommunikationsverket.....	75

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

1.1.1 Offentlig reglerad satellittjänst

Positions- och tidsdata från satellitpositioneringssystem har blivit en viktig del av vardagen i det finländska samhället. Utöver att många konsumenttillämpningar använder sig av satellitpositioneringssystemen är det även många centrala funktioner i samhället som stöder sig på dem. Till exempel hanteringen av myndigheternas larmuppdrag och elnät, banktjänster och datakommunikationsnät kräver exakta positions- eller tidsdata från satellitpositioneringssystemen för att fungera.

Enligt den bedömning Europeiska unionens rymdprogrambyrå (EUSPA) har gjort kommer marknaden för produkter och tjänster som utnyttjar satellitpositioneringsteknik att växa snabbt under de närmaste åren. Rymdprogrambyrån förutspår att den globala marknaden kommer att växa till 325 miljarder euro före 2029, varav försäljningen av utrustning står för cirka 95 miljarder euro. År 2019 användes över 6 miljarder apparater och anordningar med satellituppföljningsmottagare i världen. År 2029 beräknas redan mer än 10 miljarder motsvarande anordningar vara i bruk.

EU:s satellitpositioneringssystem Galileo är ett globalt system och det enda som drivs under civil kontroll, och som, när det blir klart, är avsett att fungera parallellt med Förenta staternas globala positioneringssystem (*Global Positioning system, GPS*), Rysslands satellitsystem Glonass och Kinas satellitsystem Beidou. I motsats till andra positioneringssystem drivs och finansieras Galileo av EU:s medlemsstater. Därför är användningen av systemet inte vid krissituationer i världen förenad med några oförutsedda säkerhets- eller handelspolitiska osäkerhetsfaktorer sett ur EU:s medlemsstaters synvinkel.

Galileo producerar många olika slags tjänster för positions- och tidsbestämning för EU:s medlemsstater. Största delen av tjänsterna är öppna, det vill säga tillgängliga för vem som helst. EU:s medlemsstater har dock centrala aktörer med tanke på samhällenas störningsfria funktion, säkerhet, försvar och försörjningsberedskap för vilka den öppna signal som Galileo producerar inte är tillräcklig. Dessa aktörer behöver tillgång till en satellitpositioneringstjänst som är funktionssäker också under kris- och undantagsförhållanden. Dessutom vill medlemsstaterna att de system som är kritiska med tanke på den nationella säkerheten och försörjningsberedskapen ska stödja sig på system vars utveckling och användning de kan delta i på nationell nivå.

En av de särskilda tjänster Galileo erbjuder är en offentlig reglerad satellittjänst (*Public Regulated Service*, nedan kallad *PRS-tjänst*) som tillhandahåller tekniskt och funktionellt säkerställda, kontinuerliga tjänster för positions- och tidsbestämning som garanterar att sådana vitala funktioner som är beroende av satellitnavigering kan fortsätta oavbrutet under alla omständigheter, även i krissituationer. Ibruktageandet av PRS-tjänsten innebär att myndighetsaktörer och andra aktörer som är kritiska med tanke på samhällets funktion i fortsättningen är oberoende av utomeuropeiska system för positions- och tidsbestämning.

PRS-tjänsten baserar sig på mottagning av signaler från Galileo-satelliter. Den är helt och hållet reserverad för användare som har bemyndigats av den offentliga förvaltningen och som ska tryggas störningsfri och korrekt lokaliseringsinformation under alla förhållanden. PRS-tjänsten strävar efter att ge auktoriserade användare en tillförlitlig signal trots störningar och avsiktlig

påverkan och vilseledning (ett s.k. *kontinuitetslöfte*). Detta baserar sig på att PRS-tjänstens signal är krypterad och signalens sändareffekt är större än de öppna tjänsternas sändareffekt. PRS-tjänsten tål både avsiktlig cyberpåverkan och oavsiktliga störningar bättre än de öppna tjänsterna. Ibrukttagandet av PRS-tjänsten är medlemsstaternas viktigaste gemensamma cybersäkerhetsprojekt under de närmaste åren. Tidtabellen för ibrukttagandet av PRS-tjänsten har ofta skjutits upp i unionsbehandlingen. Detta beror på tekniska utmaningar i samband med utvecklingen av EU:s program för satellitbaserad positionsbestämning Galileo, bland annat när det gäller att bygga upp system för markstationer som stöder programmet. Enligt de uppgifter som föreligger hösten 2022 kommer tjänsten att vara i operativ användning i unionen år 2025, då den tas i bruk också i Finland.

På föredragning från kommunikationsministeriet slog statsrådets finanspolitiska ministerutskott vid sitt möte den 24 november 2020¹ fast att Finland ska ta i bruk Galileo-systemets PRS-tjänst nationellt. Kommunikationsministeriet har under flera års tid berett riktlinjerna för ibrukttagandet i samarbete med sju andra ministerier (jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, försvarsministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet och finansministeriet).

När finanspolitiska ministerutskottet förordade införandet av PRS-tjänsten i Finland, understödde utskottet samtidigt kommunikationsministeriets förslag om de framtida nationellt auktoriserade användargrupperna för PRS-tjänsten, den nationella modellen för ibrukttagandet av tjänsten, finansieringsmodellen för användning av tjänsten, som baserar sig på bruksavgifter, samt ministerieexperternas vid tidpunkten bästa möjliga uppskattning av antalet användare av tjänsten under de kommande åren och av införandets totala inverkan på anslagen inom statsfinanserna. I enlighet med finanspolitiska ministerutskottets beslut ska aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy vara tillhandahållare av den offentliga reglerade satellittjänsten. Bolagets uppdrag är en offentlig förvaltningsuppgift och en sådan uppgift kan anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag.

Finanspolitiska ministerutskottet konstaterade när det förordade ibrukttagandet av PRS-tjänsten att medlemsstaterna inte betalar separata bruksavgifter till EU för användningen av Galileosystemets tjänster. Medlemsstaterna finansierar dock rymd- och satellitprojekt som genomförs gemensamt av EU och Europeiska rymdorganisationen (ESA). Till exempel Finland har före utgången av 2022 finansierat Galileosystemet med sammanlagt cirka 480 miljoner euro. Finland finansierar Galileosystemet med cirka 30 miljoner euro om året. Ur Finlands synvinkel är det förnuftigt att utnyttja Galileosystemets tjänster för positions- och tidsbestämning nationellt. Av dessa tjänster är det uttryckligen den certifierade PRS-tjänsten som ger finländarna och det finländska samhället det största mervärdet.

Finanspolitiska ministerutskottet understödde i sina slutsatser också motiveringarna till ett nationellt ibrukttagande av PRS-tjänsten. Ibrukttagandet av PRS-tjänsten stöder de finländska målen för den övergripande säkerheten enligt säkerhetsstrategin för samhället, säkerställandet av den nationella cybersäkerheten och Finlands nationella försörjningsberedskap. I statsrådets beslut om målen med försörjningsberedskapen (1048/2018) konstateras det att tyngdpunkten i Finlands försörjningsberedskapsåtgärder under de närmaste åren flyttas mot att säkerställa den kritiska infrastrukturens funktion. Tryggade positionsbestämnings- och tidsdatasystem är enligt beslutet ett av prioriteringsområdena när det gäller försörjningsberedskapsåtgärder.

¹ VN/7677/2019, föredragningslista finanspolitiska ministerutskottet E/31, den 24 november 2020.

Finlands mål är att ta PRS-tjänsten i bruk nationellt i så bred utsträckning som möjligt. Detta innebär att PRS-tjänsten utöver användarna inom den offentliga förvaltningen också i så heltäckande och stor utsträckning som möjligt ska ha sådana företag som användare som är kritiska med tanke på försörjningsberedskapen. Endast på detta sätt kan man uppnå det mål för cybersäkerheten som ställts upp för det nationella ibruktagandet av PRS-tjänsten, enligt vilket aktörer inom branscher som är kritiska med tanke på samhällets störningsfria funktion före utgången av det innevarande decenniet ska ha tillgång till certifierade tjänster för positions- och tidsbestämning som är oberoende av positioneringssystemen utanför Europa. PRS-tjänsten väntas då i Finland nå det målsatta antalet användare i det inledande skedet av ibruktagandet, vilket är 63 000.

I Finland är till exempel polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Brottpåföljdsmyndigheten och räddningsväsendet sådana användargrupper inom den offentliga förvaltningen som kan använda sig av PRS-tjänsten. När det gäller myndigheternas användning av PRS-tjänsten kommer den lägesinformation som tjänsten producerar att utnyttjas till exempel i ledningssystemen för att skapa en lägesbild och koordinera rörliga enheter. Försvarsmakten kommer att vara en av de myndigheter som använder Galileo-systemets PRS-tjänst. Försvarsmakten kommer att använda PRS-tjänsten vid genomförandet av tjänster för positions- och tidsbestämning i anslutning till sina skyldigheter när det gäller landets försvar och sina övriga uppgifter.

Sådana företag som kan komma att använda PRS-tjänsten och som är kritiska med tanke på den nationella försörjningsberedskapen är till exempel företag inom energisektorn, teleföretagen, bankerna samt företag inom trafik- och logistikbranschen. Dessa företag ansvarar för funktioner som är av avgörande betydelse för Finlands försörjningsberedskap, såsom datakommunikationsnät, system för överföring av energi och bank- och betalningssystem samt transporter. För att dessa system ska fungera behöver de bland annat intern synkronisering mellan olika enheter, dvs. exakt tidssynkronisering. Denna exakta tidssynkronisering kan genomföras med hjälp av olika signalsystem, såsom fiberoptiska nät och atomur, men i framtiden med hjälp av certifierade och tillförlitliga tidsdata som tillhandahålls av speciellt PRS-tjänsten.

I framtiden förväntas behovet av certifierad positionsbestämning och certifierade tidsdata öka ytterligare inom både den offentliga förvaltningen och företagen inom kritisk infrastruktur. Denna utveckling påverkas särskilt av ibruktagandet av den nya generationens mobiltelenät, 5G-nätet, och till exempel den förväntade automatiseringen av trafik- och logistikbranschen.

Det nationella projektet för ibruktagande av PRS-tjänsten delas in i två faser: investerings- och produktionsfasen. Investeringsfasen, det vill säga den fas då den infrastruktur som användningen av PRS-tjänsten förutsätter byggs, infaller under åren 2021–2024. Avsikten är att PRS-tjänstens produktions- eller användningsfas ska inledas i Finland år 2025. För att Transport- och kommunikationsverket i egenskap av ansvarig myndighet för PRS-tjänst ska kunna ingå sådana anskaffnings- och serviceavtal med aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy som investerings- och produktionsfaserna förutsätter, ska bolaget genom lag utses till tjänsteoperatör för PRS-tjänsten. Även andra behövliga ändringar för att möjliggöra det nationella ibruktagandet av PRS-tjänsten görs i lagen.

1.1.2 Informationssamhällsavgift

I regeringens proposition ingår också ett förslag som är oberoende av förslaget om PRS-tjänst om att den informationssamhällsavgift som avses i 289 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation höjs för att täcka Transport- och kommunikationsverkets årliga kostnader för

drift och underhåll av positionsdatatjänsten. Enligt 5 § i lagen om sambyggnad och samutnyttjande av nätinфраstruktur (276/2016) ska Transport- och kommunikationsverket se till att det finns en lättanvänd och informationssäker central informationspunkt, genom vilken det utan obefogat dröjsmål i digital form ges information om nätens fysiska infrastruktur, planerade byggarbeten, tillståndsförfaranden som gäller byggande samt om placeringen av kablar, rör och liknande aktiva delar av nätet. Positionsdatatjänsten är en tjänst som står till allas förfogande som är riktad till i synnerhet dem som planerar eller påbörjar markbyggnadsarbeten, såsom planerare, el- och teleföretag, jordbyggnadsföretag, grävmaskinsföretag samt el- och teleentreprenörer. I Positionsdatatjänsten kommer det med vissa undantag att samlas in information om var den fysiska infrastrukturen för kommunikations-, el-, fjärrvärme-, fjärrkylnings- och trafiknäten är belägen.

Enligt den regeringsproposition som gällde bland annat lagen om sambyggnad och samutnyttjande av nätinфраstruktur (RP 116/2015 rd) orsakar anskaffning och underhåll av de datasystem och tjänster som hänför sig till verksamheten i den centrala informationspunkten Kommunikationsverket (numera Transport- och kommunikationsverket) kostnader på uppskattningsvis högst 500 000 euro per år. Avsikten är att kostnaderna ska täckas med den jämnstora informationssamhällsavgift som tas ut hos teleföretagen, de el- och naturgasnätsavgifter som tas ut hos energibolagen och den andel som betalas ur det anslag Trafikverket har anvisats. År 2016 antogs kostnaderna uppgå till hälften av den summan och Kommunikationsverket skulle svara för också den andel som ankom på Energimyndigheten. Från och med 2017 skulle kostnaderna enligt förslaget fördelas jämnt mellan Kommunikationsverket, Energimyndigheten och Trafikverket. Det föreslogs inte i propositionen att informationssamhällsavgiften eller Trafikverkets anslag skulle höjas, men det konstaterades att behovet av en höjning vid behov ska bedömas på nytt utifrån de faktiska kostnaderna. Det belopp på 500 000 euro som 2015 beräknades för ändamålet räcker endast till för att täcka drifts- och underhållskostnaderna för den befintliga informationspunkten. Kostnaderna för drift och underhåll av positionsdatatjänsten kommer också att vara betydligt högre än kostnaderna för drift och underhåll av den befintliga informationspunkten på grund av den högre nivå av informationssäkerhet som byggs in i tjänsten och underhållet av den. Positionsdatatjänsten kommer att innehålla säkerhetsklassificerad information, och skyddet av den kräver bl.a. en servermiljö med högre informationssäkerhet samt informationssystem och datakommunikationsförbindelser. Tjänsten ska också underhållas och vidareutvecklas utifrån en miljö med högre informationssäkerhet.

Avsikten är att positionsdatatjänsten ska vara i bruk för produktion i början av 2023. Konstruktionskostnaderna för tjänsten, cirka 2,5–3,0 miljoner euro, ska täckas av Transport- och kommunikationsverkets budgetanslag, men det är meningen att kostnaderna för drift och underhåll i enlighet med motiveringen till lagen om sambyggnad och samutnyttjande av nätinфраstruktur ska täckas gemensamt av Transport- och kommunikationsverket, Energimyndigheten och Trafikledsverket så, att vart och ett av verken svarar för en tredjedel av kostnaderna. Kostnaderna för driften och underhållet av tjänsten uppskattas bli 1 200 000 euro om året, varvid vart och ett av de tre verken ska stå för 400 000 euro per år. Energimyndigheten har vid ingången av 2022 höjt el- och naturgasnätsavgifterna så att de motsvarar Energimyndighetens ökande arbetsmängd för övervakningen av el- och naturgasmarknaden och för att i fråga om andelen elnätsinnehavare finansiera den tjänst som ska upprätthållas av Transport- och kommunikationsverket, vilket är en tredjedel av de totala kostnaderna för driften (RP 150/2021 rd). Transport- och kommunikationsverket fakturerar årligen Energimyndigheten för dess andel, medan Trafikledsverkets andel debiteras genom en budgetöverföring. Finansieringen av positionsdatatjänsten samlas in separat från finansieringen av nätverksinformationspunkten, och finansieringen av positionsdatatjänsten kommer alltså inte att inverka på den existerande finansieringen av nätverksinformationspunkten. Transport- och

kommunikationsverkets kostnader för underhållet och utvecklandet av nätverksinformationspunkten täcks redan nu med inkomsterna från informationssamhällsavgiften. De årliga kostnaderna för nätverksinformationspunkten är för närvarande 501 000 euro och finansieringen samlas till lika delar in från Transport- och kommunikationsverket, Energimyndigheten och Trafikledsverket.

Enligt 241 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation ska den som utför jordbyggnadsarbete, skogsarbete, vattenbyggnadsarbete eller annat arbete som eventuellt äventyrar telekablar ta reda på om det finns telekablar inom området för att undvika skador. Enligt bestämmelsen ska teleföretagen avgiftsfritt ge information om var telekablar är placerade samt ge den som utför arbetet den information som behövs för undvikande av fara. I 110 § elmarknadslagen (588/2013) finns en motsvarande bestämmelse i fråga om elnätsbolag.

Det som gäller den centrala informationspunkten enligt lagen om sambyggnad och samutnyttjande av nätinфраstruktur genomförs så att informationspunkten består av den redan befintliga nätverksinformationspunkten och positionsdatatjänsten, som nu är under utveckling. Transport- och kommunikationsverket håller som bäst på att skaffa en sådan informationstjänst till vilken det i enlighet med lagen om sambyggnad och samutnyttjande av nätinфраstruktur i fortsättningen kommer att samlas in positionsdata om de befintliga nätens fysiska infrastruktur och om placeringen av kablar, rör och liknande aktiva delar av nätet och från vilken det i fortsättningen centraliserat finns tillgänglig information om dessa. Positionsdatatjänsten kommer åtminstone i det inledande skedet att fungera separat från den redan befintliga nätverksinformationspunkten, där det för närvarande endast finns uppgifter om planerade byggarbeten och tillståndsförfaranden i samband med byggande. Transport- och kommunikationsverket täcker investeringskostnaderna för utveckling av positionsdatatjänsten och byggande av de system som krävs för den genom interna arrangemang inom ramen för den befintliga budgeten. Inga budgetmedel har anslagits för att finansiera underhåll och vidareutveckling av positionsdatatjänsten.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid kommunikationsministeriet i samarbete med Transport- och kommunikationsverket.

Våren 2021 utarbetades en bedömningspromemoria om lagstiftningsramen för PRS-tjänsten (nedan *bedömningspromemorian*)². Bedömningspromemorian var på remiss hösten 2021 och det kom in 16 yttranden om den.³ I yttrandena fästes uppmärksamhet bl.a. vid privatiseringen av utövandet av offentlig makt, bedömningen av behovet av dataskydd, definitionen av begrepp, en närmare beskrivning av tjänstestrukturen, beaktandet av användarnas möjligheter att påverka samt en mer omfattande granskning av finansieringsfrågor. I utlåtandena konstaterades det att det i regel inte är nödvändigt att hänvisa till den allmänna dataskyddsförordningen. Vid den grundläggande beredningen är det dock skäl att göra en mer omfattande bedömning av behandlingen av personuppgifter.

² Bedömningspromemorian finns i statsrådets projektportal:

https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/b888c5c5-4888-4616-abfa-1a0d800702e2/b5197ee6-e398-4b21-b6b3-527076b978b2/LAUSUNTOPYYNTO_20211112110642.PDF.

³ Ett sammandrag av remissyttrandena (på finska) kan läsas på adressen:

https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/b888c5c5-4888-4616-abfa-1a0d800702e2/7acbcfc8-9597-47a3-b908-8b6df44bcb08/YHTEENVETO_20220204134139.pdf

När det gäller finansieringsfrågor rekommenderades det att prissättningen ska grunda sig på självkostnadsprincipen (med undantag för mervärdestjänster) och att principerna ska tas in i propositionen. Dessutom bör finansieringen dimensioneras så att den täcker kostnaderna. Möjligheten till en skälig vinstmarginal understöddes, men det kan dock inte vara fråga om marknadsmässig rörelsevinst. Också definitionen av användargrupper och hänvisningen till strafflagen preciserades. Remissinstanserna ansåg att förslaget totalt sett är motiverat och genomförbart. Också betydelsen av ett nationellt ibruktagande av PRS-tjänsten togs upp i yttrandena.

Vid beredningen av regeringspropositionen har finansministeriet, som är det ansvariga ministeriet enligt lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät (10/2015, nedan *säkerhetsnätslagen*), hörts vid bilaterala diskussioner. Också inrikesministeriet, som företräder den framtida användarkåren inom PRS-tjänsten, och instanser inom dess förvaltningsområde samt försvarsministeriet och Försvarsmakten har hörts. Dessutom har aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy samt avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli, som ansvarar för ägarstyrningen av bolaget, hörts.

Vid beredningen av utkastet till regeringsproposition har yttranden begärts av olika intressentgrupper. I propositionens avsnitt om remissvaren finns en förteckning över remissinstanserna och allmänna kommentarer om svaren.

Under beredningen har statsrådets projektportal upprätthållit ett tjänst för information om projektet på sin webbplats.⁴ På webbplatsen har det informerats om hur projektet framskrider och publicerats material som hänför sig till projektet.

2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

Med stöd av den tidigare gällande rådets förordning (EG) nr 876/2002 om bildande av det gemensamma företaget Galileo antog Europaparlamentet och rådet den 25 oktober 2011 ett beslut om närmare föreskrifter för tillträde till den offentliga reglerade tjänst som erbjuds via det globala system för satellitnavigering som inrättats genom Galileoprogrammet (1104/2011/EU, nedan *PRS-beslutet*) för att säkerställa en effektiv administration av PRS-tjänsten. Möjligheten att använda PRS-tjänsten i EU:s medlemsstater styrs av PRS-beslutet, som innehåller bestämmelser om de allmänna principerna för användningen av PRS-tjänsten och tillämpningen av de säkerhetsbestämmelser som unionen utfärdat särskilt. Enligt PRS-beslutet har medlemsstaterna rätt att använda PRS-tjänsten i obegränsad utsträckning. Medlemsstaterna betalar inte heller några användaravgifter till unionen för användningen av PRS-tjänsten. Medlemsstaterna beslutar själva om de tar i bruk PRS-tjänsten nationellt. Likaså beslutar medlemsstaterna självständigt vilka nationella aktörer som i varje enskild medlemsstat kan använda PRS-tjänsten. De medlemsstater som använder PRS-tjänsten ska utse en ansvarig myndighet för den offentliga reglerade satellittjänsten (behörig PRS-myndighet, *competent PRS authority*).

Med stöd av PRS-beslutet har kommissionen antagit sitt delegerade beslut C(2015)6123 om komplettering av Europaparlamentets och rådets beslut nr 1104/2011/EU vad gäller de gemensamma minimistandarder som de behöriga PRS-myndigheterna ska följa (nedan *kommissionens delegerade beslut*). Varje nationell behörig PRS-myndighet ansvarar för att användningen av PRS-tjänsten överensstämmer med de gemensamma minimistandarderna i medlemsstaten, inklusive användarrättigheterna för PRS-tjänsten och fastställandet av

⁴ <https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=LVM056:00/2021>

nationella användargrupper, hanteringen av krypteringsnycklar, utfärdade säkerhetsregler och riskhantering. De minimikrav som ska iakttas i den nationella användningen av PRS-tjänsten och som den nationella behöriga PRS-myndigheten övervakar preciseras i bilagan till PRS-beslutet.

Enligt beslutet ska medlemsstaterna också skapa ett separat förfarande för bemyndigande genom vilket de användargrupper som nationellt har rätt till PRS-tjänsten anges. Enligt PRS-beslutet är PRS-tjänsten reserverad endast för användare som har bemyndigats av medlemsstaternas offentliga förvaltningar och som av den nationella PRS-myndigheten har fått tillstånd att inneha eller använda PRS-mottagare. Medlemsstaterna ska dessutom föreskriva om påföljder för överträdelse av nationella bestämmelser som utfärdats i enlighet med PRS-beslutet om den nationella behöriga PRS-myndigheten. De ska vara effektiva, proportionella och avskräckande, och enligt ingressen till PRS-beslutet ska de åtminstone beakta möjligheterna till olovlig och fientlig användning av tjänsten.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Offentlig reglerad satellittjänst

Den nationella regleringen av PRS-tjänsten finns i lagen om Transport- och kommunikationsverket (935/2018) och i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014, nedan *kommunikationstjänstlagen*).

Det konstateras i 3 § 1 mom. i lagen om Transport- och kommunikationsverket att Cybersäkerhetscentret är ansvarig myndighet för den offentliga reglerade satellittjänsten. Enligt 3 mom. kan Transport- och kommunikationsverket producera offentligrättsliga prestationer eller prestationer som prissätts på företagsekonomiska grunder för Cybersäkerhetscentrets uppgifter och ingå avtal om produktionen av dessa prestationer.

Bestämmelserna i 32 a kap. i kommunikationstjänstlagen gäller offentliga reglerade satellittjänster. Kapitlet innehåller tre paragrafer som gäller tillhandahållande av PRS-tjänst, tillverkning av satellittjänstteknik och exportkontroll. Dessutom konstateras det i 304 § i kommunikationstjänstlagen (*Transport- och kommunikationsverkets särskilda uppgifter*) att Transport- och kommunikationsverket har rollen som behörig myndighet för PRS-tjänsten, och i 325 § (*Transport- och kommunikationsverkets inspektionsrätt*) föreskrivs det om verkets rätt att inspektera företag som tillverkar eller använder satellittjänstteknik för att utreda om företaget iakttar den reglering som gäller PRS-tjänsten.

Både PRS-beslutet och kommissionens delegerade beslut är direkt tillämplig rätt och i kraft som sådana. De behöver alltså inte genomföras genom nationell lagstiftning. PRS-beslutet förutsätter dock att straffbestämmelser fastställs, om nationell lagstiftning utarbetas.

Aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy:s ställning i PRS-verksamheten förutsätter nationell lagstiftning. I enlighet med det beslut som finanspolitiska ministerutskottet fattade i november 2020 kommer aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy eller ett dotterbolag att vara tillhandahållare av offentlig reglerad satellittjänst. Bolagets ställning ska skrivas in i lag, eftersom dess uppgifter är offentliga förvaltningsuppgifter och de med stöd av 124 § i grundlagen kan anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag. Bolagets roll som handhavare av offentliga förvaltningsuppgifter förutsätter dessutom hänvisningar till straffrättsligt tjänsteansvar och skadeståndslagen.

Att lagspråket allmänt taget ska vara begripligt och att myndigheter är skyldiga att använda ett sakligt, klart och begripligt språk förutsätter dessutom att Transport- och kommunikationsverkets roll som behörig myndighet preciseras och att det klargörs vad denna roll innefattar i den lagstiftning som gäller PRS-tjänsten. När det gäller teknik för och exportkontroll av PRS-tjänsten anses de nuvarande bestämmelserna vara tillräckliga.

I den nuvarande lagstiftningen nämns de användargrupper till vilka PRS-tjänst kan erbjudas, men denna reglering kan inte anses vara tillräcklig när tjänsten har tagits i bruk i Finland. Förutsättningarna för beviljande av användarrättigheter till PRS-tjänsten ska föreskrivas genom lag, eftersom det är fråga om ett förvaltningsbeslut som också ska kunna överklagas. Även den paragraf som gäller Transport- och kommunikationsverkets inspektionsrätt behöver preciseras.

I lagen om Transport- och kommunikationsverket bör det tas in en bestämmelse om att Cybersäkerhetscentret vid verket svarar för organiseringen av PRS-tjänsten.

3.2 Informationssamhällsavgift

I nuläget är existerande uppgifter om var den fysiska infrastrukturen, kablarna, rören och de aktiva delarna av nätet fysiskt är placerade utspridda på flera aktörer, och till vissa delar kan de också finnas utanför Finlands territorium. Det är en arbetsdryg och osäker process att få heltäckande information, eftersom till exempel de som ska göra grävarbetet inte vet med säkerhet om de har begärt information av alla behövliga aktörer. För närvarande betalar de som äger nätinфраstruktur avgifter för behandlingen av de begäranden om lokaliseringssuppgifter de gör och för underhållet av dem till privata tillhandahållare av tjänster, såsom exempelvis Verkkoselvitys.fi; bland annat teleföretag har alltså lagt ut behandlingen av begäranden om uppgifter enligt 241 § 2 mom. i kommunikationstjänstlagen.

I 36 kap. i den lagen ingår bestämmelser om avgifter till myndigheter. Enligt 289 § i lagen är teleföretag som bedriver anmälningspliktig eller koncessionspliktig verksamhet skyldiga att till Transport- och kommunikationsverket betala en årlig informationssamhällsavgift som täcker verkets kostnader för skötseln av de uppgifter enligt lagen i fråga som gäller teleföretag, med undantag för uppgifter som gäller numrering. Informationssamhällsavgift tas inte ut för omsättning som hänför sig till televisions- eller radioverksamhet eller till vidareändring av televisionsprogram eller radioprogram. Informationssamhällsavgiften utgör 0,12 procent av omsättningen för den televerksamhet som teleföretaget bedrivit i Finland under räkenskapsperioden före bestämmandet av avgiften. Om omsättningen dock understiger 300 000 euro, föreligger ingen betalningsskyldighet. Närmare bestämmelser om den omsättning som avgiften grundar sig på finns i 290 § i lagen. I Finland finns över 320 företag som gjort televerksamhetsanmälan. Under 2021 påfördes 109 sådana teleföretag vars avgiftsgrundande omsättning 2020 var minst de 300 000 euro som fastställs i lagen. Intäkterna av informationssamhällsavgifterna var cirka 3,8 miljoner euro 2021.

4 Målsättning

Syftet med propositionen är att stifta sådana lagbestämmelser som möjliggör det nationella ibruktagandet av PRS-tjänsten i Finland. Med tanke på Finlands nationella modell för ibruktagande av tjänsten är det viktigt att uppgiften som tillhandahållare av offentlig reglerad satellittjänst kan anförtros aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy. Tillhandahållandet av PRS-tjänst ska betraktas som en sådan offentlig förvaltningsuppgift som det enligt 124 § i grundlagen ska föreskrivas om genom lag eller med stöd av lag. Dessutom behöver närmare bestämmelser utfärdas om Transport- och kommunikationsverkets uppgifter och ansvar i anslutning till den nationella organiseringen av PRS-tjänsten.

Syftet med höjningen av informationssamhällsavgiften är att täcka Transport- och kommunikationsverkets andel av de årliga kostnaderna för driften och underhållet av den nya positionsdatatjänsten.

5 Förslagen och deras konsekvenser

5.1 De viktigaste förslagen

5.1.1 Offentlig reglerad satellittjänst

Enligt förslaget i propositionen ska lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och lagen om Transport- och kommunikationsverket ändras. Målsättningen är att införa de ändringar i lagstiftningen som krävs för att PRS-tjänsten ska kunna tas i bruk nationellt under 2025.

Det föreslås att PRS-tjänsten ordnas enligt en modell där den ansvariga myndigheten för PRS-tjänst (Transport- och kommunikationsverket) ska vara organisationsansvarig för PRS-tjänsten, vilket innebär att verket svarar för den nationella organiseringen av tjänsten och är behörig myndighet i anslutning till den. Det nationella utbudet av tjänster i anslutning till PRS-tjänsten överförs genom lag till aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy. Försvarsmakten ska kunna tillhandahålla PRS-tjänst för försvarets behov.

Regelverket för PRS-tjänsten består av EU-regelverket, den nationella reglering som nu föreslås i kommunikationstjänstlagen och i lagen om Transport- och kommunikationsverket samt kompletterande bestämmelser på lägre nivå, statsrådets förordning samt Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter. Bemyndigandet att använda PRS-tjänst beviljas genom Transport- och kommunikationsverkets beslut och tillstånd att exportera teknik för PRS-tjänsten genom utrikesministeriets tillståndsbeslut.

PRS-tjänsten finansieras med medel ur statsbudgeten. Transport- och kommunikationsverket anvisas ett anslag för organiseringen av PRS-tjänsten och uppgifterna som behörig PRS-myndighet. Med detta anslag täcks myndighetens funktioner, till exempel de personalkostnader som behövs för administration och inspektionsverksamhet samt den finansiering som behövs för att upphandla utbudet av tjänster av aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy. Den ansvariga myndigheten för PRS-tjänst ska få tillbaka en del av dessa kostnader för tjänsteupphandling av användaravgifterna, som dock avses vara lägre än självkostnadspriset. Därmed kommer myndigheten själv att bära den del av kostnaderna som inte kan täckas med användaravgifter. Aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy får inte göra företagsekonomisk vinst med hjälp av PRS-tjänsten, dvs. den behöriga myndigheten beställer tjänsten av bolaget till självkostnadspris. I budgetbesluten för de kommande åren ska det säkerställas att den behöriga PRS-myndigheten får tillräcklig finansiering för att sköta uppgiften.

Det föreslås att det i kommunikationstjänstlagen på motsvarande sätt som i den gällande lagen föreskrivs om den behöriga myndigheten för en offentlig reglerad satellittjänst (Transport- och kommunikationsverket) och om tillverkning av och exportkontroll för teknik i anslutning till PRS-tjänst.

Dessutom föreslås det bestämmelser om den behöriga PRS-myndighetens uppgifter samt om tillhandahållande och användning av PRS-tjänsten. Aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy ska ges i uppdrag att fungera som leverantör av offentlig reglerad satellittjänst. Suomen Erillisverkot Oy ska omfattas av bland annat det straffrättsliga tjänsteansvar och det skadeståndsansvar som gäller i samband med skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift. Bolaget ska i sin verksamhet i funktionellt och ekonomiskt hänseende avskilja PRS-tjänsten från sin övriga verksamhet.

Bolaget ska inte ha rätt att göra företagsekonomisk vinst på tillhandahållandet av PRS-tjänst. Det ska ha rätt att anlita underleverantörer i sin produktion. Försvarsmakten ska kunna tillhandahålla PRS-tjänst för försvarets behov.

PRS-tjänst kan användas av myndigheter samt företag som är kritiska med tanke på försörjningsberedskapen och som omfattas av Transport- och kommunikationsverkets beslut om användargrupper. Andra än myndighetssökande ska lämna en användningsbeskrivning där sökanden lämnar en redogörelse för behovet av att använda tjänsten och för sina möjligheter att använda tjänsten på ett säkert och ändamålsenligt sätt. Dessutom ska sökanden i beskrivningen av redogöra för varför och hur sökanden anser att användningen av PRS-tjänsten främjar Finlands övergripande säkerhet.

Det föreslås att Transport- och kommunikationsverkets rätt att utföra inspektioner i anslutning till PRS-tjänst utvidgas. Verket ska ha rätt att i större utsträckning än för närvarande utföra inspektioner hos tillhandahållare, användare och tillverkare av PRS-tjänster samt hos Försvarsmakten när denna tillhandahåller PRS-tjänst för försvarets behov. Vid inspektionerna ska det utredas om PRS-lagstiftningen och villkoren för användningsbemyndigandet har iakttagits. En inspektion ska i första hand utföras genom en begäran om information, men också handlingar som innehas av föremålet som inspekteras och dennes lokaler ska kunna inspekteras.

Bestämmelserna om Cybersäkerhetscentrets uppgifter i 3 § i lagen om Transport- och kommunikationsverket preciseras så att Cybersäkerhetscentret för sin del ska svara för ordnandet av den offentligt reglerade satellittjänsten.

5.1.2 Informationssamhällsavgift

Det föreslås i propositionen att Transport- och kommunikationsverkets andel av kostnaderna för driften och underhållet av positionsdatatjänsten ska täckas genom en höjning av informationssamhällsavgiften enligt 289 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation med 0,015 procentenheter från och med den 1 januari 2023, då informationssamhällsavgiften ska utgöra 0,135 procent av omsättningen av televerksamhet som ett teleföretag som omfattas av informationssamhällsavgift bedrivit i Finland under den räkenskapsperiod som föregår bestämmandet av avgiften. De uppskattade intäkterna av informationssamhällsavgifterna är cirka 4 miljoner euro. Den föreslagna höjningen av informationssamhällsavgiften kommer att höja intäkterna av avgiften till uppskattningsvis cirka 4,4 miljoner euro från och med 2023, om teleföretagens omsättning fortsätter att öka som förut.

5.2 De huvudsakliga konsekvenserna

5.2.1 Offentlig reglerad satellittjänst

Konsekvenser för statsfinanserna

Finlands nationella plan för genomförandet av PRS-tjänsten baserar sig på den plan för genomförande som lagts fram för finanspolitiska ministerutskottet 2020 och de riktlinjer som ministerutskottet godkänt i sina slutsatser⁵, i fråga om till exempel det nationella genomförandet av tjänsten, de framtida användargrupperna för tjänsten och de uppskattade verkningarna på anslagsbehovet av tillhandahållandet av tjänsten. I ministerutskottets godkända slutsatser

⁵ VN/7677/2019, föredragningslista för finanspolitiska ministerutskottets möte, E/31, den 24 november 2020.

konstateras det att ibruktagandet av PRS-tjänsten stöder de finländska målen för den övergripande säkerheten enligt säkerhetsstrategin för samhället, säkerställandet av den nationella cybersäkerheten och Finlands försörjningsberedskap. Dessa mål kan nås om användargrupperna inom den offentliga förvaltningen och de med tanke på försörjningsberedskapen kritiska grupper som använder infrastrukturen i så heltäckande och bred utsträckning som möjligt tar i bruk PRS-tjänsten. I ministerutskottets slutsatser uppställdes som mål att PRS-tjänsten i slutet av detta decennium ska ha cirka 63 000 användare.

Den största användargruppen är de minst 45 000 användare inom den offentliga förvaltningen och de användare av med tanke på försörjningsberedskapen kritisk infrastruktur som utnyttjar PRS-tjänsten som en integrerad tjänst i den kommande bredbandstjänsten för myndighetskommunikation, den så kallade Virve-2-tjänsten. Ibruktagandet av PRS-tjänsten förutsätter således att kommunikationsministeriets förvaltningsområde samordnar ibruktagandet av PRS-tjänsten tillsammans med finansministeriet, som ansvarar för ibruktagandet av Virve-2-tjänsten. PRS-tjänst kan också användas i annan terminalutrustning som används av statliga myndigheter, myndigheter i välfärdsområdena och kommunala myndigheter och som tillhandahålls av till exempel Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori och privata tillhandahållare av kommunikationstekniska tjänster.

I Finland förutsätter användningen av PRS-tjänst att det skapas en sådan operativ struktur som användningen av den nationella tekniska basinfrastrukturen och tjänsten förutsätter. Finlands nationella basinfrastruktur och operativa struktur ska utformas i enlighet med kraven på lagenlighet och informationssäkerhet i PRS-beslutet samt inom ramen för säkerhetsreglerna för användningen av tjänsten. Finland planerar att ta i bruk PRS-tjänsten som en av de första medlemsstaterna. Det finns inga förebilder för Finlands nationella modell för ibruktagande. När PRS-tjänsten tas i bruk är det således fråga om ett nyskapande tekniskt projekt.

Kommunikationsministeriet har bedömt konsekvenserna för statsfinanserna av investeringsfasen, dvs. uppbyggnadsfasen, när det gäller ibruktagandet av PRS-tjänsten. För finanspolitiska ministerutskottet presenterades år 2020 kalkyler som utarbetats i samarbete med andra förvaltningsområden och som baserar sig på bästa tillgängliga expertbedömning. I enlighet med ministerutskottets slutsatser genomför Transport- och kommunikationsverket i investeringsfasen byggandet av den gemensamma infrastrukturen och driftsstrukturen som den nationella användningen av tjänsten förutsätter centraliserat. Under Transport- och kommunikationsverkets omkostnadsmoment 31.01.02 anvisas åren 2021–2025 ett anslag på 16,5 miljoner euro för att täcka kostnaderna under byggnadsfasen.

När PRS-tjänsten byggs upp under åren 2021–2025 orsakas i synnerhet de sektorer som kommer att använda PRS-tjänsten också så kallade interna investeringskostnader, som uppskattats till totalt 2 000 000 euro. Varje förvaltningsområde svarar självt för att täcka dessa interna investeringskostnader. De sammanlagda anslagsbehoven för förvaltningsområdena i investeringsfasen uppgår därmed till sammanlagt 18,5 miljoner euro, i vilket ingår de ovan nämnda kostnaderna och de 16,5 miljoner euro som ska anvisas Transport- och kommunikationsverket.

Den viktigaste utgiftsposten för PRS-tjänsten i användarförvaltningsområdena inom den offentliga förvaltningen är i produktionsskedet täckandet av det kundpris som tas ut för användningen av tjänsten. Andra interna kostnader inom användarförvaltningsområdena är närmast anskaffningskostnaderna för den enhet för självständig terminalutrustning som behövs vid användningen av tjänsten och kostnaderna för den så kallade systemadministratörsverksamheten. Systemadministratörerna sörjer var och en inom sitt eget

förvaltningsområde bl.a. för styrningen av slutanvändarna och för behörighetskontroll och annan administration. Användarförvaltningsområdena ska också i någon mån omfördela befintliga anslag och personalresurser för genomförandet av PRS-tjänsten. Omfördelningen hänför sig bland annat till omställningen av systemadministratörsfunktionerna inom Virve-tjänsten så att de också stöder PRS-tjänsten.

I motsats till vad som föreslogs för finanspolitiska ministerutskottet hösten 2020 är avsikten att PRS-tjänsten, det vill säga produktionsfasen för tjänsten, ska inledas i Finland under 2025. De årliga driftskostnaderna för den gemensamma infrastrukturen och den operativa strukturen för PRS-tjänsten uppskattas bli cirka 3 100 000 euro i produktionsfasen. I dessa driftskostnader ingår de årliga verksamhetskostnaderna för aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy, som tillhandahåller den offentliga reglerade satellittjänsten, och för den ansvariga myndigheten för PRS-tjänst, som är verksam i anslutning till Transport- och kommunikationsverket.

I enlighet med finanspolitiska ministerutskottets slutsatser från 2020 är principen för täckandet av kostnaderna i produktionsfasen den att användaren betalar. Den ansvariga myndigheten för PRS-tjänst, dvs. Transport- och kommunikationsverket, tar ut kundavgifter hos dem som använder PRS-tjänsten. Med de kundavgifter som tas ut täcks en del av tillhandahållarens, bolaget Suomen Erillisverkot Oy:s, kostnader för produktionen av den offentliga reglerade satellittjänsten. Enligt Konkurrens- och konsumentverkets riktlinjer ska de kundavgifter som tas ut vara lika stora för såväl användare inom den offentliga förvaltningen som privata användare. Varje förvaltningsområde som är användare av PRS-tjänsten svarar för att användargruppernas kundavgifter täcks.

Med en sådan prissättning av kundavgiften som är lägre än självkostnadspriset för tjänsten vill man i enlighet med finanspolitiska ministerutskottets slutsatser stödja att PRS-tjänsten i enlighet med det uppställda nationella målet för cybersäkerheten före utgången av det innevarande decenniet i så heltäckande och bred utsträckning som möjligt kommer att ha användare inom den offentliga förvaltningen och den kritiska infrastrukturen. Kundavgiften för PRS-tjänst har satts på en nivå som motsvarar den uppskattade nivån på betalningsviljan hos de kommande användargrupperna. Att kundavgifterna har fastställts till ett pris som understiger självkostnadspriset gör att de inte räcker till för att täcka de ovan nämnda årliga verksamhetskostnaderna på 3 100 000 euro. Avsikten är att skillnaden mellan kundavgifterna och omkostnaderna ska täckas med ett tillräckligt anslag, en så kallad subvention, som årligen anvisas under momentet för Transport- och kommunikationsverkets omkostnader och som inte belastar Transport- och kommunikationsverkets budget. Det är viktigt att de anslag som anvisas myndigheten för PRS-tjänst räcker till för organiseringen av tjänsten, dvs. beställning av tjänsten av tillhandahållaren och skötseln av de uppgifter som hör till den ansvariga myndigheten för PRS-tjänst. Det behov av anslag som den årliga subventionen förutsätter beror på antalet användare av PRS-tjänsten, men behovet av subvention försvinner dock inte inom en nära framtid med något som helst antal användare av PRS-tjänsten.

I ministerutskottets slutsatser hösten 2020 konstateras det att målbilden för 2028 är att antalet användare av PRS-tjänsten är cirka 63 000. I bilaga 1 till slutsatserna konstateras det att antalet användare antas vara lika stort som antalet användare enligt sin mognadspunkt i det första skedet av det nationella genomförandet av PRS-tjänsten. Med antalet 63 000 användare, som är målet för det första skedet, uppnås det nationella cybersäkerhetsmål som satts upp för införandet av PRS-tjänsten. Enligt Transport- och kommunikationsverkets bedömning möjliggör det målsatta antalet användare också att PRS-tjänsten kan genomföras nationellt på ett sätt som är så kostnadseffektivt som möjligt med tanke på statsfinanserna.

Utgångspunkten för uppskattningen av antalet användare är enligt bilagan till riktlinjerna antagandet att det när produktionsfasen för PRS-tjänsten inleds 2024 ska finnas PRS-duglig Virve-2-terminalutrustning på marknaden. Antalet användare inom den offentliga förvaltningen och den uppskattade utvecklingen av användarantalet baserar sig på de uppgifter som Transport- och kommunikationsverket fick från ministeriernas förvaltningsområden sommaren 2020. Uppskattningarna av antalet användare inom förvaltningsområdena är sakkunnigbedömningar enligt bästa tillgängliga uppfattning.

Under de kommande åren förväntas antalet användare av PRS-tjänsten inom den offentliga förvaltningen öka ytterligare, bland annat när försvarsförvaltningen under de kommande åren integrerar tjänsten i sina egna stödsystem. I det antal användare inom försvarsförvaltningen som anges i bilagan till riktlinjerna har endast beaktats de användare som använder PRS-tjänsten som en integrerad tjänst i Virve-tjänsten. Det slutliga antalet användare inom försvarsförvaltningen kommer under de kommande åren att öka betydligt jämfört med det antal användare som anges här. Antalet användare av infrastruktur som är kritisk med tanke på försörjningsberedskapen och användarantalets utveckling baserar sig på Transport- och kommunikationsverkets och Försörjningsberedskapscentralens gemensamma bedömning sommaren 2020.

	2024 ⁶	2025	2026	2027	2028
kommunikationsministeriet ⁷	5 755	5 755	5 755	6 355	6 355
justitieministeriet	0	950	950	1 700	1 700
försvarsministeriet ⁸	4 700	4 700	4 700	4 700	4 700
social- och hälsovårdsministeriet	450	6 730	6 730	6 730	6 730
inrikesministeriet	19 060	21 885	24 705	27 080	27 945
finansministeriet	100	50	900	1 000	1 000
Övriga ⁹	3 479	11 300	12 240	13 200	14 185
Sammanlagt	33 544	51 880	55 980	61 370	62 615

Tabell 1: Antal användare av PRS-tjänsten samt den uppskattade utvecklingen av antalet användare under åren 2024–2028.

⁶När det gäller den offentliga förvaltningen baserar sig antalet användare 2024–2025 på de anmälningar om antalet användare som förvaltningsområdena lämnat till Transport- och kommunikationsverket sommaren 2020. Antalet användare under de följande åren baserar sig i fråga om samtliga användargrupper på de uppskattningar om den framtida utvecklingen av antalet användare som Transport- och kommunikationsverket fick sommaren 2020.

⁷ När det gäller förvaltningsområdena uppges antalet användare inom den offentliga förvaltningens användargrupper, såsom polisen, Brottsförklaringsmyndigheten, Gränsbevakningsväsendet och räddningsväsendet.

⁸ I fråga om försvarsministeriets förvaltningsområde anges det antal användare som använder PRS-tjänsten som en tjänst som är integrerad i Virve-tjänsten. Att PRS-tjänsten tas in som ett alternativ i försvarsmaktens stödsystem blir enligt de uppgifter som Transport- och kommunikationsverket fått av Försvarsmakten sommaren 2020 realistiskt först närmare den senare hälften av årtiondet, så antalet användare har i detta avseende inte uppskattats här.

⁹ Andra användare av PRS-tjänsten är de användare av infrastruktur som är kritiska med tanke på samhällets funktion, såsom till exempel energisektorn, teleföretagen, bankerna, aktörerna inom transport och logistik och det digitala samhällets olika informationssystem och tjänster samt en del av kommunsektorn. Dessa användargrupper och antal användare är endast uppskattningar.

Kostnadseffekterna av genomförandet av PRS-tjänsten har inom de kommande användarförvaltningsområdena bedömts bland annat utifrån tidigare, motsvarande systemintegrationer. De årliga anslagsbehoven för de olika förvaltningsområdena i produktionsskedet beror i synnerhet på hur antalet användare av PRS-tjänsten utvecklas under de kommande åren.

Ibruktagandet av PRS-tjänsten är EU:s mest omfattande och viktigaste gemensamma cybersäkerhetsprojekt. Genomförandet av stora utvecklingsprojekt som skapar ny teknik är alltid förknippade med risker. Vid genomförandet av PRS-tjänsten hänger dessa risker samman med bland annat hur den europeiska marknaden för PRS-terminaler och tillverkningen av de tekniska komponenter som behövs för tillverkningen av dem kommer att utvecklas i Europa under de kommande åren. Den tekniska prestandan hos PRS-terminalerna samt tillgången till dem och den kommande prisutvecklingen inverkar i sin tur på hur och inom vilken tidtabell medlemsstaternas kommande användargrupper kan ta i bruk PRS-tjänsten på det sätt de önskar.

Avsikten är att den operativa användningen av PRS-tjänst ska inledas i EU under 2025. För Finlands vidkommande är avsikten att PRS-tjänsten ska kunna tillhandahållas 2025. Den nationella tidtabellen för att ta i bruk PRS-tjänsten innebär således att Finland är en av de första av EU-medlemsstaterna att ta tjänsten i bruk nationellt. Av detta följer att den nationella tidtabellen för ibruktagandet är förenad med både möjligheter och de risker som nämns ovan och som var kända redan vid den nationella beredningen av ärendet.

På samma sätt som i de övriga EU-medlemsstaterna är ibruktagandet av PRS-tjänsten också i Finland ett projekt för utveckling av ny, kreativ teknik. Därför är införandet av PRS-tjänsten förenat med osäkerhetsfaktorer som man vid beredningen måste vara medveten om, men som inte bör hindra att ett projekt som är viktigt med tanke på Finlands nationella säkerhet framskrider. I synnerhet hänför sig dessa osäkerhetsfaktorer till det tidsmässiga uppnåendet av det nationella målet för antalet användare, och därigenom till den slutliga tidpunkten för de konsekvenser införandet av tjänsten har för statsfinanserna.

Kommunikationsministeriet har tillsammans med de övriga ministerierna hösten 2020 bedömt utvecklingen av antalet användare och kostnadseffekterna av ett ibruktagande av det PRS-tjänst inom de olika förvaltningsområdena åren 2025–2028. De mål för det nationella införandet av PRS-tjänst per förvaltningsområde och de förvaltningsområdesspecifika kostnadseffekterna som då framlades för finanspolitiska ministerutskottet var sakkunnigbedömningar som gjorts vid ministerierna enligt då rådande bästa uppfattning. Kommunikationsministeriet anser att de bedömningar som då gjordes fortfarande är motiverade och att de är de bästa möjliga sakkunnigbedömningarna av den förväntade utvecklingen i detta skede i fråga om ibruktagandet av PRS-tjänst.

Det nationella införandet av PRS-tjänst i Finland kommer under de kommande åren att framskrida utgående från de så kallade kundernas behov, det vill säga med beaktande av de kommande användargruppernas användningsmetoder och användningsbehov samt tillgången till terminalutrustningsteknik som lämpar sig för dessa behov. Detta innebär att de uppskattningar av antalet användare och av anslagsbehovet som gjordes för finanspolitiska ministerutskottet 2020 kommer att preciseras och konkretiseras i samråd med ministeriernas förvaltningsområden under de kommande åren och slutligen omsättas i exakta mål i fråga om antalet användare och anslagsbelopp vid den årliga beredningen av budgetpropositionen. Det allmänna målet för det nationella ibruktagandet av PRS-tjänst är att de certifierade tjänster för positions- och tidsbestämning som PRS-tjänsten erbjuder utöver av aktörerna inom den offentliga förvaltningen även i tillräckligt stor utsträckning har tagits i bruk av andra kritiska samhällsaktörer i Finland i slutet av innevarande årtionde i enlighet med det mål för

cybersäkerheten som uppställts för det nationella ibruktagandet. Detta mål för det nationella ibruktagandet av PRS-tjänst kommer att nås stegvis under de kommande åren.

Samhälleliga konsekvenser

Basfunktionerna i det digitala samhället bygger till stora delar på positions- och tidsdata som fås från satelliter för positionsbestämning. I synnerhet den operativa verksamhet som bedrivs av de aktörer inom den offentliga förvaltningen som ansvarar för det finländska samhällets funktion och säkerhet och av företag som tillhandahåller kritisk infrastruktur baserar sig redan nu på uppgifter om tid och position, och detta beroende bara ökar i framtiden.

Kommunikationsministeriets förvaltningsområde har i anslutning till beslutet om nationellt införande av PRS-tjänst gjort olika bakgrundsutredningar, bl.a. riskbedömningar, om den framtida nyttan med att ta i bruk tjänsten. Utgående från dessa utredningar kommer Finland på grund av sin geografiska placering och storlek och sina omfattande havsområden att dra mest nytta av att PRS-tjänsten tas i bruk av alla EU:s medlemsstater.

Att tidsinformationen störs och att datasystemens inbördes takt (synkronisering) rubbas är i framtiden betydande cybersäkerhetsrisker för det finländska samhället. Störningar som påverkar positionssatellitssystemens användbarhet påverkar därmed också exceptionellt snabbt och i omfattande utsträckning funktionerna i det moderna samhället. Utifrån bakgrundsutredningar inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde skulle redan en omfattande funktionsstörning i positioneringssystemet eller ett omfattande och långvarigt fall av systemstörning medföra konsekvenser för det finländska samhället till ett värde av minst tio miljoner euro. På motsvarande sätt återbetalar införandet av PRS-tjänst sig makroekonomiskt, om man med hjälp av tjänsten kan förhindra en större olycka eller någon annan betydande samhällelig störning som beror på att en tjänst för positions- och tidsbestämning inte fungerar.

Statens förvaltningsmyndigheter vet att Förenta staterna, Kina och Ryssland har testat att störa de satellitpositioneringssystem som är i de andras besittning och samtidigt iakttagit varandras reaktioner när de har upptäckt att de blivit störda. Exempelvis riktades 2018 betydande störningar mot satellitpositioneringssystemet GPS under Nordatlantiska försvarsorganisationens (*North Atlantic Treaty Organization, NATO*) militärövning i Nord-Norge. Störningarna orsakade allvarliga störningar i Norra Finland, särskilt när det gällde tillförlitligheten i flygtrafiktjänstsystemets funktion, och utgjorde därigenom ett säkerhetshot mot den civila flygtrafiken.

Om Finland inte har tillgång till det europeiska Galileo-systemet för integrerad och störningsresistent PRS-tjänst skulle det öppna för att bli ett ställföreträdande offer för eventuella stormaktspolitiska konflikter mellan Förenta staterna, Kina och Ryssland i en situation där stormakternas satellitpositioneringssystem utsätts för inbördes störning eller den stat som förvaltar systemen själv beslutar att försämra deras kvalitet. I värsta fall kunde det leda till att inget system som upprätthålls av stormakterna är användbart. Detta skulle ha allvarliga och djupgående följdverkningar, i synnerhet med beaktande av Finlands geografiska utsträckning.

Konsekvenser för myndigheterna

Ibruktagandet av PRS-tjänst förväntas förbättra tillförlitligheten och säkerheten för tjänsteproduktionen hos den inhemska offentliga förvaltningen och hos företagen inom kritisk infrastruktur. Som en följd av detta förväntas också tillgången till och användbarheten för de

säkerhets-, hälso- och sjukvårdstjänster och andra tjänster som medborgarna behöver i sin vardag och som är viktiga med tanke på att samhället ska fungera störningsfritt förbättras.

Exempelvis polisväsendets och räddningsväsendets, och delvis socialväsendets, förmåga att klara av sina akuta uppgifter sjunker omedelbart när de uppställda kraven inte uppfylls och dessa myndigheter inte har tillgång till exakta positionsdata. Responstiderna för att komma till larmplatserna skulle mångdubblas särskilt i stadsområden, där uttryckningsfordonen sedan länge navigerar till platsen utifrån satellitbaserad positionering. I glesbygden framhävs betydelsen av exakta positionsdata, i synnerhet vid olyckor eller andra hot mot människoliv. Även brottslingar kan försöka störa de satellitpositioneringssystem som myndigheterna för närvarande använder för att kunna avvärja myndigheternas åtgärder mot dem själva.

Utöver de nämnda myndigheterna utnyttjar också andra myndigheter, såsom Gränsbevakningsväsendet och Tullen, redan nu i stor utsträckning satellitbaserad positionering både vid land- och sjögränserna. Exempelvis när det gäller navigering av fartyg som trafikerar på havsområdena har satellitpositionering en central roll. Satellitpositionering används bland annat för att verifiera att transportkedjorna är heltäckande och med sanningen överensstämmande och för att utreda till exempel rutter för narkotikasmuggling. Alla dessa myndighetsfaciliteter är själva utsatta för störningar eller drabbade av störningar som riktas mot satellitpositioneringssystem. Detta var fallet till exempel 2017, när 600 fartyg som befann sig på Svarta havet blev föremål för en vilseledningsattack riktad mot satellitpositioneringssystemet GPS. Till följd av falska lokaliseringssignaler i samband med störningen förlorade fartygen sina faktiska positionsdata.

Det finländska samhället bygger på ett exceptionellt starkt samarbete mellan myndigheter och den privata sektorn. I krisituationer är detta en styrkefaktor i det finländska samhället. I Finland ansvarar företag för många sådana funktioner som är kritiska med tanke på försörjningsberedskapen som tidigare var myndighetsfunktioner.

I takt med att digitaliseringen i samhället framskrider har företagen inom den kritiska infrastrukturen tagit in exakta tids- och positionsdata som en väsentlig del av sina kritiska funktioner. Exempelvis elnätsoperatörerna kan reagera på stormskador effektivare än tidigare med hjälp av utrustning för satellitbaserad positionering, såsom drönare. Logistiksektorns automatiserade funktioner till exempel i hamnarna är mycket beroende av tillgången till satellitpositioneringssignaler. Likaså används tidsdata från lokaliseringssatelliter för tidssynkroniseringen av nationellt kritiska informations- och kommunikationssystem. Om tidssignalen i framtidens informations- och kommunikationssystem inte går att bekräfta, äventyrar den inte bara telenätens utan också bankernas och elnätens funktionssäkerhet och gör dem till lämpliga offer för cyberhot i form av störningar i satellitförbindelserna.

I framtiden väntas trafik- och logistikbranschen vara en av de inhemska användargrupper som utnyttjar PRS-tjänsten. I och med att de autonoma transporterna ökar inom olika transportslag kommer kraven på att satellitpositioneringen ska vara säker att bli ett av de viktigaste målen.

I rambeslutet om planen för de offentliga finanserna har det för åren 2022–2025 reserverats 7 120 000 euro under momentet för Transport- och kommunikationsverkets omkostnader, 31.01.02, för att täcka de nationella infrastrukturkostnaderna för PRS-tjänst 2023 och 2 200 000 euro för 2024. I rambeslutet har det för åren 2023–2026 under omkostnadsmoment 31.01.02 som tillägg reserverats 950 000 euro, det vill säga sammanlagt 3 150 000 euro för 2024, för att täcka kostnaderna för den operativa personalen vid bolaget Suomen Erillisverkot Oy under samma produktionsskede och därutöver 2 530 000 euro för 2025 och 1 930 000 euro för 2026

för täckande av Transport- och kommunikationsverkets kostnader för den operativa driften av PRS-tjänsten.

Kostnaderna för den operativa driften av PRS-tjänsten omfattar kostnaderna för underhåll och service av de informationssystem som ingår i Transport- och kommunikationsverkets balansräkning och som krävs för driften av PRS-tjänsten samt eventuella ersättningsinvesteringar som behövs för systemen. I det skede då PRS-tjänst tillhandahålls ska Transport- och kommunikationsverket vara ansvarig myndighet för PRS-tjänsten. Transport- och kommunikationsverket ska bl.a. ansvara för styrningen och övervakningen av den nationella användningen av PRS-tjänsten, kontakterna med kontakterna med Galileos 14 säkerhetsövervakningscentrum samt för bemyndigande för användarna och förvaltningen i anslutning till användningen. Transport- och kommunikationsverket har rätt att av den som använder PRS-tjänst ta ut ersättning för användningen. Dessutom svarar Transport- och kommunikationsverket för att ett anslag för subventionering av kundavgifter årligen reserveras under verkets omkostnadsmoment 31.01.02 för att täcka de kostnader aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy har för PRS-tjänsten. De bruksavgifter som tas ut används inte för att täcka Transport- och kommunikationsverkets personalkostnader för verksamheten i anslutning till PRS-tjänsten och inte heller för att täcka kostnaderna för de informationssystem för PRS-tjänsten som ingår i verkets balansräkning. Eftersom målet för PRS-tjänsten är cirka 63 000 användare, kommer konsekvenserna med tanke på Transport- och kommunikationsverkets personal för administration av användningen av PRS-tjänsten att vara 9 årsverken.

I rambeslutet har under moment 31.01.02, Transport- och kommunikationsverkets omkostnader, för åren 2023–2026 anvisats ett tillägg på 240 000 euro per år för myndighetsuppgifter för PRS-tjänsten så att det i rambeslutet reserveras 440 000 euro per år för verkets uppgifter för åren 2023–2026. Kommunikationsministeriets förvaltningsområde kommer i samarbete med finansministeriet och de förvaltningsområden som blir de kommande användarna av PRS-tjänst att ytterligare precisera de kommande årliga anslagsbehoven i produktionsskedet i budgetpropositionen för 2024 och i planen för de offentliga finanserna för 2025–2027. Såsom ovan i avsnittet konsekvenser för statsfinanserna beskrivs, påverkas den slutliga utvecklingen av antalet användare av PRS-tjänst av flera faktorer, och därför är det möjligt att göra en noggrannare bedömning av behovet av anslag i produktionsskedet och av den årliga subventionsandelen i bruksavgifterna först när tidpunkten för det nationella ibruktage av PRS-tjänsten fastställts.

Konsekvenser för näringslivet och konsumenterna

Målet för den nationella strategin för Finlands rymdverksamhet är att Finland 2025 är världens mest attraktiva och lätttrörliga miljö för rymdrelaterad affärsverksamhet, vilket gynnar alla företag som är verksamma här. För att stödja detta mål har kommunikationsministeriets förvaltningsområde utarbetat ett åtgärdsprogram för 2021–2025 som ska främja ett effektivt utnyttjande av satellitpositioneringssystem i Finland. I åtgärdsprogrammet har det för de kommande åren ställts upp mål i fråga om deltagande i det internationella samarbetet i utvecklingen av satellitpositioneringssystem, uppbyggnaden av Finlands nationella beredskap och upprätthållandet av den nationella kompetensen samt integreringen av de tjänster som positioneringssystemen erbjuder i inhemska slutanvändartillämpningar.

I enlighet med Finlands nationella mål ska Finland år 2025 vara en aktiv aktör i den europeiska rymdgemenskapen, vilket också har lett till att företagsverksamheten inom satellitpositioneringsbranschen har stärkts i Finland. Dessutom har utbudet av varor och tjänster som utnyttjar den information som satellitsystemen producerar blivit vanligare i Finland.

Tyngdpunkten i Finlands nationella rymdstrategi ligger på att utnyttja affärsmöjligheterna. Detta mål stöds genom offentligt finansierad rymdforskning och investeringar. Målet är att säkerställa att affärsnyttan återgår till Finland på lång sikt och att sektorns ekosystem för affärsverksamhet utvecklas inom landet.

Finländska företag inom elektronikbranschen har möjlighet att delta i den tillverkning av utrustning och tillämpningar för PRS-tjänst som håller på att inledas. Europeiska kommissionen uppskattade 2021 att värdet på EU:s marknad för PRS-mottagare kommer att uppgå till 129 miljoner euro 2030. Med PRS-mottagare avses utrustning med hjälp av vilka användarna av PRS-tjänst tar emot och utnyttjar den certifierade satellitsignal som PRS-tjänsten genererar.

I Finland öppnar införandet av PRS-tjänst således nya möjligheter för den finländska elektronikindustrin att delta i den europeiska marknaden för produkter och tillämpningar som uppstår i och med att tjänsten tas i bruk. Tillverkningen av PRS-utrustning är en exceptionellt strängt säkerhetsreglerad verksamhet och förutsätter alltid ett särskilt tillstånd av styrelsen för säkerhetsackreditering av europeiska satellitpositioneringssystem. I Finland stöder och främjar den nationella myndigheten för PRS-tjänst inhemska företags möjlighet att få det tillstånd som krävs av styrelsen för säkerhetsackreditering.

Utöver det ovan nämnda tillståndet är tillträdet till de program för utveckling av PRS-tjänst som finansieras av EU beroende av den nationella beredskap som medlemsstaten kan påvisa i ansökningsprocessen för utvecklingsprogrammen. EU-finansieringen av enskilda utvecklingsprogram är i typiska fall tiotals miljoner euro. Finlands statsförvaltning kommer under de kommande åren att stödja de finländska företag som är villiga att delta i de utvecklingsprogram som finansieras av EU. Genom utvecklingsprogrammen har företag möjlighet att själva delta i produktutvecklingen, och senare i tillverkningen och marknadstillträdet. Genom det nationella ibruktagandet av PRS-tjänst förmedlas således en viktig signal till de finländska företag som utvecklar och utnyttjar positioneringsteknik.

Eftersom avsikten enligt nuvarande uppgifter är att PRS-tjänsten ska vara i full operativ användning inom EU i början av 2025, håller en europeisk marknad för utrustning och tillämpningar för PRS-tjänst på att uppstå. Därför är det ännu inte möjligt att bedöma vilka de finländska elektronikföretagens slutliga möjligheter är att delta i till exempel tillverkningen av utrustning för PRS-tjänst. Det är inte heller möjligt att i detta skede bedöma de direkta och indirekta sysselsättningseffekterna av det nationella ibruktagandet av PRS-tjänst. Vid bedömningen av sysselsättningseffekterna bör det beaktas att syftet med ibruktagandet av PRS-tjänsten snarare är att effektivisera och förbättra verksamheten för de grupper som använder tjänsten inom den offentliga förvaltningen och de företagsanvändare som är kritiska med tanke på försörjningsberedskapen än att öka användargruppernas omedelbara behov av personal.

Kommunikationsministeriets förvaltningsområde har under 2021 och 2022 arrangerat flera evenemang för den finländska elektronikindustrin kring det kommande ibruktagandet av PRS-tjänst i EU. Att döma av deltagandet i evenemangen och de kontakter som har följt av dem finns det i Finland flera företag inom branschen som är allvarligt intresserade av att delta i produktutvecklingen och tillverkningen av PRS-teknik.

Finlands egna investeringar i sådan infrastruktur och utrustning som det nationella ibruktagandet av PRS-tjänst förutsätter kan delas in i två grupper. Under åren 2023–2025 kommer man att skapa den nationella infrastruktur som användningen av PRS-tjänst förutsätter. Samtidigt strävar statsförvaltningen efter att främja uppkomsten av en nationell marknad för sådana mottagare som krävs för användningen av PRS-tjänst, som kommer att inledas i Finland under 2025. Både när det gäller anskaffning av den utrustning som behövs för infrastrukturen

och när det gäller anskaffning av mottagare strävar man efter att uppnå en så hög grad av inhemskt ursprung som möjligt.

Kommunikationsministeriets förvaltningsområde sände i april 2022 en första begäran om information till finländska företag inom elektronikbranschen (det så kallade *RFI-brevet*). I begäran om information ombads företagen uttrycka sitt intresse för deltagande i tillverkningen av system för den infrastruktur som krävs för det nationella ibruktandet av PRS-tjänst. De investeringar i infrastruktur som användningen av PRS-tjänst förutsätter kommer att täckas centraliserat av kommunikationsministeriets förvaltningsområde, och det totala värdet av investeringarna kommer att uppgå till cirka 16,5 miljoner euro åren 2023–2025.

Under åren 2022–2025 strävar kommunikationsministeriets förvaltningsområde i samarbete med arbets- och näringsministeriets och finansministeriets förvaltningsområden efter att främja uppkomsten av en sådan nationell marknad för mottagare som användningen av PRS-tjänst förutsätter. Finländska företag som deltar i produktutvecklingen och tillverkningen av PRS-mottagare som används i Finland får samtidigt sådan erfarenhet som de sedan kan dra nytta av när de söker sig till den europeiska marknaden för PRS-utrustning. Olika projekt har redan inletts på området. Kommunikationsministeriets förvaltningsområde har sedan 2025 uppskattat att värdet av den nationella marknaden för PRS-mottagare är cirka 2–4 miljoner euro på årsbasis.

De förslag som gäller PRS-tjänst har inga direkta konsekvenser för konsumenterna eller deras ställning, eftersom PRS-tjänsten är riktad till myndighetsanvändare och andra auktoriserade användare, som dock inte är enskilda konsumenter utan organisationer. För konsumenter och medborgare avspeglar sig fördelarna med PRS-tjänst framför allt i att cybersäkerhet och tjänster som är beroende av tids- och positionsdata uppvisar en ökad tolerans mot störningar. I praktiken innebär detta till exempel att sjuktransporter eller räddningspersonal allt säkrare och exaktare anländer till platsen under alla förhållanden. Också till exempel bankernas eller energisektorns aktörer har tillgång till tjänster även i sådana krissituationer där de nuvarande systemen lider av till exempel avsiktlig vilseledning. Å andra sidan orsakar PRS-tjänsten ur medborgarnas synvinkel förlorade skatteintäkter, eftersom tjänsten bekostas med skattemedel.

5.2.2 Ekonomiska konsekvenser av informationssamhällsavgiften

För närvarande finns det i Finland 322 teleföretag som gjort televerksamhetsanmälan. Antalet teleföretag har ökat med något tiotal under de senaste åren. Under 2021 påfördes 109 sådana teleföretag vars avgiftsgrundande omsättning 2020 var minst de 300 000 euro som fastställs i lagen. Det kan förväntas att antalet teleföretag som omfattas av informationssamhällsavgift inte förändras nämnvärt under de kommande åren, varvid den föreslagna höjningen av informationssamhällsavgiften gäller drygt 100 teleföretag.

I fråga om enskilda teleföretag som omfattas av informationssamhällsavgift är den föreslagna höjningen av avgiften i euro högre ju större teleföretagets omsättning av televerksamhet är. Ett teleföretag vars omsättning understiger 300 000 euro är befriat från informationssamhällsavgift och den föreslagna höjningen av avgiften inverkar inte heller i fortsättningen på dem, om inte företagets omsättning ökar så att den överstiger 300 000 euro. År 2020 täckte omsättningen för de tre största teleföretagen i Finland, DNA Abp, Elisa Abp och Telia Finland Oyj, cirka 90 procent av teleföretagets sammanlagda omsättning. Någon större förändring förväntas inte ha inträffat 2021 och inte heller kan det förväntas att de tre största teleföretagets relativa ställning i förhållande till andra teleföretag, mätt i omsättning, förändras i någon betydande utsträckning under de kommande åren. Den i euro mest omfattande delen av den föreslagna höjningen av informationssamhällsavgiften, alltså merkostnaden på sammanlagt cirka 350 000–370 000 euro,

kommer därmed att gälla dessa tre teleföretag. För de andra omkring hundra teleföretag som omfattas av informationssamhällsavgift är merkostnaden för höjningen av avgiften sammanlagt cirka 30 000–50 000 euro. Detta kommer för dessa företag att innebära några hundra eller tusentals euro i extra årliga kostnader per teleföretag beroende på företagets omsättning.

Bestämmelsen om informationssamhällsavgift tillämpas även på de fem teleföretag som är verksamma på Åland. Mätt i omsättning är de största aktörerna Ålands Telekommunikation Ab, eller Ålcom, Ålands Telefonandelslag och Mariehamns Telefon Ab. Merkostnaden för höjningen av informationssamhällsavgiften för teleföretagen på Åland understiger klart 4 000 euro per år. För de enskilda företagen varierar höjningen mellan drygt 100 euro och knappt 2000 euro beroende på företagets omsättning.

De som drar nytta av positionsdatatjänsten är grävare, planerare och andra som behöver lokaliseringssuppgifter för underjordisk infrastruktur, eftersom alla uppgifter finns att tillgå centraliserat via tjänsten. Genom en centraliserad tjänst minskar också skadorna i samband med grävningsarbeten, varvid nätens driftsäkerhet förbättras, grävningsarbetena och planeringen effektiviseras och kostnaderna minskar. De som äger infrastruktur, såsom teleföretag, drar nytta av tjänsten och på längre sikt kan den också sänka deras omkostnader, eftersom teleföretagen har möjlighet att till och med helt och hållet avstå från att köpa de tjänster de tidigare lade ut. Någon avgift tas inte ut för användning av tjänsten hos företag som begär uppgifter eller som äger nätinфраstruktur och som själva lämnar in uppgifter om sin infrastruktur till tjänsten. Detta motsvarar nuläget när det gäller dem som begär uppgifter, alltså att det hos till exempel vägandelslag som begär uppgifter inte tas ut någon avgift för en sådan begäran, eftersom den som påbörjar jordbyggnadsarbete, skogsarbete eller vattenbyggnadsarbete är skyldig att utreda var det finns infrastruktur innan arbetet inleds.

Den föreslagna höjningen av informationssamhällsavgiften förväntas inte ha några direkta konsekvenser för de abonnemangs- och serviceavgifter för kommunikationstjänster som slutanvändarna betalar. Förhöjningens effekt fördelad på antalet abonnemang i det mobila och fasta nätet är cirka 3–4 cent per abonnemang från företag som omfattas av avgiften, men i det nuvarande konkurrensläget är det inte sannolikt att teleföretagen höjer priserna fullt ut till följd av höjningen av informationssamhällsavgiften. Avgiftshöjningen kan eventuellt begränsa möjligheterna att konkurrera med anbudspriser på tjänsterna inom branschen.

För Transport- och kommunikationsverket ökar höjningen av informationssamhällsavgiften intäkterna med uppskattningsvis 400 000 euro per år. Avkastningen används för kostnaderna för drift och underhåll av positionsdatatjänsten. I budgetpropositionen för 2023 intäktsförs inkomsterna från avgifter för informationssamhället under moment 11.19.04, *Vissa avgifter på kommunikationsområdet*, och under moment 31.01.02, *Transport- och kommunikationsverkets omkostnader*, anvisas ett anslag på 0,4 miljoner euro för verkets omkostnader och driftskostnader för tjänsten för lokaliseringssuppgifter. Enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis är informationssamhällsavgiften i konstitutionell mening en skatt. Detta innebär att den tidigare nettobudgeterade avgiften ändras till att vara en bruttobudgeterad skatt. Utgångspunkten i denna proposition är dock att avgiften fortfarande är en avgift av skattenatur som täcker Transport- och kommunikationsverkets omkostnader.

6 Alternativa handlingsvägar

6.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

PRS-tjänsten väntas i slutet av det innevarande decenniet nationellt nå det målsatta antalet användare för det inledande skedet av ibruktageand, vilket är 63 000. Användarna av PRS-

tjänst kommer att behöva bland annat olika stödtjänster. Dessutom förutsätter den praktiska driften av PRS-tjänsten sådan tjänsteproduktion som tjänsteanvändarna förutsätter samt bl.a. tjänster i anslutning till upphandling och underhåll av PRS-terminaler. Finland kan i egenskap av EU-medlemsstat inom ramen för PRS-beslutet och säkerhetsbestämmelserna självständigt besluta hur det nationella genomförandet av PRS-tjänsten ska ske. I Finlands modell för det nationella genomförandet svarar tillhandahållaren av PRS-tjänst för uppgifter i anslutning till det praktiska genomförandet.

Kommunikationsministeriet har som ett led i det nationella genomförandet granskat hur tillhandahållaren av PRS-tjänst kan utföra sin uppgift i Finland på ett mer ändamålsenligt sätt. Utgångspunkten för granskningen har varit att en bedömning att uppgiften som tillhandahållare av PRS-tjänst ska betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift enligt 124 § i grundlagen och att den således kan anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag. Kommunikationsministeriet har dessutom i sina bedömningar beaktat yttrandena om bedömningspromemorian, enligt vilka det som i Finlands rättspraxis vid bedömningen av möjligheten att delegera uppgiften vidare har ansetts vara av betydelse är uppgiftens tekniska natur, omfattningen av myndighetstillsynen och kvalitativa och andra krav på underleverantören.

Avsikten är att i den föreslagna 271 b § föreskriva om uppgifterna för den som tillhandahåller PRS-tjänst. Kommunikationsministeriet anser att uppgiften som tillhandahållare av PRS-tjänst är en teknisk-operativ serviceuppgift som anknyter till produktionen av tjänster i samband med användningen av PRS-tjänst, användarnas stödtjänster samt anskaffning av den utrustning och service som användningen av tjänsten förutsätter och som Transport- och kommunikationsverket, som i egenskap av ansvarig myndighet för offentlig reglerad satellittjänst enligt den föreslagna 271 a § i lagen och ansvarig för den nationella organiseringen av tjänsten, ska övervaka genom att vid behov meddela tillhandahållaren närmare föreskrifter, inklusive genom att ställa krav på kvaliteten och andra krav på tillhandahållarens egen och eventuella underleverantörers tjänsteproduktion.

Vid beredningen av propositionen har kommunikationsministeriet granskat tre möjliga alternativ när det gäller att ordna uppgiften som tillhandahållare av offentlig reglerad satellittjänst. I de granskade alternativen skulle antingen Transport- och kommunikationsverket, en kommersiell tjänsteoperatör eller aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy fungera som tillhandahållare av offentlig reglerad satellittjänst.

Unionslagstiftningen förutsätter att en medlemsstat som tar PRS-tjänst i bruk ska utse en nationell ansvarig myndighet för PRS-tjänst. Enligt 304 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation har Transport- och kommunikationsverket utsetts till Finlands nationella ansvariga myndighet för PRS-tjänst. I egenskap av nationell ansvarig myndighet för PRS-tjänst är myndighetens viktigaste uppgift att övervaka att PRS-tjänsten tillhandahålls i enlighet med de krav i EU:s regelverk som ställs på medlemsstaternas nationella införande av PRS-tjänst i fråga om kraven på lagenlighet och informationssäkerhet. På grund av denna allmänna uppgift att utöva myndighetstillsyn som Transport- och kommunikationsverket har, lämpar sig uppgiften som tillhandahållare av PRS-tjänst inte på ett naturligt sätt för verket. Uppgiften som tillhandahållare av PRS-tjänst skulle med tanke på Transport- och kommunikationsverkets nuvarande resurser också kräva att verket gör en betydande nysatsning, också i fråga om kompetensutveckling. Inte heller av denna orsak anser kommunikationsministeriet att det är ett motiverat och kostnadseffektivt alternativ att Transport- och kommunikationsverket åtar sig ansvaret för uppgiften som tillhandahållare av PRS-tjänst.

Syftet med den ändring som föreslås i 271 a § är att definiera PRS-tjänsten som en tjänst med hög informationssäkerhet. Med tjänster med hög informationssäkerhet avses att de uppfyller de säkerhetskrav som EU ställer på PRS-tjänst i förhållande till andra Galileotjänster och å andra sidan att de uppfyller kraven på hur den nationella delen av tjänsten bör genomföras. EU:s ovannämnda krav på överensstämmelse med kraven i fråga om bestämmelser och informationssäkerhet för det nationella genomförandet av PRS-tjänst i medlemsstaterna medger därmed inte att uppgiften som tillhandahållare av PRS-tjänst sköts av en kommersiell operatör i Finland.

Kommunikationsministeriet har kommit fram till att aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy, i enlighet med vad som föreslås i 271 b § i lagförslag 1, ska utses att ansvara för uppgiften som tillhandahållare av offentlig reglerad satellittjänst. Valet av detta bolag för uppgiften kan motiveras särskilt med följande fyra omständigheter: För det första är det ett helt (till 100 procent) statsägt företag. Bestämmelser om dess nuvarande uppgifter som tjänsteoperatör för Virve finns i kommunikationstjänstlagen och säkerhetsnätslagen. Aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy, som är ett statligt bolag med specialuppgifter, uppfyller också de krav i EU:s säkerhetsregler som ställs på en nationell tillhandahållare av PRS-tjänst och kan därmed vara tillhandahållare av en skyddad PRS-tjänst med hög informationssäkerhet.

För det andra är de kommande användargrupperna för PRS-tjänst i stor utsträckning desamma som för den nuvarande tjänsten Virve och den kommande tjänsten Virve 2. Aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy är även i fortsättningen tjänsteoperatör för båda Virve-tjänsterna. Också av denna orsak har alla ministerier som deltagit i beredningen uttryckt sitt stöd till beredaren för att bolaget också ska utses till uppgiften som tillhandahållare av offentlig reglerad satellittjänst.

Bolaget Suomen Erillisverkot Oy har för det tredje förvärvat sådan kunskap och kompetens i och med uppgiften som Virve-tjänsteoperatör som det kan utnyttja i uppgiften som tillhandahållare av offentlig reglerad satellittjänst. Uppgiften som tillhandahållare förutsätter operativ beredskap 24/7. Bolaget ansvarar för närvarande för driften av Virve-tjänsten dygnet runt. I egenskap av tillhandahållare av PRS-tjänst kan bolaget också svara för andra verksamhetsförutsättningar för tjänsten, såsom i synnerhet att fortsätta sin produktion av PRS-tjänst utan avbrott (så länge som möjligt) vid allvarliga störningar under normala förhållanden och även under sådana undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen (2011/1552). Bolaget har också sådan erfarenhet av tjänsteproduktionen i samband med Virve som det kan dra nytta av i materialförvaltningen i anslutning till PRS-tjänsten samt i fråga om underhåll, anskaffning och service av utrustning.

När bolaget Suomen Erillisverkot Oy för det fjärde både fungerar som Virve-tjänsteoperatör och som tillhandahållare av PRS-tjänst, kan lösningen dessutom bidra till betydande inbesparingar i statsfinanserna.

Utifrån remissvaren har man vid den fortsatta beredningen övervägt ett alternativ där aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy skulle samla in kundavgifter och med dem täcka kostnaderna för tillhandahållandet av PRS-tjänsten. Om bolaget tar ut bruksavgifter, kan synergifördelar uppnås i administreringen av gränssnitten för PRS- och Virve-tjänsterna. Dessutom kan det anses förtydliga Transport- och kommunikationsverkets och bolagets uppgifter och ansvar administrativt. När bolaget samlar in kundavgifter i stället för ämbetsverket, sporrar det bolaget till att främja användningen av PRS-tjänsten i Finland samt till att utveckla tjänsten och dess kvalitet.

Den modell som presenteras här och där Transport- och kommunikationsverket tar ut kundavgifter motiveras med begreppet organiseringsansvar. Verket ska med stöd av den föreslagna lagstiftningen ha ansvaret för den övergripande organiseringen av PRS-tjänsten, medan den uppgift som delegeras till bolaget endast är den som tillhandahållare av tjänsten. Verket ska således också ansvara för de kundavgifter som tas ut av användarna av PRS-tjänsten i produktionsskedet och budgetera dem på behörigt sätt under momentet för verkets omkostnader.

Om bolaget skulle ta in kundavgifterna för PRS-tjänsten direkt i sin egen balansräkning, skulle detta strida mot principen om organiseringsansvar och därmed eventuellt också vara problematiskt med tanke på EU:s regler om statligt stöd. Aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy är, trots sin roll som bolag med specialuppgifter och vid sidan av den, även ett aktiebolag som bedriver kommersiell verksamhet på marknaden. Just detta kunde vara problematiskt med tanke på EU:s regler om statligt stöd. När både de kundavgifter som samlas in och de årliga andelar av användaravgifterna som behövs anvisas direkt till Transport- och kommunikationsverkets omkostnadsmoment, uppstår det inga problem med organiseringsansvaret eller EU:s regler om statligt stöd, eftersom bolaget endast är tjänsteproducent.

6.2 Handlingsmodeller som planeras eller används i andra medlemsstater

EU:s medlemsstater kan inom de begränsningar som PRS-beslutet och säkerhetsbestämmelserna anger självständigt besluta hur det nationella införandet av PRS-tjänsten ska ske. Medlemsstaterna bedömer behovet av att ta i bruk PRS-tjänsten och kommande användargrupper utifrån sina egna nationella riskbedömningar och behov. Dessa behov påverkas också av medlemsstatens storlek, geografiska läge och den offentliga förvaltningens struktur. Därför är det inte motiverat att jämföra medlemsstaternas nationella modeller för ibruktagandet.

Av de 27 EU-medlemsstaterna har 18 medlemsstater inrättat en nationell myndighet för PRS-tjänst, vilket innebär att största delen av medlemsstaterna har förbundit sig att ta i bruk PRS-tjänsten nationellt. Myndighetsansvaret för PRS-tjänst är förlagt till olika förvaltningsområden i olika länder. Exempelvis faller myndighetsansvaret i Nederländerna på ministeriet för infrastruktur- och vattenärenden, medan det i Italien och Frankrike ligger hos försvarsförvaltningen. Liksom i Finland ligger ansvaret i Tyskland på det förvaltningsområde som ansvarar för trafik- och kommunikationsfrågor. Det finns flera medlemsstater som utöver de ovan nämnda har utsett en nationell myndighet för PRS-tjänst, till exempel Spanien, Sverige, Republiken Tjeckien och Estland. Beredningen av nationell lagstiftning PRS-tjänst har inletts åtminstone i Belgien, Spanien, Österrike, Rumänien och Tyskland. Frankrike har för sin del satt sina nationella bestämmelser om PRS-tjänst i kraft.

7 Remissvar

Kommunikationsministeriet bad om utlåtanden om regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och lagen om Transport- och kommunikationsverket. Propositionen gäller en reform av den nationella lagstiftningen om PRS-tjänst samt en höjning av informationssamhällsavgiften. Remissbehandlingen ordnades från den 2 maj till den 13 juni 2022.

Yttrande lämnades av justitieministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet och dess förvaltningsområden (gemensamt utlåtande), Ålands landskapsregering, Dataombudsmannen, Justitiekanslersämbetet, Polisstyrelsen, Skyddspolisens, Trafikledsverket, Transport- och kommunikationsverket, Konkurrens- och

konsumtverket, Lantmäteriverket, aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy, Trafikstyrbolaget Fintraffic Ab, Telia Finland Abp (nedan Telia), Finanssiala ry, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto (nedan FiCom ry) och Teknologiindustrin rf. Dessutom meddelade social- och hälsovårdsministeriet, statsrådets kansli, Tullen, Meteorologiska institutet, Senatfastigheter och Business Finland Ab att de inte har något att anföra om propositionen.

När det gäller den offentliga reglerade satellittjänsten understödde remissinstanserna allmänt taget projektet, särskilt med beaktande av de fall då GPS drabbats av störningar under den senaste tiden. I remissvaren fästes det uppmärksamhet vid den övergripande regleringen i fråga om PRS-tjänst, och i detta sammanhang önskade instanserna att förhållandet mellan olika författningsnivåer och rättsinstrument skulle förtydligas. De bestämmelser som berör bolaget Suomen Erillisverkot Oy understöddes i huvudsak. Särskilt det krav på ekonomisk och funktionell avskiljning och förbudet mot företagsekonomisk vinst som ställs på bolaget ansågs vara bra. Lagstiftaren uppmanades komplettera motiveringarna till lagstiftningsordningen i fråga om dataskydd och överföring av offentliga förvaltningsuppgifter liksom även bedömningen och beskrivningen av finansieringsmodellen, de ekonomiska konsekvenserna och konsekvenserna för statsfinanserna.

Med anledning av remissvaren har syftet varit att skapa klarhet i den föreslagna regleringen genom att frånga avtalet mellan bolaget Suomen Erillisverkot Oy och Transport- och kommunikationsverket, och den offentliga förvaltningsuppgiften (verksamheten som tillhandahållare av PRS-tjänster) överförs enligt förslaget i stället direkt på bolaget genom lag med stöd av 271 b § i kommunikationstjänstlagen, där det också föreskrivs om vad uppgiften innefattar. Hänvisningarna till Transport- och kommunikationsverkets anvisningar har slopats. Statsrådet kan utfärda en förordning som kompletterar lagen och Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter. För att förtydliga regleringen har en del av paragraferna delats upp på två paragrafer i förslaget.

I 271 e §, som gäller ansökan om bemyndigande för och användning av PRS-tjänst, har de bestämmelser som överlappar förvaltningslagen strukits och möjligheten att ge anmärkning och varning har lagts till. Till paragrafen om Transport- och kommunikationsverkets rätt till insyn har det fogats en bestämmelse om att om syftet med inspektionen kan nås genom en begäran om information, ska denna metod användas i första hand. Hänvisningarna till strafflagen och bestämmelsen om straffrättsligt tjänsteansvar har korrigerats så att de motsvarar etablerad hänvisningsteknik.

Propositionens motiveringar har kompletterats och specificerats med avseende på lagstiftningsordningen. Det konstateras att PRS-verksamheten inte är förknippad med behandling av personuppgifter och att sådana uppgifter om användarens position som tekniskt är tillgängliga med hjälp av PRS-tjänsten inte lagras eller annars behandlas. Även de bedömningar och motiveringar i fråga om statsfinansiella konsekvenser och konsekvenser för myndigheterna som ingår i propositionen har kompletterats.

När det gäller informationssamhällsavgiften ansåg remissinstanserna att positionsdatatjänsten är viktig, även om förekomsten av två parallella system ifrågasattes. Finansieringen av positionsdatatjänsten genom en höjning av informationssamhällsavgiften fick både understöd och mothugg. I den fortsatta beredningen uppmanades lagstiftaren att överväga om tillgången till positionsdata bör beviljas enligt behov i stället för att finnas tillgängliga som öppen service. Motiveringarna till lagstiftningsordningen har kompletterats enligt remissinstansernas begäran.

Med anledning av remissvaren har det årliga uppskattade inflödet av intäkter från informationssamhällsavgiften korrigerats från 3,8 miljoner euro till 4 miljoner euro, varvid den föreslagna höjningen skulle höja intäkterna till uppskattningsvis 4,4 miljoner euro. Dessutom har grunderna för lagstiftningsordningen samt konsekvenserna för statsbudgeten kompletterats.

8 Specialmotivering

8.1 Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

3 §. Definitioner. Det föreslås att en ny definition, punkt 4 a, fogas till paragrafen. Enligt förslaget ska en offentlig reglerad satellittjänst, på motsvarande sätt som i början av 271 a § i den gällande lagen, avses en tjänst med hög informationssäkerhet som utförs med hjälp av ett satellitpositioneringssystem i enlighet med Galileoprogrammet. Med en tjänst med hög informationssäkerhet avses PRS-tjänstens karaktär av en sluten tjänst som är avsedd endast för en viss auktoriserad användare och om vars användning och användargrupper det föreskrivs i EU:s regelverk och som tål tekniska och driftsmässiga störningar och intrång samt cyberpåverkan bättre än de öppna satellittjänsterna.

271 a §. Ansvarig myndighet för offentlig reglerad satellittjänst. I den gällande 271 a § föreskrivs det om tillhandahållande av offentlig reglerad satellittjänst. Med *offentlig reglerad satellittjänst* avses enligt bestämmelsen en tjänst som är skyddad på hög informationssäkerhetsnivå och som utförs med ett satellitpositioneringssystem i enlighet med Galileoprogrammet. I paragrafen föreskrivs det också om dem som använder tjänsten. Tjänsten kan tillhandahållas av användargrupper som avses i 250 § samt andra aktörer som är viktiga för ett fungerande samhälle. Kommunikationsministeriet beslutar om vilka användargrupper som har rätt att använda tjänsten. I bestämmelsen bemyndigas dessutom Transport- och kommunikationsverket att meddela närmare föreskrifter om tillverkning, upphandling och användning av satellittjänstteknik samt om hantering av nycklar. Det föreslås att texten flyttas in i en ny 271 e §, som ska gälla användning av PRS-tjänst. Paragrafens rubrik ändras också så att den motsvarar paragrafens innehåll.

Det föreslås att det i *1 mom.* på motsvarande sätt som i den gällande paragrafen föreskrivs om Transport- och kommunikationsverkets uppgift att svara för den övergripande organiseringen av PRS-tjänsten på nationell nivå i enlighet med Europaparlamentets och rådets beslut nr 1104/2011/EU om närmare föreskrifter för tillträde till den offentliga reglerade tjänst som erbjuds via det globala system för satellitnavigering som inrättats genom Galileoprogrammet (nedan kallat *PRS-beslutet*). Till den ansvariga myndighetens uppgifter hör t.ex. styrnings- och tillsynsuppgifter i anslutning till utveckling, tillverkning och användning av PRS-mottagare och säkerhetsmoduler, kontakterna med Galileos säkerhetsövervakningscentrum samt teknisk gruppering av auktoriserade användare för administrering av dem.

I PRS-beslutet används benämningen *Competent PRS Authority*, behörig PRS-myndighet. Finland har man beslutat kalla denna myndighet för *ansvarig myndighet för offentlig reglerad satellittjänst* eller *ansvarig myndighet för PRS-tjänst*. Varje land som använder PRS-tjänsten har en egen ansvarig myndighet för den offentliga reglerade satellittjänsten, så i vissa sammanhang är det nödvändigt att ange att det är fråga om Finlands nationella ansvariga myndighet för PRS-tjänst. Med den övergripande organiseringen av PRS-tjänsten på nationell nivå avses den del av tjänsten som enligt de ovannämnda EU-rättsakterna åläggs de nationella PRS-myndigheterna.

Enligt 304 § 12 punkten i kommunikationstjänstlagen har Transport- och kommunikationsverket, utöver vad som föreskrivs någon annanstans i den lagen, till uppgift att

vara behörig myndighet för den offentliga reglerade satellittjänsten enligt Europaparlamentets och rådets beslut 1104/2011/EU om närmare föreskrifter för tillträde till den offentliga reglerade tjänst som erbjuds via det globala system för satellitnavigering som inrättats genom Galileoprogrammet. Det föreslås att bestämmelsen upphävs på det sätt som föreslås nedan eftersom den är överlappande med den föreslagna 271 § a §. Det föreslås att 3 § i lagen om Transport- och kommunikationsverket kompletteras så att Cybersäkerhetscentret vid verket anvisas uppgiften att för sin del svara för ordnandet av PRS-tjänsten.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs det om Transport- och kommunikationsverkets rätt att av den som använder PRS-tjänst ta ut en ersättning för användningen. Bestämmelser om avgiftens storlek finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Vid beredningen av finanspolitiska ministerutskottets beslut föreslogs det att den avgift som tas ut för användning av PRS-tjänsten ska vara lägre än självkostnadspriset. Enligt 6 § i lagen om grunderna för avgifter till staten kan man av grundad anledning avvika från det pris som normalt motsvarar självkostnadspriset för en avgift som tas ut för en myndighets prestationer. Enligt 7 § i samma lag kan det i statsbudgeten anvisas anslag för att sänka priserna på prestationer som prissatts enligt företagsekonomiska grunder. Det är meningen att bruksavgifterna för PRS-tjänsten ska sänkas på motsvarande sätt så att avgifterna underskrider självkostnadspriset. Enligt 8 § i lagen i fråga fattas beslut om saken genom förordning av vederbörande ministerium.

Det föreslås att bemyndigandet i den gällande paragrafen preciseras och blir ett nytt 3 mom. Transport- och kommunikationsverket får enligt förslaget meddela närmare föreskrifter om tillhandahållandet och användningen av offentlig reglerad satellittjänst och om relevant hantering av åtkomsträttigheter, krypteringsnycklar och säkerhetsklassificerad information, om tekniska krav och krav på säkerhet, aktionsberedskap och annan beredskap och kontinuitet, om utrustning och utrustningsutrymmen och om informationssystem som stöder produktionen av service. Eftersom det är fråga om bestämmelser som preciserar lagens bestämmelser och framför allt om tekniska detaljer, anses det att Transport- och kommunikationsverket i egenskap av ansvarig myndighet för PRS-tjänst är den mest lämpade instansen att utfärda en författning på lägre nivå.

271 b §. Tillhandahållande av offentlig reglerad satellittjänst. I den gällande 271 b § föreskrivs om tillverkning av teknik för utförande av satellittjänst, och det föreslås att bestämmelsen flyttas in i en ny 271 f §. I den föreslagna 271 b § ingår bestämmelser om tillhandahållande av offentlig reglerad satellittjänst. Paragrafens rubrik ändras också så att den motsvarar paragrafens innehåll.

Det föreslås att det i 1 mom. föreskrivs om aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy:s uppgift att ansvara för uppgiften som tillhandahållare av offentlig reglerad satellittjänst och att bolaget kallas *tillhandahållare av offentlig reglerad satellittjänst*. I finanspolitiska ministerutskottets beslut, som det hänvisas till ovan, används begreppet "tjänsteoperatör", men för tydlighetens skull har det ansetts lämpligast att i lagen använda begreppet "tillhandahållare". Det finska begreppet "palvelun tuottaja", som närmast motsvaras av det svenska begreppet "tjänsteproducent" och som används i säkerhetsnätslagen, lämpar sig inte för detta sammanhang, eftersom det inte finns någon klar "producent" av den orsaken att en del av den så kallade produktionen av PRS-tjänst sker i EU, en del vid Transport- och kommunikationsverket och en del vid aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy. På svenska används också i säkerhetsnätslagen begreppet "tillhandahållare".

I 2 mom. föreskrivs det om uppgifterna för tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst. Enligt 1 punkten ska tillhandahållaren av PRS-tjänst tillhandahålla, svara för och utveckla nationella infrastrukturtjänster för PRS-tjänsten. Med infrastrukturtjänster för PRS-tjänsten avses informationssystem som gör signalen från satelliten tillgänglig för användning. Enligt 2

punkten ska tillhandahållaren av PRS-tjänsten vidare ansvara för hanteringen av åtkomsträttigheterna till PRS-tjänsten och för distribueringen av krypteringsnycklar och annan relevant säkerhetsklassificerad information till systemadministratören. Systemadministratörer är användarorganisationerna. En krypteringsnyckel är i sin tur en kryptologisk komponent som används för att tolka sekretessbelagd information.

Enligt artikel 4 i PRS-beslutet ska fysiska och juridiska personer som hanterar säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter rörande PRS följa säkerhetsreglerna enligt rådets beslut om säkerhetsbestämmelser för skydd av säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter (2013/488/EU). Rådets beslut om säkerhetsbestämmelser för skydd av säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter är en internationell förpliktelse som gäller informationssäkerhet enligt 2 § i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet (588/2004) och EU:s säkerhetsklassificerade information är särskilt känsligt informationsmaterial enligt den lagen. Enligt 6 § i lagen ska särskilt känsligt informationsmaterial sekretessbeläggas, om inte annat följer av en internationell förpliktelse som gäller informationssäkerhet. Enligt 1 § tillämpas lagen i fråga på myndigheter, näringsidkare och personer som är anställda hos en näringsidkare bl.a. när näringsidkaren är avtalspart i ett säkerhetsklassificerat avtal. Därmed ska minimikraven och de grundläggande principerna i säkerhetsbestämmelserna iaktas i Finland vid hanteringen av säkerhetsklassificerad EU-information. PRS-beslutets krav på att säkerhetsbestämmelserna ska följas är alltså redan nu gällande lag i Finland.

Enligt 2 mom. 3 *punkten* i paragrafen är tillhandahållaren av PRS-tjänst ansvarig för beredskapsskyldigheten. Myndigheten ska för sin del sköta den beredskapsplanering som rör PRS-tjänsten och genom förberedelser och andra åtgärder se till att driften fortsätter så störningsfritt som möjligt under undantagsförhållanden samt i störningssituationer under normala förhållanden. Med hjälp av beredskapsplanering vidtas förberedelser för att samhället ska förbli funktionsdugligt i störningssituationer under normala förhållanden och under undantagsförhållanden.

I 3 mom. föreslås det bestämmelser om kravet på att tillhandahållaren av PRS-tjänster ska avskilja denna del av verksamheten. Tillhandahållaren ska enligt bestämmelsen i funktionellt och ekonomiskt hänseende avskilja PRS-verksamheten från sin övriga verksamhet. I 6 § 2 mom. i säkerhetsnätslagen föreskrivs det om ett motsvarande krav på avskiljande av verksamheten enligt vilket aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy i administrativt, funktionellt och ekonomiskt hänseende ska avskilja den verksamhet som avses i säkerhetsnätslagen från sin övriga verksamhet. I detta förslag behövs dock inte något krav på administrativt avskiljande, eftersom PRS-verksamheten genomförs som en del av moderbolagets verksamhet. Följaktligen behövs inte heller en motsvarande möjlighet som enligt 6 § 1 mom. i säkerhetsnätslagen att ordna verksamheten via ett dotterbolag som är avsett för skötseln av uppgiften. Det bör också noteras att i ljuset av 124 § i grundlagen, som gäller överföring av offentliga förvaltningsuppgifter, och grundlagsutskottets praxis i anslutning till detta, ska möjligheten att ordna PRS-tjänst via ett dotterbolag inte skrivas in i lagen "för säkerhets skull". Denna omständighet behandlas närmare under avsnitt 13, *Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning*.

PRS-verksamheten ska genomföras så att den är ekonomiskt och funktionellt avskild från bolagets övriga funktioner, t.ex. Virve-funktionerna. Med att verksamhet är ekonomiskt avskild från annan verksamhet avses till exempel att det anslag som anvisats för PRS-verksamhet inte kan användas för exempelvis tjänsteproduktionen för Virve-nätet. Att verksamheten är funktionellt avskild från annan verksamhet innebär å sin sida till exempel att personal reserveras för PRS-funktioner i alla situationer. I praktiken kan detta innebära att om den personal som i enlighet med 6 § 2 mom. i säkerhetsnätslagen avskilts från säkerhetsnättsverksamheten inte kan

användas till exempel för produktion av Virve-tjänster, kan personalen inte ersättas med personal som reserverats för tillhandahållande av PRS-tjänsten på ett sådant sätt att den äventyrar fullgörandet av de uppgifter som tillhandahållaren av PRS-tjänsten har. Det är viktigt att funktionerna skiljs åt för att användarna av PRS-tjänsten ska kunna lita på att tjänsten är tillgänglig även i sådana situationer där tillhandahållarens övriga tjänster tillfälligt är ur bruk. Tillhandahållaren ska förbereda sig på sådana situationer genom förhandsplanering och genom att anvisa tillräckliga operativa resurser, inklusive personalresurser, för användningen av tjänsten. Kravet på att avskilja olika delar av verksamheten har således ett nära samband med den beredskapsplanering som avses i 2 mom. 3 punkten.

I 4 mom. anges det att det inte är meningen att tillhandahållaren av PRS-tjänsten ska sträva efter företagsekonomisk vinst genom att tillhandahålla PRS-tjänst. Genom det nationella ibruktagandet av PRS-tjänsten stöds de mål för den övergripande säkerheten som uppställts i säkerhetsstrategin för samhället och ibruktagandet är ett led i säkerställandet av Finlands nationella cybersäkerhet. Syftet är att PRS-tjänsten i Finland ska få en så bred användarskara som möjligt bestående av särskilt utvalda och auktoriserade användare av infrastruktur inom den offentliga förvaltningen och den kritiska försörjningsberedskapen. Dessutom är uppgiften för tillhandahållaren av PRS-tjänst en offentlig förvaltningsuppgift. Av dessa orsaker det i regel vara bättre att uppgiften är självbärande, det vill säga följer självkostnadsprincipen, än att tillhandahållaren ges rätt att förvänta sig en skäligen avkastning.

I 5 mom. föreskrivs det att Försvarsmakten kan tillhandahålla, svara för och utveckla infrastrukturtjänster för den offentliga reglerade satellittjänsten för försvarets behov och ansvara för hanteringen av åtkomsträttigheter, krypteringsnycklar och säkerhetsklassificerad information i anslutning till det samt för distribution av åtkomsträttigheter och krypteringsnycklar till användare av PRS-tjänst.

I regel ska ansvarsfördelningen mellan aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy och Försvarsmakten basera sig på de slutanvändare som dessa betjänar. Försvarsmakten ska i regel tillgodose sådana försvarsindustriella behov hos slutanvändarna där separata mottagare som Försvarsmakten använder utnyttjas, till exempel inom vapentechnik. Aktiebolaget å sin sida betjänar civila aktörer samt sådana användare inom försvarsförvaltningen som använder sig av den Virve-tjänst som bolaget tillhandahåller. PRS-tjänsten tillhandahålls alltså civila aktörer av aktiebolaget, medan försvarsförvaltningens tjänster tillhandahålls av antingen Försvarsmakten eller bolaget, beroende bland annat på om också Virve-2-tjänsten används via terminalutrustning för PRS-tjänsten.

I 6 mom. föreskrivs det att de utrustningsutrymmen och den utrustning som direkt hör till den nationella serviceproduktionen i anslutning till PRS-tjänsten samt de telekommunikationsförbindelser som direkt används inom denna nationella serviceproduktion ska finnas i Finland. Med utrustningsutrymme som direkt hör till PRS-tjänsteproduktionen avses ett utrymme där det finns sådan aktiv utrustning som är ansluten till det nationella informationssystemet för PRS-tjänst (servrar och utrustning för datakommunikation). Bestämmelsen gäller inte terminalutrustning, till exempel telefoner med tillgång till Virve-2-tjänsten, som kan föras utomlands till exempel i samband med tjänsteuppdrag. Enligt den andra meningen i momentet ska de tjänster som har samband med PRS-tjänsten och den administration och tillsyn som gäller den produceras i Finland. Momentet ska gälla såväl tillhandahållaren av PRS-tjänst, dvs. aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy, som Försvarsmakten, när denna tillhandahåller PRS-tjänst för försvarets behov.

PRS-tjänsten är en av samhällets kritiska tjänster och avsikten är att man genom den ska kunna trygga störningsfri positions- och tidsbestämning baserad på satellitpositionering för de

myndighetsaktörer och företag vilkas verksamhet är beroende av den och som ansvarar för beredskapen för olika slag av störningssituationer och undantagsförhållanden i samhället. Placeringen av PRS-tjänstens tekniska infrastruktur, dvs. servrar och datakommunikationsförbindelser inom Finlands territorium, gör det möjligt för de ansvariga myndigheterna att försäkra sig om att de risker som hänför sig till tjänsten kan hanteras genom ett nationellt urval av metoder och att endast finsk lag tillämpas på infrastrukturen och de data den hanterar.

Vid beredningen av propositionen har man övervägt att tillåta att produktionen av PRS-tjänst och infrastrukturen för detta kan flyttas bort från Finlands territorium t.ex. under undantagsförhållanden. Enligt 5 § 2 mom. i säkerhetsnätslagen är det möjligt att placera sådan utrustning och sådana tjänster som direkt hör samman med säkerhetsnätet också utanför Finlands gränser, om det är nödvändigt av funktionella skäl. I fråga om PRS-tjänsten föreslås det dock inga bestämmelser om en sådan möjlighet, eftersom PRS-tjänsten än så länge inte har tagits i bruk i ett enda land, och det därför är för tidigt att överväga att överföra tillhandahållandet av tjänsten till ett annat land. Frågan bör övervägas på nytt i det skede då PRS-tjänsten tas i bruk i större skala i Europa och exempelvis de riskfaktorer som sammanhänger med överföringen kan bedömas i tillräcklig utsträckning.

Tillhandahållandet och administreringen av PRS-tjänsten innebär att de krypteringsnycklar som behövs för användningen av PRS delas ut till slutanvändarna, att ändringar i användaruppgifterna eller deras behov förmedlas till den ansvariga myndigheten för PRS-tjänst samt att det fortlöpande säkerställs att tjänsten fungerar i tekniskt avseende. Den tillsynsuppgift den ansvariga myndigheten för PRS-tjänst har består i att säkerställa att terminalutrustningen används och innehåller på ett säkert sätt. Detta gäller särskilt fristående mottagare med inlästa signalskyddsnycklar (*controlled item*). I säkerhetsreglementet för Galileo (*EGNSS Programme Security instructions och dess bilaga Security Classification Guide*) och i de styrdokument för PRS-tjänsten som kompletterar det fastställs säkerhetsnivåer för varje servicekomponent som ska beaktas också i det nationella genomförandet.

Till den del PRS-tjänst tas i bruk i landskapet Åland, bör man i fråga om besittningen och användningen av fast egendom beakta de bestämmelser om statens mark och byggnader som ingår i 61 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991). Sådan fast egendom förväntas dock inte bli uppförd i landskapet.

I 7 mom. ingår ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning. Enligt bemyndigandet får närmare bestämmelser om upprätthållande av den nationella produktionen som gäller PRS-tjänst och om den prioritet, skyndsamhet och övriga viktighetsklassificering som gäller användningen av tjänsten utfärdas genom förordning av statsrådet. Bemyndigandet att utfärda förordning motsvarar för sin del bestämmelsen i 14 § 3 mom. i säkerhetsnätslagen, enligt vilken närmare bestämmelser om prioritet, skyndsamhet och övriga viktighetsklassificering som gäller för säkerhetsnätets tjänsteproduktion och användning får utfärdas genom förordning av statsrådet. Därutöver får finansministeriet meddela föreskrifter om saken med stöd av 4 mom. i paragrafen.

Med tanke på PRS-tjänstens tillförlitlighet, förutsägbarhet och funktionssäkerhet anses det viktigt att närmare bestämmelser om upprätthållandet av tjänsten och om den prioritet, skyndsamhet och övriga viktighetsordning som gäller den kan utfärdas genom förordning av statsrådet i stället för genom till exempel föreskrifter som meddelas av Transport- och kommunikationsverket. Det föreslagna bemyndigandet för statsrådet att utfärda förordning motiveras framför allt med att det i lagstiftningshierarkin är på samma nivå som bemyndigandet att utfärda bestämmelser på lägre nivå om tjänster som tillhandahålls enligt säkerhetsnätslagen.

Om det till exempel genom Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter bestäms att PRS-tjänsten är prioriterad, men tjänster enligt säkerhetsnätslagen prioriteras högre än PRS-tjänst genom en förordning av statsrådet, skulle eventuella motstridigheter mellan dessa naturligtvis avgöras så att en statsrådsförordning är av högre prioritet. Eftersom det i bemyndigandet är fråga om den prioritet, skyndsamhet och övriga viktighetsklassificering som gäller användningen av PRS-tjänsten, vilket har ett nära samband med dess ställning som en kritisk tjänst som också i krissituationer ska vara tillförlitlig, talar det för att den lägsta nivå för bestämmelser om detta måste vara en förordning som utfärdas av statsrådet.

Eftersom PRS-tjänsten och Virve-2-tjänsten är nära kopplade till varandra med tanke på att de har samma tjänsteoperatör och delvis gemensamma användare och gemensam terminalutrustning, ska behoven av samordning av tjänsterna beaktas när det avgörs vilken prioritet, skyndsamhet och övriga viktighetsklassificering som gäller i fråga om tjänsteproduktion och användning enligt bestämmelserna i säkerhetsnätslagen och den föreslagna lagen. Det anses trots det inte nödvändigt att föreslå en bestämmelse om samordningen, eftersom varje myndighet enligt 10 § 1 mom. i förvaltningslagen inom ramen för sin behörighet och i den omfattning ärendet kräver på andra myndigheters begäran ska bistå dessa i skötsel av en förvaltningsuppgift, och även i övrigt sträva efter att främja samarbetet mellan myndigheterna. Denna bestämmelse i den allmänna lag som styr myndighetsverksamheten anses vara tillräcklig för att säkerställa samarbetet mellan myndigheterna och samordningen av de bestämmelser som utfärdas med stöd av olika författningar.

271 c §. *Anställda hos tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst.* I 271 c § i den gällande lagen finns bestämmelser om exportkontroll. Det föreslås att bestämmelserna om exportkontroll flyttas in i den nya 271 g § och att det i 271 c § föreskrivs om oförvitligheten hos de anställda hos PRS-tjänsteleverantören samt om straffrättsligt tjänsteansvar och skadeståndsansvar. Paragrafens rubrik ska enligt förslaget ändras så att den motsvarar paragrafens innehåll. För tydlighetens skull påpekas det att paragrafen endast ska gälla personalen hos tillhandahållaren av PRS-tjänster, eftersom det för Försvarsmaktens personal görs behövliga säkerhetsutredningar och tjänsteansvaret och skadeståndsansvaret för dem bestäms utifrån andra författningar och därmed inte behöver upprepas i den nu föreslagna lagen. Det är behovligt att föreskriva om det straffrättsliga tjänsteansvaret för personalen och om tillämpningen av skadeståndslagen i paragrafen, eftersom strafflagen och skadeståndslagen inte är allmänna förvaltningslagar.

Enligt krävs det av en person som är anställd hos tillhandahållaren av PRS-tjänst och som utför uppgifter som har samband med PRS-tjänsten oförvitlighet och tillförlitlighet på det sätt som uppgiften förutsätter, vilket vid behov kan utredas i enlighet med säkerhetsutredningslagen (726/2014). Enligt bestämmelsen tillämpas dessutom bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar på personer anställda hos tillhandahållaren av PRS-tjänst när dessa utför uppgifter som gäller offentlig reglerad satellittjänst. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

271 d §. *Underleverantörer av offentlig reglerad satellittjänst.* Det föreslås att det till lagen fogas en ny 271 d §, där det föreskrivs om underleverantörer till tillhandahållaren av PRS-tjänst. Det betonas för tydlighetens skull att bestämmelserna endast gäller tillhandahållare av PRS-tjänst, inte Försvarsmakten, som inte anlitar underleverantörer vid tillhandahållandet av sina tjänster.

Enligt 1 mom. får tillhandahållaren av PRS-tjänst använda sig av underleverantörer. Underleverantörer ska enligt bestämmelsen anlitas endast i den utsträckning det är nödvändigt.

Det ska enligt förslaget fortfarande vara tillhandahållaren av PRS-tjänst som administrerar, styr och övervakar PRS-tjänsten, och PRS-tjänstens säkerhet eller kontinuitet får inte äventyras. Transport- och kommunikationsverket ska på förhand underrättas om att en underleverantör anlitas, så att verket kan fullgöra sina tillsynsskyldigheter i fråga om underleverantören.

I 2 mom. föreskrivs det att tillhandahållaren av PRS-tjänst svarar för underleverantörens arbete som för sitt eget arbete. Tillhandahållaren av PRS-tjänst ska dessutom försäkra sig om att underleverantören har tillräckliga ekonomiska förutsättningar, tillräcklig teknisk prestationsförmåga och tillräckliga yrkesmässiga kvalifikationer för att genomföra underentreprenaden. Tillhandahållaren ska också se till att underentreprenaden inte äventyrar den nationella säkerheten. Underleverantören ska dessutom uppfylla kraven på säkerhet, aktionsberedskap, annan beredskap och kontinuitet som gäller PRS-tjänsten. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska särskilt förfarandena för hanteringen av störningssituationer under normala förhållanden och av undantagsförhållanden säkerställas i det uppdragsavtal som ingås med underleverantören. På detta sätt säkerställs kontinuiteten i PRS-tjänsten i alla situationer.

Enligt det föreslagna 3 mom. krävs det av en person som är anställd hos underleverantören och som utför uppgifter som har samband med PRS-tjänst oförvitlighet och tillförlitlighet på det sätt som uppgiften förutsätter, vilket vid behov kan utredas i enlighet med säkerhetsutredningslagen. På personer som är anställda hos underleverantören tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när dessa utför uppgifter som gäller PRS-tjänst. Det anges också i förslaget att bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen. Genom bestämmelsen säkerställs det att kraven på tillhandahållaren av PRS-tjänst iaktas oberoende av om tillhandahållaren själv sköter uppgiften eller anlitar en underleverantör.

I det föreslagna 4 mom. föreskrivs det om Transport- och kommunikationsverkets behörighet att meddela närmare föreskrifter om anlitan av underleverantörer till leverantörer av offentliga reglerade satellittjänster och om underleverantörer.

271 e §. Användning av offentlig reglerad satellittjänst. Till lagen fogas det enligt förslaget en ny 271 e § med bestämmelser om användare av PRS-tjänst och om ansökan om bemyndigande att använda tjänsten.

Enligt 1 mom. kan tjänsten tillhandahållas de användargrupper som avses i 250 § i kommunikationstjänstlagen samt andra aktörer som är viktiga för ett fungerande samhälle. Kommunikationsministeriet ska bemyndigas att besluta vilka användargrupper som ska ha rätt att använda tjänsten. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar gällande 271 a §.

Eftersom de användare av myndighetsnät som räknas upp i 250 § inte helt motsvarar de förväntade användarna av PRS-tjänst, är det nödvändigt att ge också andra finländska aktörer inom den offentliga förvaltningen än de som räknas upp i 250 § och som är centrala med tanke på samhällets störningsfria funktion och försörjningsberedskap och som i sin verksamhet behöver sådana störningsfria och verifierade tjänster för tids- och positionsbestämning som är oberoende av satellitpositioneringssystem utanför Europa. Sådana kan t.ex. utöver de aktörer som nämns i 250 § och som ansvarar för säkerheten inom spårtrafiken också vara andra aktörer som svarar för säkerheten inom transportsektorn samt t.ex. bank-, datatrafik- och energisektorn. För att det moderna samhället ska fungera behövs det tjänster för tids- och positionsbestämning, och användningsbehovet för dem kommer att öka i framtiden. Därför är det ännu inte möjligt att uttömmande beskriva alla eventuella kommande användargrupper och användare av PRS-tjänst. Behovet och utvecklingen preciseras i kommunikationsministeriets beslut om användargrupper.

Kommunikationsministeriet meddelade den 25 februari 2019 meddelat det hittills enda beslutet om en PRS-användargrupp, enligt vilket den ansvariga myndigheten för PRS-tjänst och de parter som deltar i testningen av PRS-tjänst har rätt att använda tjänsten.

I 2 mom. föreskrivs det om ansökningsförfarandet i samband med ett beslut om bemyndigande att använda PRS-tjänst. Det föreslås att Transport- och kommunikationsverket på ansökan kan bemyndiga inhemska statliga myndigheter eller kommunala myndigheter, inrättningar, affärsverk eller andra offentliga samfund eller finska juridiska personer eller utländska näringsidkares filialer i Finland att använda PRS-tjänst. Avsikten är att sökande inte ska begränsas till att definieras av sin organisationsform, utan att sökanden vid behov också själv ska kunna bestämma om det till exempel i fråga om polisen är Polisstyrelsen eller en enskild polisinrättning som är en lämplig sökande. Andra offentliga samfund kan exempelvis vara de kommande välfärdsområdena, om de till sin organisationsform inte passar in bland de andra organisationsformer som nämns i bestämmelsen. Förteckningen i bestämmelsen är alltså inte avsedd att vara uttömmande. Avsikten är att också en privatperson eller en enskild anställd hos en myndighet eller en juridisk person eller någon annan person inte självständigt ska kunna ansöka om bemyndigande, utan det ska alltid göras av arbetsgivaren eller av en annan juridisk person eller myndighet med bestämmande inflytande, även om man vet att tjänsten kommer att användas av en viss person som företrädar organisationen. Bemyndigandet att använda PRS-tjänst är organisationsspecifikt, inte personligt. Den auktoriserade användaren av PRS-tjänsten kallas *användare av offentlig reglerad satellittjänst*.

För att sökanden ska kunna bli bemyndigad att använda tjänsten måste denne höra till en användargrupp som bestämts av kommunikationsministeriet. Om sökanden inte är en myndighet, ska denne ge en beskrivning av användningsfallet, som är en i bestämmelsen avsedd utredning där sökanden lämnar en redogörelse för behovet av att använda tjänsten och för sina möjligheter att använda tjänsten på ett säkert och ändamålsenligt sätt. Dessutom ska sökanden i beskrivningen redogöra för varför och hur sökanden anser att användningen av offentlig regleras satellittjänst främjar Finlands övergripande säkerhet. I beskrivningen anger sökanden för den myndighet som utfärdar beslutet om bemyndigande på vilka grunder sökanden behöver möjligheten att använda PRS-tjänst och på vilket sätt PRS-tjänsten avses bli använd. Användningen ska dessutom främja den övergripande säkerheten i Finland. Om sökanden är en myndighet, räcker det med enbart ansökan utan motiveringar i beskrivningen.

Vid ansökan om rätt att använda ett myndighetsabonnemang ska sökanden en myndighet förordas ansökan. Beslut om myndighetsabonnemang fattas av aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy, som är tjänsteoperatör. Till skillnad från ansökningsprocessen för Virve, där tillhandahållaren av kommunikationstjänst med anknytning till myndighetskommunikation i enlighet med 250 § 2 mom. i kommunikationstjänstlagen beviljar enskilda myndighetsabonnemang till myndigheter och på framställning av myndigheter till andra användare, föreslås det inga krav på att myndigheten ska förordas ansökan i fråga om ansökningsprocessen för användning av PRS, eftersom beslutet om bemyndigandet att använda PRS fattas av en myndighet (Transport- och kommunikationsverket), inte av en privat aktör. Enligt 10 § i förvaltningslagen (434/2003) ska varje myndighet inom ramen för sin behörighet och i den omfattning ärendet kräver på andra myndigheters begäran bistå dessa i skötsel av en förvaltningsuppgift och enligt 31 § 1 mom. se till att ett ärende utreds tillräckligt och på behörigt sätt genom att skaffa den information och den utredning som behövs för att ärendet ska kunna avgöras. Den ansvariga myndigheten för PRS-tjänst ska alltså vid behov begära utlåtande om ansökan av en annan myndighet, om en tillräcklig och ändamålsenlig utredning av ärendet kräver det.

I situationer där myndigheter samarbetar kan det vara nödvändigt att fördela PRS-mottagarna mellan de deltagande myndigheterna och eventuellt också andra samarbetsparter. Då är det viktigt att beakta att en användare av en offentlig reglerad satellittjänst ansvarar för de PRS-mottagare och den PRS-teknik som användaren disponerar över. Om användaren tillfälligt överläter en PRS-mottagare till någon som inte hör till hans eller hennes organisation, ska han eller hon försäkra sig om att utrustningen används på ett ändamålsenligt och säkert sätt. Sådan användning sker alltid på den auktoriserade PRS-användarens ansvar. För tydlighetens skull konstateras det att PRS-utrustningen i sig inte innehåller säkerhetsklassificerad information, men naturligtvis är det viktigt att den förblir i användarnas besittning.

I 3 mom. föreskrivs det om bemyndigande att använda PRS-tjänst. Det föreslås att Transport- och kommunikationsverket i sitt beslut om bemyndigande kan ange sådana begränsningar och villkor som behövs för en säker användning av tjänsten. Sådana begränsningar eller villkor kan gälla till exempel den utbildning som ges användaren eller själva användningen av PRS-utrustning. Beslutet kan utfärdas för viss tid, om det finns särskilda skäl till det. Som ett exempel på särskilda skäl kan tas att användningen av PRS-tjänsten hänförs till ett upphandlingskontrakt som ingåtts för viss tid.

Enligt det föreslagna momentet ska Transport- och kommunikationsverket förbjudas att bemyndiga en sökande som av grundad anledning misstänks bryta mot den reglering som gäller PRS-tjänsten (unionslagstiftningen, den nationella lagstiftningen, föreskrifter som meddelats av den ansvariga myndigheten för PRS-tjänst) eller villkoren i ett beslut om bemyndigande, eller uppenbart äventyrar den nationella säkerheten efter att ha erhållit ett beslut om bemyndigande. En sådan grundad anledning kan vara exempelvis domar i brottmål som ett företag eller personer som står bakom det fått för till exempel dataintrångsbrott eller andra motsvarande brott. Ansökan kan avslås också av den anledningen att sökanden misstänks äventyra den nationella säkerheten. Då är en förutsättning för avslag på ansökan att ett sådant äventyrande är uppenbart.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om anmärkning och varning till en användare av PRS-tjänst samt om återkallande av ett beslut om bemyndigande att använda PRS-tjänst. Transport- och kommunikationsverket kan ge en användare av PRS-tjänst en anmärkning eller varning, om användaren bryter mot den reglering som gäller PRS-tjänst eller mot Transport- och kommunikationsverkets beslut om bemyndigande.

Om en användare av PRS-tjänst trots anmärkningen eller varningen fortfarande bryter mot den reglering som gäller PRS-tjänst eller mot beslutet om bemyndigande, kan Transport- och kommunikationsverket återkalla bemyndigandet temporärt eller permanent i enlighet med förvaltningslagen. Bemyndigandet kan också återkallas om det är nödvändigt för landets försvar eller PRS-tjänstens säkerhet.

Innan bemyndigandet återkallas ska den berörda parten höras. Enligt 34 § i förvaltningslagen ska en part innan ett ärende avgörs part ges tillfälle att framföra sin åsikt om ärendet och avge sin förklaring med anledning av sådana yrkanden och sådan utredning som kan inverka på hur ärendet kommer att avgöras. Ärendet får dock avgöras utan att parten hörs, om hörandet kan äventyra syftet med beslutet eller om det dröjsmål som hörandet medför i behandlingen av ärendet orsakar betydande skada för människors hälsa, för den allmänna säkerheten eller för miljön. Transport- och kommunikationsverket får i sitt beslut om att återkalla bemyndigandet att använda tjänsten bestämma att beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte den myndighet där ändring söks bestämmer något annat. Detta behövs för ett effektivt verkställande av återkallandet, eftersom det på grund av ändringssökande annars kan ta upp till flera år att återkalla ett beslut. Vid förfarandet för återkallande av ett bemyndigande iakttas förvaltningslagen.

I 5 mom. föreskrivs det om Transport- och kommunikationsverkets normgivningsbemyndigande. Med stöd av bemyndigandet kan verket meddela närmare föreskrifter om ansökningsförfarandet i anslutning till PRS-tjänst, om innehållet i ansökan och om andra omständigheter som hänför sig till ansökan.

271 f §. Tillverkning av teknik för offentlig reglerad satellittjänst. Det föreslås att det till lagen fogas en ny 271 f §, som dock i huvudsak motsvarar 271 b § i den gällande lagen. Genom bestämmelserna i paragrafen genomförs de skyldigheter som åläggs medlemsstaterna enligt artikel 5.5 i PRS-beslutet.

I paragrafen föreslås bestämmelser om att ett företag i Finland får tillverka teknik som behövs för utförandet av PRS-tjänst endast med tillstånd av styrelsen för godkännande av säkerhetsackreditering av europeiska satellitpositioneringssystem. Med teknik avses till exempel utrustning, teknik och programvara. Tillståndet ska enligt förslaget sökas skriftligen via Transport- och kommunikationsverket. Enligt den gällande lagen krävs det också för myndigheternas tillverkning av satellittjänstteknik tillstånd av styrelsen för godkännande av säkerhetsackreditering. Detta motsvarar inte styrelsens tillståndspraxis och inte heller artikel 5.5 i PRS-beslutet. Det föreslås därför att endast företag ska behöva styrelsens tillstånd för tillverkning av teknik för den offentliga reglerade satellittjänsten.

271 g §. Exportkontroll av offentlig reglerad satellittjänst. Till lagen föreslås bli fogad en ny 271 g §. Paragrafen motsvarar i huvudsak 271 c § i den gällande lagen, där det föreskrivs om exportkontroll av PRS-tjänst. Genom bestämmelserna i paragrafen genomförs de skyldigheter som åläggs medlemsstaterna enligt artikel 5.6 och artikel 9 i PRS-beslutet.

Enligt 1 mom. är export av teknik för användning, utveckling och tillverkning av en satellittjänst utanför Europeiska unionen endast tillåten till länder som på behörigt sätt bemyndigats att använda satellittjänsten med stöd av ett avtal med Europeiska unionen, om inte något annat föreskrivs någon annanstans. I artikel 15 i kommissionens delegerade beslut ingår ett flertal villkor som det med tanke på det stora antalet och de talrika hänvisningarna inte är motiverat att upprepa som en informativ bestämmelse i den föreslagna paragrafen. För exporten krävs det tillstånd från utrikesministeriet. Utrikesministeriet ska höra den ansvariga myndigheten för PRS-tjänst, alltså Transport- och kommunikationsverket, innan tillståndet beviljas.

I 2 mom. föreskrivs det att teknik för användning, utveckling och tillverkning av PRS-tjänst får överföras till EU:s medlemsländer endast med tillstånd från utrikesministeriet. Utrikesministeriet ska enligt bestämmelsen höra Transport- och kommunikationsverket innan tillståndet beviljas.

Enligt 3 mom. ska export, förmedling och överföring av teknik avsedd för PRS-tjänst övervakas av Tullen. Tullen sköter många tillsynsuppgifter i anslutning till export och import av varor, och därför är det ändamålsenligt att just Tullen – på samma sätt som för närvarande – också sköter exportkontrollen i anslutning till PRS-tjänst, inte till exempel Transport- och kommunikationsverket, trots att verket har getts andra tillsynsuppgifter i anslutning till PRS-tjänst.

I 4 mom. föreskrivs det att varuhavaren ska visa upp det tillstånd från utrikesministeriet som avses ovan när varorna vid export anmäls till Tullen. Också de varor som omfattas av tillståndet ska då kunna inspekteras av Tullen. Vid överföringar inom EU ska varuhavaren visa upp tillståndet från utrikesministeriet för Tullen när varorna lämnar landet vid en gränstullanstalt. Också de varor som omfattas av tillståndet ska då kunna inspekteras av Tullen.

289 §. *Informationssamhällsavgift.* Paragrafen innehåller bestämmelser om informationssamhällsavgiften. Det föreslås att de nuvarande 1 och 2 momenten kvarstår oförändrade. Det föreslås att 3 mom. ändras så att informationssamhällsavgiften höjs med 0,015 procentenheter från och med den 1 januari 2023, då informationssamhällsavgiften är 0,135 procent av omsättningen av televerksamhet som ett teleföretag som omfattas av informationssamhällsavgift bedrivit i Finland under den räkenskapsperiod som föregår bestämmandet av avgiften. Någon informationssamhällsavgift tas inte ut för teleföretag vars omsättning för televerksamhet i Finland understiger 300 000 euro under den föregående räkenskapsperioden. Syftet med höjningen av informationssamhällsavgiften är att täcka Transport- och kommunikationsverkets årliga kostnader för drift och underhåll av den planerade positionsdatatjänsten i enlighet med motiveringen till lagen om sambyggnad och samutnyttjande av nätinфраstruktur.

I och med den föreslagna höjningen av informationssamhällsavgiften ökar intäkterna från avgiften enligt uppgifterna om omsättningen för 2021 med cirka 400 000 euro per år, om teleföretagens omsättning fortsätter att öka som förut. Den i euro mest betydande delen av den föreslagna höjningen av informationssamhällsavgiften, cirka 350 000–370 000 euro, kommer att gälla de tre största teleföretagen, det vill säga DNA Abp, Elisa Abp och Telia Finland Oyj. När det gäller teleföretagen gäller begäranden om positionsdata till största delen dessa tre företags nätinфраstruktur, och flest uppgifter som kommer att kräva underhåll härrör från deras infrastruktur. Det är därför motiverat att de också täcker största delen av kostnaderna. För andra teleföretag som omfattas av informationssamhällsavgift är effekten av avgiftshöjningen totalt cirka 30 000–50 000 euro om året, vilket utgör några hundra eller tusen euro per teleföretag beroende på företagets omsättning. Informationssamhällsavgift tillämpas också på teleföretag som är verksamma på Åland och i fråga om vilka effekten av höjningen är klart mindre än 4 000 euro om året. De uppskattade intäkterna av informationssamhällsavgifterna är cirka 4 miljoner euro. Den föreslagna höjningen av informationssamhällsavgiften ökar intäkterna till cirka 4,4 miljoner euro från och med 2023.

Eftersom informationssamhällsavgiften bestäms enligt den avgiftsskyldiges inkomster och inte enligt kostnads motsvarighetsprincipen är det fråga om en avgift av skattenatur, och då ska bestämmelser om grunderna för avgiften utfärdas genom lag (se till exempel GrUU 49/2006 rd, s. 2). Skyldigheten att betala informationssamhällsavgift ska fortfarande vara bunden till skyldigheten att anmäla televerksamhet eller till koncessionen (RP 98/2020 rd, s. 276).

Det föreslås att 4 mom. upphävs som obehövligt, vilket leder till att gällande 5 och 6 mom. i sin nuvarande lydelse blir 4 och 5 mom.

304 §. *Transport- och kommunikationsverkets särskilda uppgifter.* Paragrafen innehåller bestämmelser om sådana uppgifter för Transport- och kommunikationsverket om vilka det inte föreskrivs någon annanstans i kommunikationstjänstlagen. Det föreslås att 12 punkten om behörig myndighet för PRS i den förteckning över uppgifter på 18 punkter som ingår i paragrafen ska slopas som onödig, eftersom bestämmelser om ansvarig myndighet för PRS-tjänst föreslås ingå i 32 a kap. 271 a §. Genom ändringen förtydligas lagen genom att onödiga upprepningar stryks. Den gällande punkterna 13–18 blir punkterna 12–17. Samtidigt korrigeras skrivfelet i den finska lagtexten i 14 och 15 punkten.

325 §. *Tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner samt ekonomiska inspektioner.* Det föreslås att det i paragrafen föreskrivs om Transport- och kommunikationsverkets rätt att göra tekniska säkerhets- eller funktionsinspektioner eller ekonomiska inspektioner i teleföretag. Paragrafens bestämmelser om inspektionsrätt som gäller PRS-tjänst flyttas för tydlighetens

skull in i en separat paragraf, 325 a §. Det föreslås inga ändringar i de inspektioner som gäller teleföretag. Rubriken för paragrafen ändras emellertid.

Enligt 1 mom. har Transport- och kommunikationsverket rätt att i teleföretag utföra tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner samt ekonomiska inspektioner för att övervaka efterlevnaden av skyldigheterna enligt kommunikationstjänstlagen samt enligt bestämmelser som utfärdats och föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av den.

Enligt 2 mom. kan även ett myndighetsnät samt tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation vara föremål för tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner.

Enligt 3 mom. kan Transport- och kommunikationsverket låta en oberoende expert utföra tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner. Enligt vad som föreslås ska på sakkunniga tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar vid skötseln av uppdrag enligt paragrafen. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen. Det är då det teleföretag som är föremål för en sådan teknisk säkerhets- och funktionsinspektion som utförs av en oberoende expert som svarar för kostnaderna för inspektionen.

Enligt 4 mom. har Transport- och kommunikationsverket och den som handlar för verkets räkning rätt att i samband med tekniska säkerhets- eller funktionsinspektioner eller ekonomiska inspektioner få tillträde till teleföretags utrustningsutrymmen och övriga lokaler samt att, trots vad som föreskrivs om sekretess för uppgifter, för granskning få dokument och information som behövs för tillsynsuppgiften.

Enligt 5 mom. får inspektioner inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur.

325 a §. *Inspektioner som gäller offentlig reglerad satellittjänst.* På det sätt som beskrivs ovan föreslås bestämmelserna om Transport- och kommunikationsverkets rätt att företa inspektioner som gäller PRS-tjänst bilda en ny separat paragraf för att förtydliga regleringen.

Enligt det föreslagna 1 mom. har Transport- och kommunikationsverket rätt att utföra inspektioner hos tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst och dennes underleverantörer, hos Försvarsmakten, hos användare av offentlig reglerad satellittjänst och hos tillverkare av teknik för offentlig reglerad satellittjänst för att kontrollera efterlevnaden av bestämmelserna om offentlig reglerad satellittjänst. Förslaget motsvarar den inspektionsrätt som föreskrivs 325 § 1 mom. i den gällande lagen, men i förslaget utvidgas den grupp av aktörer som är föremål för inspektionen till att omfatta utöver företag som tillverkar och använder PRS-teknik också andra som arbetar med PRS-tjänst. Inspektionen kan gälla såväl myndighetsanvändare som enskilda användarorganisationer.

Enligt 2 mom. ska en inspektion som gäller PRS-tjänst i första hand utföras genom en begäran om information, om syftet med tillsynsuppgiften kan nås på det sättet. Om det inte räcker med en begäran om information för att uppnå syftet med inspektionen, har Transport- och kommunikationsverket rätt att få tillträde till lokaler som används av föremålet för inspektionen och att, trots vad som föreskrivs om sekretess för uppgifter, för granskning få dokument och uppgifter som behövs för tillsynsuppgiften. Avsikten är att man i inspektionsverksamheten ska iaktta den så kallade principen om lindrigare metod, dvs. att man i första hand ska sträva efter att utföra kontrollerna med metoder som ingriper så litet som möjligt. Om en begäran om information eller till exempel inlämnande av handlingar till den ansvariga myndigheten för PRS-tjänst trots det inte räcker med tanke på tillsynens ändamål och syfte, har myndigheten rätt

att utföra en inspektion till exempel i de av användarens lokaler där material eller utrustning som anknyter till PRS-tjänst förvaras.

Den föreslagna inspektionsrätten i fråga om PRS-tjänst ska gälla alla som arbetar med tjänsten, dvs. tillhandahållaren av PRS-tjänst, dennes underleverantörer, användare, tillverkare och Försvarsmakten. Bestämmelsen gäller således också myndighetsaktörer. En sådan omfattande inspektionsrätt anses nödvändig i ljuset av EU-bestämmelserna om PRS. Enligt artikel 6 (6) i kommissionens delegerade beslut ska den behöriga PRS-myndigheten som utsetts av en medlemsstat utföra kontroller av alla de organ som hanterar PRS-komponenter och PRS-uppgifter som är etablerade på medlemsstatens territorium för att säkerställa att bestämmelserna i beslutet följs. Den behöriga PRS-myndigheten ska utarbeta rapporter om sådana kontroller. Också enligt artikel 5 (4) i beslutet ska den behöriga PRS-myndigheten se till att användningen av PRS är förenlig med beslutet. Således ska den behöriga PRS-myndigheten ha heltäckande medel för att övervaka att PRS-bestämmelserna iakttas, och den är också skyldig att rapportera till kommissionen om de medel den har till sitt förfogande.

En inspektionsrätt som påminner om den föreslagna inspektionsrätten i fråga om PRS-aktörers lokaler och dokument med tanke på i vilken utsträckning inspektionen ingriper i verksamheten finns förutom i fråga om den inspektion av teleföretag som avses i 325 § också i 326 § i den gällande lagen, som gäller inspektion av radioutrustning. Enligt den har Transport- och kommunikationsverket rätt att utföra inspektioner för tillsynen över efterlevnaden av lagen och de författningar som utfärdats med stöd av den. Inspektioner kan utföras på platser där det finns till exempel radiosändare som kräver radiotillstånd eller behörighets- eller kompetensbevis eller radioutrustning som saluförs eller planeras bli utsläppt på marknaden. Inspektioner kan också utföras på platser där det finns radioutrustning som har konstaterats eller på sannolika grunder misstänks fungera eller ha fungerat i strid med bestämmelser eller föreskrifter eller orsaka störningar.

Den rätt till inspektion av radioutrustning som ingår i den gällande lagen har inte begränsats till att gälla t.ex. kommersiella aktörer, men i enlighet med 324 § gäller rätten dock inte försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet när de utövar radiokommunikation som har samband med det militära försvaret och inte heller radioutrustning som innehas av dessa enbart för ändamål som hänför sig till det militära försvaret. Bestämmelsen ska därmed tillämpas på övriga myndighetsaktörer, såsom den föreslagna inspektionsrätten.

Det bör noteras att den föreslagna inspektionsrätten ska vara begränsad till övervakning av att bestämmelserna om PRS-tjänst iakttas. Inspektioner kan således endast gälla sådana platser som har samband med användningen eller tillverkningen av PRS-tjänst eller något annat motsvarande. För att myndighetstillsynen ska kunna verkställas på ett ändamålsenligt sätt med beaktande av proportionalitetsprincipen anses det viktigt med samarbete i anslutning till inspektionsverksamheten samt att lindrigare metoder används i första hand. Om ett eventuellt ärende som ska inspekteras i samband med PRS-tjänsten alltså kan utredas till exempel genom en begäran om information, anses det vara ändamålsenligt att använda denna lindrigare inspektionsform än en fysisk inspektion av utrymmena.

Enligt 3 mom. får inspektioner inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur. Momentet motsvarar 325 § 6 mom. i den gällande lagen. Att utrymmen som används för boende av permanent natur lämnas utanför inspektioner anses motiverat med tanke på den hemfrid som tryggas genom 10 § 1 mom. i grundlagen. Utgångspunkten är att det material eller den utrustning som ska kontrolleras inte får finnas i privatpersoners hem, och om så är fallet kan inspektionen utföras genom en begäran om information eller till exempel genom att det som ska kontrolleras överlämnas till den ansvariga myndigheten för PRS-tjänst.

Det föreslås att det i fortsättningen, till skillnad från i den gällande lagen, inte ska vara möjligt att låta en utomstående, oberoende sakkunnig utföra en inspektion som hänför sig till PRS-tjänst, utan att inspektionerna i fortsättningen endast ska utföras av Transport- och kommunikationsverket. Ändringen motiveras med att antalet tillsynsobjekt utvidgas så att det också omfattar myndighetsaktörer, varför det anses vara viktigt att inspektioner utförs av en myndighet.

350 §. *Hänvisningar till strafflagen.* I paragrafen ingår kommunikationstjänstlagens hänvisningar till strafflagen.

Enligt artikel 15 i PRS-beslutet ska medlemsstaterna fastställa vilka sanktioner som ska gälla vid överträdelse av nationella bestämmelser som antagits i enlighet med beslutet. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Vid beredningen av regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av informationssamhällsbalken och ändring av lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper (RP 67/2016 rd) kom man fram till att bestämmelserna i den dåvarande informationssamhällsbalken och strafflagen till en tillräcklig del kunde anses omfatta oegentligheter och brott i anslutning till PRS-tjänst och det föreslogs därför inte några särskilda bestämmelser om påföljderna.

I den förberedande bedömningspromemorian till denna proposition konstateras det dock att det är nödvändigt att föreskriva särskilt om påföljderna. Bakgrunden till detta är den rättsliga utvecklingen, där man för närvarande betonar den straffrättsliga legalitetsprincipen, dvs. att det ska föreskrivas uttryckligen och entydigt om den straffbara gärningen. Vid den fortsatta beredningen av propositionen har man dock kommit fram till att det inte är nödvändigt att ändra den gällande informativa hänvisningsparagrafen annat än genom att till den foga en hänvisning till grovt dataintrång. Samtidigt korrigeras paragrafen tekniskt i fråga om den finska språkdräkten.

I 1 mom. anges det att bestämmelser om straff för avkodningssystemsbrott finns i 38 kap. 8 b § i strafflagen. Det föreslås inga ändringar i momentet.

Enligt 2 mom. finns bestämmelser om straff för kränkning av kommunikationshemlighet i 38 kap. 3 §, om straff för grov kränkning av kommunikationshemlighet i 38 kap. 4 §, om straff för dataintrång i 38 kap. 8 § och om straff för grovt dataintrång i 38 kap. 8 a § i strafflagen. Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 136 § 4 mom. och 160 § 5 mom. i lagen döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om inte gärningen utgör brott enligt 40 kap. 5 § i den lagen eller om inte strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag. Den infrastruktur och utrustning som hänför sig till PRS-tjänsten är ett informationssystem enligt 38 kap. 8 § i strafflagen. På obehörig användning av informationssystem tillämpas bestämmelserna om dataintrång i 38 kap. 8 § och grovt dataintrång i 8 a § i strafflagen.

PRS-tjänsten är förenad med sekretessbelagda uppgifter. På utlämnande av uppgifter i anslutning till tjänster i strid mot tystnadsplikten tillämpas bestämmelserna om sekretessbrott och sekretessförseelse i 38 kap. 1 och 2 § i strafflagen.

På förhindrande av PRS-tjänstens funktion eller orsakande av allvarliga störningar i den tillämpas bestämmelserna om systemstörning i 38 kap. 7 a § i strafflagen.

PRS-tjänsten är skyddad. På gärningar som hänför sig till system som är avsedda för avkodning av detta skydd tillämpas bestämmelserna om avkodningssystemsbrott i 38 kap. 8 b § i

strafflagen och bestämmelserna om avkodningssystemsförseelse i 347 § i lagen tjänster inom elektronisk kommunikation.

8.2 Lagen om Transport- och kommunikationsverket

3 §. *Cybersäkerhetscentrets uppgifter.* Det föreslås att det till 3 § 2 mom. om Cybersäkerhetscentrets uppgifter fogas att Cybersäkerhetscentret utöver de uppgifter som anges i 2 § 1 mom. 1 och 13 punkten också för sin del ska svara för ordnandet av offentlig reglerad satellittjänst. Bestämmelser om Transport- och kommunikationsverkets uppgift att vara ansvarig myndighet för PRS-tjänst finns i 271 a § i den föreslagna ändringen av kommunikationstjänstlagen, och behöver därför inte upprepas i 2 § i lagen om Transport- och kommunikationsverket, men uppgiften ska i 3 § anvisas Cybersäkerhetscentret.

9 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Propositionen innehåller fyra förslag till bemyndigande att utfärda bestämmelser på lägre nivå än lag. Med stöd av den föreslagna 271 b § 7 mom. i kommunikationstjänstlagen får närmare bestämmelser om upprätthållande av den nationella produktionen som gäller offentlig reglerad satellittjänst och om den prioritet, skyndsamhet och övriga viktighetsklassificering som gäller användningen av tjänsten utfärdas genom förordning av statsrådet.

Med stöd av den föreslagna 271 a § 3 mom. får Transport- och kommunikationsverket meddela närmare föreskrifter om tillhandahållandet och användningen av offentlig reglerad satellittjänst och om relevant hantering av åtkomsträttigheter, krypteringsnycklar och säkerhetsklassificerad information, om tekniska krav och krav på säkerhet, aktionsberedskap och annan beredskap och kontinuitet, om utrustning och utrustningsutrymmen och om informationssystem som stöder produktionen av service.

Med stöd av den föreslagna 271 d § 4 mom. får Transport- och kommunikationsverket meddela närmare föreskrifter om hur tillhandahållaren av PRS-tjänst kan använda underentreprenad och om underleverantörerna.

Med stöd av den föreslagna 271 e § 5 mom. får Transport- och kommunikationsverkets meddela närmare föreskrifter om ansökningsförfarande, innehållet i ansökan och andra omständigheter som hänför sig till en ansökan som gäller PRS-tjänst.

10 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna ska träda i kraft den 1 januari 2023.

11 Verkställighet och uppföljning

Propositionens konsekvenser följs upp i det nationella samarbetsnätverket för PRS-tjänst (PRS-YTV), som har inrättats av kommunikationsministeriet och i vilket utöver den ansvariga myndigheten för PRS-tjänst och samarbetsministerierna även förvaltningsområden som ingår bland användarna är företrädade. Inom samarbetsnätverket sprids information och hörs användarnas synpunkter, vilket kan utnyttjas i eventuella senare lagprojekt.

12 Förhållande till andra propositioner

12.1 Samband med andra propositioner

Vid behandlingen av propositionen bör det beaktas att det hösten 2022 troligen kommer att lämnas tre regeringspropositioner med förslag till ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Dessutom är regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om genomförande av direktivet om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (RP 41/2022 rd) för närvarande under behandling i riksdagen. I den föreslås en ändring av 304 § i kommunikationstjänstlagen. Förslagen bör samordnas vid behov.

12.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

13 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

13.1 De förslag som gäller offentlig reglerad satellittjänst

13.1.1 Inledning

Propositionen innehåller flera förslag där förhållandet till grundlagen behöver bedömas. Propositionen har betydelse med tanke på rättsstatsprincipen och förvaltningens lagbundenhet enligt 2 § 3 mom. i grundlagen, skyddet för privatlivet enligt 10 § i grundlagen och rättsskyddet enligt 21 § i grundlagen. I propositionen ska dessutom beaktas 124 § i grundlagen, som gäller överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter.

De allmänna förutsättningarna för inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna är att bestämmelser tas in i lag, att avgränsningen är exakt och noggrann, att begränsningen är acceptabel och proportionell, att kärnan i en grundläggande fri- och rättighet är intakt, att rättsskyddet är adekvat och att de mänskliga rättigheterna iakttas. Dessutom har grundlagsutskottet särskilt understrukt att beredningen av propositioner bör utvecklas för att lagstiftningsordningen ska motiveras också med avseende på skyldigheten enligt 22 § i grundlagen att se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses och inte enbart med avseende på eventuella motsatsförhållanden i fråga om rättigheterna (GrUU 52/2014 rd, s. 3/II).

I det följande bedöms lagförslagets förhållande till grundlagen och lagstiftningsordningen med avseende på rättsstatsprincipen och förvaltningens lagbundenhet, skyddet för privatlivet och rättsskyddet, och propositionen bedöms utifrån de krav som i 124 § i grundlagen ställs på offentliga förvaltningsuppgifter som anförtros andra än myndigheter. Dessutom granskas bemyndigandet för statsrådet att med stöd av de föreslagna bestämmelserna utfärda förordning.

13.1.2 Rättsstatsprincipen och förvaltningens lagbundenhet (2 § 3 mom.)

Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag, och i all offentlig verksamhet ska lag noggrant iakttas. Iakttagandet av rättsstatsprincipen förutsätter att den som utövar offentlig makt alltid ska ha en behörighetsgrund som i sista hand återgår på en av riksdagen stiftad lag (RP 1/1998 rd, s. 75 och GrUU 29/2013 rd, s. 2/I). En myndighet kan således inte ha behörighet att utöva offentlig makt, om behörigheten saknar uttryckligt stöd i rättsordningen. Utgångspunkten är att det alltid ska framgå av lag vilken myndighet som är

behörig (GrUU 67/2010 rd, s. 5). Därför är det nödvändigt att Transport- och kommunikationsverkets roll som ansvarig myndighet för PRS-tjänst och de uppgifter som hänför sig till den rollen framgår av lagen. Det föreslås att det i enlighet med lagförslag 1 och 2 föreskrivs om den ansvariga myndigheten för PRS-tjänst i 271 a § i kommunikationstjänstlagen och i 3 § i lagen om Transport- och kommunikationsverket när det gäller Cybersäkerhetscentrets uppgifter. Samtidigt föreskrivs det om verkets nya uppgifter i egenskap av ansvarig myndighet, såsom bemyndigande av användare enligt 271 e § och den utvidgade rätten till insyn enligt 325 a § i lagförslag 1. Lagförslag 1 innehåller tre bemyndiganden att utfärda myndighetsföreskrifter, vilket för sin del uppfyller kravet på förvaltningens lagbundenhet.

13.1.3 Skydd för privatlivet (10 §)

De bestämmelser som föreslås i propositionen är viktiga med tanke på det i 10 § i grundlagen tryggade skyddet för privatlivet och för personuppgifter. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Enligt samma moment utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag.

13.1.4 Hemfrid

Vars och ens hemfrid är tryggad. Hemfriden omfattar i princip alla slags utrymmen som används för boende av permanent natur. I grundlagsutskottets praxis har det ansetts att bostadsutrymmen i transportmedel, såsom husbilar, husvagnar och fartyg, befinner sig i en sorts gråzon när det gäller hemfriden.¹⁰ Det har inte ansetts att den egentliga kärnan i skyddet för hemfriden äventyras när det föreskrivs att inspektionsbehörigheten utsträcks till sådana lokaler som utöver boende också används för yrkesutövning (GrUU 21/2010 rd, s. 4).

En typisk åtgärd som eventuellt begränsar hemfriden kan vara inspektion eller husrannsakan. I 325 § i kommunikationstjänstlagen föreskrivs det om Transport- och kommunikationsverkets rätt att utföra inspektioner. En inspektion kan vara en sådan teknisk säkerhets- eller funktionsinspektion eller en ekonomisk inspektion av ett teleföretag eller en inspektion av ett företag som tillverkar eller använder satellit teknik för PRS-tjänst som företas för att klarlägga om företaget iakttar bestämmelserna om PRS-tjänst. Enligt vad som föreslås i lagförslag 1 delas den gällande paragrafen upp på två paragrafer så att det i 325 § föreskrivs om tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner samt ekonomiska inspektioner i teleföretag och i 325 a § om inspektioner som gäller PRS-tjänst. Den föreslagna 325 § motsvarar till sitt innehåll gällande rätt.

I fråga om inspektioner som gäller PRS-tjänst föreslås det att sådana inspektioner i fortsättningen ska kunna utföras förutom i företag som tillverkar teknik för PRS-tjänst eller använder PRS-tjänst också hos tillhandahållaren av PRS-tjänst, Försvarsmakten och även hos myndighetsanvändare av PRS-tjänst. Den PRS-utrustning som ska kontrolleras kan finnas till exempel i användarens hem som en integrerad egenskap i ett fordon eller i en Virve-telefon som disponeras av användaren. Således kan inspektionsbehovet också gälla utrymmen som omfattas av hemfriden. Enligt 3 mom. i den föreslagna paragrafen får inspektioner ändå inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur. Om föremålet för inspektionen befinner sig i ett utrymme som används för boende av permanent natur, ska en inspektion som gäller PRS-tjänst utföras genom en begäran om information eller på något annat sätt som inte kränker

¹⁰ PeVL 8/2011 vp, s. 2, PeVL 43/2010 vp, s. 2, PeVL 40/2010 vp, s. 4, PeVL 21/2010 vp, s. 5, PeVL 16/2004 vp, s. 5, PeVL 44/2002 vp, s. 3, PeVL 37/2002 vp, s. 2, PeVL 17/1998 vp, s. 4, PeVL 6/1998 vp, PeVL 2/1996 vp, s. 2, PeVL 8/1994 vp, s. 3–4.

bestämmelserna om hemfrid eller om inspektioner som gäller PRS-tjänst, inklusive förbudet mot inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur. Därmed kan den föreslagna utvidgningen av rätten att utföra inspektioner anses godtagbar med tanke på den i grundlagen tryggade hemfriden.

Vid inspektioner av andra utrymmen än sådana som omfattas av hemfriden har grundlagsutskottet ansett att iakttagandet av 6 och 39 § i förvaltningslagen uppfyller grundlagens krav på ett tillräckligt rättsskydd och ger tillräckliga garantier mot missbruk (GrUU 11/2013 rd, s. 2/II, GrUU 5/2013 rd, s. 3/11, GrUU 5/2010 rd, s. 2). De inspektioner som föreslås i lagförslag 1 ska förrättas under de förutsättningar som anges i lagen och genom myndigheternas försorg med iakttagande av förvaltningslagen och under tjänsteansvar. Därmed kan inspektionsbefogenheterna även anses vara proportionerliga.

13.1.5 Skyddet för personuppgifter

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Rätten till skyddet för personuppgifter tillgodoses framför allt genom allmänna bestämmelser om behandlingen av personuppgifter, såsom EU:s allmänna dataskyddsförordning (EU) 2016/679 och dataskyddslagen (1050/2018), som kompletterar och preciserar dataskyddsförordningen. Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns också i det så kallade dataskyddsdirektivet avseende brottmål, (EU) 2016/680, och därmed också i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018). Närmare bestämmelser om behandlingen av arbetstagares personuppgifter finns i lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004).

Detta moment i grundlagen utgår från antagandet att juridiska personer inte omfattas av bestämmelsen. Det bör dock beaktas att definitionen av personuppgifter är omfattande. Enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning avses med personuppgifter varje upplysning som avser en identifierad eller direkt eller indirekt identifierbar fysisk person. Både Europeiska människorättsdomstolen och Europeiska unionens domstol har i sin rättspraxis när det gäller artikel 8 i Europakonventionen samt artiklarna 7 och 8 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ansett att rätten till respekt för privatlivet i fråga om behandlingen av personuppgifter omfattar alla slags uppgifter som rör en fysisk person som är namngiven eller annars går att identifiera.

Tids- och lokaliseringsuppgifter kan vara sådana personuppgifter som avses i artikel 4 i den allmänna dataskyddsförordningen, om en fysisk person direkt eller indirekt kan identifieras utifrån dem. Europeiska kommissionen publicerade i form av ett meddelande den 31 november 2016 en strategi för interaktiva intelligenta transportsystem (C-ITS). Enligt meddelandet lokaliseras fordon genom satellitbaserad positionering, och lokaliseringsuppgifterna ska betraktas som personuppgifter, eftersom de avser en fysisk person som identifierats eller kan kännas igen genom fordonets identifieringsuppgifter. Personuppgifter ska bland annat vara registrerade på något underlag för att uppfylla definitionen av personuppgifter i dataskyddsförordningen (RP 96/1998 rd, s. 36).

Den offentligt reglerade satellittjänsten producerar tekniskt och funktionellt verifierade kontinuerliga tids- och lokaliseringsuppgifter. Tjänsten baserar sig på mottagning av krypterade signaler från Galileo-satelliter. En PRS-mottagare tar emot en signal från satelliten som den bekräftar med teknik för nyckelavläsning. När terminalutrustningen för PRS-tjänst endast är en mottagare skickar den inte lokaliseringsuppgifter vidare. Om en terminal som klarar av att ta emot PRS-tjänst inte bara är en mottagare utan också en sändare (till exempel Virve-2-utrustning), kan den föra lokaliseringsuppgifterna vidare, om man så önskar. Detta kräver dock

teknisk och operativ förhandsplanering. Signalen samlar alltså inte i sig in eller registrerar personuppgifter. Tekniken gör det dock möjligt att lokalisera en enskild PRS-mottagare. PRS-tjänsten kan användas till exempel som ett ersättande eller parallellt system, till exempel för att följa var en polisbil eller ambulans befinner sig, och fältledningen kan på så sätt följa hur uppdragen framskrider.

De bestämmelser som föreslås i lagförslag 1 i propositionen och de EU-bestämmelser som ligger bakom den förutsätter behandling av personuppgifter i anslutning till tillhandahållandet eller användningen av PRS-tjänst. Med stöd av den föreslagna regleringen samlas det inte in till exempel användarförteckningar över användare av PRS-tjänst och deras position följs inte med hjälp av utrustningen, om inte användarorganisationen utöver mottagning av PRS-tjänst också vill ta i bruk sändningsteknik. PRS-användarna behandlas som organisationer, inte som enskilda personanvändare. Om användarna exempelvis inom sin organisation vill räkna upp vilka som har fått tillgång till en telefon med PRS-egenskaper för att utföra sina arbetsuppgifter, kan en sådan förteckning göras upp om det finns grund för det i annan lagstiftning, eftersom behandlingen av personuppgifter enligt dataskyddsförordningen är lagenlig endast om det finns någon sådan rättslig grund för behandlingen som avses i artikel 6.1 i förordningen. Behandlingen av personuppgifter kan enligt artikel 6.1 till exempel grunda sig på den personuppgiftsansvariges lagstadgade uppgift (led c) eller om det är nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (led e).

Om användarna av PRS-tjänst vill behandla uppgifter som hänför sig till tjänsten (med stöd av andra bestämmelser än de som nu föreslås) bör det beaktas att uppgifter som hör till kärnområdet för skyddet för privatlivet åtminstone indirekt kan utredas på basis av lokaliseringssuppgifterna. EU-domstolen har i sina avgöranden *digital Rights Ireland* (C-293/12 och C-594/12) samt *Tele2 Sverige* och *Watson* (C-698/15 och C-203/15) lyft fram att det är möjligt att dra exakta slutsatser om personernas privatliv utifrån lokaliseringssuppgifter och att de därmed uppfyller kriterierna för sådana uppgifter som hör till de särskilda kategorierna av personuppgifter som avses i dataskyddsförordningen. När en person till exempel besöker kyrkan kan av lokaliseringssuppgifterna indirekt framgå uppgifter om personens religiösa övertygelse. Därför kan sådana lokaliseringssuppgifterna jämföras med känsliga uppgifter som hör till kärnområdet för skyddet för privatlivet.

I skäl 51 i dataskyddsförordningen framhålls det att särskilda grupper av personuppgifter som avses i artikel 9 och som till sin natur är särskilt känsliga med hänsyn till grundläggande rättigheter och friheter bör åtnjuta särskilt skydd, eftersom behandling av sådana uppgifter kan innebära betydande risker för de grundläggande rättigheterna och friheterna. (GrUU 14/2018 rd, GrUU 15/2018 rd). Också grundlagsutskottet har fäst uppmärksamhet vid de hot som behandlingen av känsliga uppgifter orsakar. Utskottet anser att omfattande databaser med känsliga uppgifter medför allvarliga risker för informationssäkerheten och missbruk av uppgifter. Riskerna kan i sista hand utgöra ett hot mot personers identitet (se GrUU 15/2018 rd, även GrUU 13/2016 rd och GrUU 14/2009 rd).

Behandling av särskilda kategorier av personuppgifter i grundar sig i typfallet på artikel 9.2 g i allmänna dataskyddsförordningen enligt vilken uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter får behandlas, om behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse på avvägd grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträfvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen. Behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter har begränsats till situationer där lagstiftaren har ansett det vara nödvändigt

med tanke på den personuppgiftsansvariges uppgifter och verksamhet. Känsliga uppgifter kan framgå om de enskilda icke-känsliga uppgifter som den personuppgiftsansvarige innehar tillsammans avslöjar känsliga uppgifter om någons privatliv.

I lagförslag 1 i propositionen är det således fråga om teknik som möjliggör behandling av personuppgifter (genom användarens lokaliseringssuppgifter), men ett eventuellt utnyttjande av dem sker med stöd av gällande bestämmelser. Om användarna med andra ord vill utnyttja den tekniska möjligheten att utnyttja eller behandla lokaliseringssuppgifter, måste det finnas en annan grund för behandlingen än den som ingår i den föreslagna lagstiftningen och samtidigt måste de se till att behandlingen inte äventyrar integritetsskyddet eller står i strid med till exempel lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten samt lagen om integritetsskydd i arbetslivet. PRS-tjänst kan också användas helt och hållet utan behandling av personuppgifter.

13.1.6 Näringsfrihet (18 §)

Genom 18 § i grundlagen tryggas näringsfriheten. Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis ansett att näringsfriheten inte får inskränkas utan synnerligen vägande skäl. Sådana orsaker kan vara exempelvis skyddet av människornas hälsa och säkerhet eller andra viktiga samhällsintressen. Inskränkningarna ska anges i lag.

I 271 f och 271 g § i lagförslag 1 finns bestämmelser som begränsar näringsfriheten. Bestämmelserna gäller exportkontroll och förfarandet för godkännande i samband med tillverkningen av PRS-teknik. Bestämmelserna baserar sig på förpliktelser i som har sin grund i EU-lagstiftningen. Vid bedömningen av lagstiftningsordningen bör det beaktas att bestämmelserna i fråga till sitt sakinnehåll redan är gällande rätt, även om det föreslås att paragraferna i fråga ska ändras i språkligt och tekniskt hänseende. Därmed har bestämmelsernas inskränkande inverkan på näringsfriheten och deras betydelse för lagstiftningsordningen bedömts i samband med att 271 b och c § i den gällande lagen stiftades genom regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av informationssamhällsbalken samt om ändring av lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper (RP 67/2016 rd, s. 67–68).

13.1.7 Rättsskydd (21 §)

Enligt 21 § i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag. Dessutom har var och en rätt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt lagskipningsorgan. De föreslagna bestämmelserna uppfyller de krav på grundläggande fri- och rättigheter som gäller rättsskydd, eftersom bestämmelserna om bemyndigande att använda PRS-tjänst och om återkallande av bemyndigandet i 271 e § i lagförslag 1 innefattar bestämmelser om rättsskydd. Innan beslutet fattas ska myndigheten höra den berörda parten, och ändring i beslutet får sökas.

13.1.8 Utfärdande av förordningar och delegering av lagstiftningsbehörighet (80 §)

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan republikens president, statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Utgångspunkten för

behörighetsfördelningen mellan statsrådet och ministerierna är den att statsrådet utfärdar förordningar om vittsyftande och principiellt viktiga ärenden samt om andra ärenden vars betydelse kräver det. Ett ministerium får inte bemyndigas att utfärda förordning i ett ärende som på grund av sin samhällliga betydelse ska avgöras av statsrådets allmänna sammanträde i enlighet med 67 § i grundlagen.

Med stöd av 271 b § 7 mom. i den föreslagna ändringen av kommunikationstjänstlagen får närmare bestämmelser om upprätthållande av den nationella produktionen som gäller offentlig reglerad satellittjänst och om den prioritet, skyndsamhet och övriga viktighetsklassificering som gäller användningen av tjänsten utfärdas genom förordning av statsrådet. Det är fråga om en noga avgränsad bestämmelse som till sin betydelse i sak är sådan att det är nödvändigt att föreskriva om den på förordningsnivå.

13.1.9 Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter (124 §)

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får inte anförtros andra än myndigheter. I 124 § i grundlagen betonas det att offentliga förvaltningsuppgifter i regel ska skötas av myndigheter och att sådana uppgifter endast i begränsad utsträckning kan anförtros andra än myndigheter. En offentlig förvaltningsuppgift avser i paragrafen en relativt omfattande grupp förvaltningsuppgifter, som inkluderar till exempel införande av lagar samt uppgifter i anslutning till beslutsfattande om enskilda personers och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och förmåner.

I propositionen föreslås det att Transport- och kommunikationsverket ska kunna skaffa de uppgifter som hänför sig till det nationella tillhandahållandet av PRS-tjänsten av aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy. På det sätt som föreslås i bedömningspromemorian och i ljuset av det EU-beslut som skapar ett behov av nationell reglering som kompletterar unionsrätten är det fråga om en lagstadgad offentlig förvaltningsuppgift. Utöver överföringen av uppgifter som redan hör till myndigheterna omfattar 124 § i grundlagen även anförtröendet av nya förvaltningsuppgifter till andra än myndigheter, såsom det föreslås i denna proposition.

Enligt 271 b § i lagförslag 1 ska aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy utses att ansvara för uppgiften som tillhandahållare av offentlig reglerad satellittjänst. Uppgiften omfattar bland annat att svara för och utveckla infrastrukturtjänster för PRS-tjänst och att förmedla krypteringsnycklar i samband med tjänsten. Uppgiften bedöms vara en sådan förvaltningsuppgift som avses i 124 § i grundlagen.

Som betydande utövning av offentlig makt anses enligt förarbetena till grundlagen och grundlagsutskottets praxis exempelvis rätt att enligt självständig prövning använda maktmedel eller på något annat konkret sätt ingripa i en enskild persons grundläggande fri- och rättigheter (RP 1/1998 rd, s. 180/I, GrUU 22/2014 rd, s. 3–5, GrUU 55/2005 rd, s. 2/II–3/I, GrUU 19/2005 rd, s. 8/II). Den föreslagna förvaltningsuppgiften innebär dock inte ett sådant betydande intrång i individens grundläggande fri- och rättigheter. Exempelvis beviljas och vid behov återkallas bemyndigandet att använda PRS-tjänst av en myndighet med stöd av 271 e § i lagförslag 1. Den uppgift som bolaget föreslås ha ska betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift som ska regleras genom lag eller med stöd av lag, men dock inte som en uppgift som innebär betydande utövning av offentlig makt och som inte kan anförtros någon annan än en myndighet.

Grundlagsutskottet har i sin relativt etablerade utlåtan depraxis betonat att det måste motiveras tillräckligt detaljerat att en offentlig förvaltningsuppgift anförtros en privat aktör också när det gäller ändamålsenligheten i detta. Kravet på ändamålsenlighet är ett juridiskt villkor, och det måste bedömas från fall till fall huruvida kravet uppfylls varje gång en offentlig förvaltningsuppgift föreslås bli anförtrodd någon utanför myndighetsorganisationen (se till exempel GrUU 5/2014 rd, s. 3, GrUU 23/2013 rd s. 3, GrUU 10/2013 rd, s. 2/II, GrUU 6/2013 rd och GrUU 53/2010 rd). Vid bedömningen av ändamålsenligheten ska särskilt uppmärksammas dels förvaltningens effektivitet och övriga interna aspekter, dels enskilda personers och sammanslutningars behov (RP 1/1998 rd, s. 179/II, GrUU 8/2014 rd, s. 3/II, GrUU 16/2016 rd, s. 3). Också förvaltningsuppgifternas art ska beaktas (RP 1/1998 rd, s. 179/II, se till exempel GrUU 6/2013 rd, s. 2/II, GrUU 65/2010 rd, s. 2/II, GrUU 57/2010 rd, s. 5/I). Kravet på ändamålsenlighet kan således när det är fråga om uppgifter i samband med serviceproduktion uppfyllas lättare än till exempel i fråga om beslutsfattande som gäller en enskild persons eller sammanslutnings centrala rättigheter (RP 1/1998 rd, s. 179/II, se också GrUU 8/2014 rd, s. 4/I).

Den uppgift som enligt förslaget ska anförtros ett privat bolag (aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy) behöver bedömas på det sätt som beskrivs ovan med tanke på ändamålsenligheten i att överföra den offentliga förvaltningsuppgiften. I de bestämmelser som nu föreslås är det uttryckligen fråga om tjänsteproduktion, och det föreskrivs till exempel inte om beslutsfattande som gäller individens grundläggande fri- och rättigheter. Den praktiska driften i samband med PRS-tjänst förutsätter sådan tjänsteproduktion som tjänsteanvändarna förutsätter samt bland annat tjänster i anslutning till upphandling av och service för PRS-terminaler. I uppgiften ingår också att tillhandahålla stödtjänster för användarna. Det finns skäl att anse uppgiften som tillhandahållare av offentlig reglerad satellittjänst är en teknisk-operativ uppgift som innebär produktion av PRS-tjänst och stödtjänster för användarna samt sådana tjänster i samband med anskaffning av utrustning och service som användningen av tjänsten förutsätter.

Aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy:s uppgift som tjänstoperatör för Virve-nätet har föreskrivits på motsvarande sätt som i förslaget i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och i lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät. Bolaget har i och med uppgiften som Virve-tjänstoperatör förvärvat sådan kunskap och kompetens som det kan utnyttja i uppgiften som tillhandahållare av offentlig reglerad satellittjänst. Uppgiften som tillhandahållare förutsätter aktionsberedskap 24/7. Bolaget ansvarar för närvarande för driften av Virve-tjänsten dygnet runt. Det skulle därför vara ändamålsenligt att bolaget också åtar sig ansvaret för tillhandahållande av PRS-tjänst. När aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy både fungerar som Virve-tjänstoperatör och som tillhandahållare av offentlig reglerad satellittjänst, kan detta dessutom ge betydande inbesparingar i statsfinanserna.

Grundlagsutskottet har i sin tolkningspraxis ansett att tryggnad av kraven på rättssäkerhet och god förvaltning på det sätt som avses i 124 § i grundlagen förutsätter att de allmänna förvaltningslagarna iakttas när ärenden behandlas och att de som handlägger ärenden handlar under tjänsteansvar (till exempel GrUU 3/2009 rd, s. 4/II och GrUU 20/2006 rd, s. 2). Genom bestämmelsen understryks betydelsen av utbildning och sakkunskap hos de personer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter samt vikten av att den offentliga tillsynen över dem är ordnad på behörigt sätt. I den föreslagna uppgiften föreslås inga särskilda bestämmelser om behörigheten för den personal vid bolaget som sköter offentliga förvaltningsuppgifter, eftersom personalens verksamhet regleras i detalj genom EU-bestämmelser och nationella bestämmelser om utlämnande av säkerhetsklassificerad information, som personalen ska följa i sin verksamhet. När personalen utför offentliga förvaltningsuppgifter omfattas de av samma krav

på god förvaltning som myndigheterna, såsom kraven i förvaltningslagen (434/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), skadeståndslagen (412/1974) och språklagen (423/2003). Det anses att överföringen av en offentlig förvaltningsuppgift, dvs. att vara tillhandahållare av PRS-tjänst, till en privat aktör inte äventyrar genomförandet av god förvaltning, rättssäkerheten eller andra grundläggande fri- och rättigheter.

Utgångspunkten är att det ska föreskrivas genom lag om offentliga förvaltningsuppgifter som anförtros andra än myndigheter. I vissa fall, såsom vid överföring av offentliga serviceuppgifter, kan det dock föreskrivas eller beslutas om saken också med stöd av lag. Det kan till exempel vara fråga om ett bemyndigande från en myndighet eller om att en offentlig förvaltningsuppgift med stöd av lag genom avtal överförs till någon annan än en myndighet. Även befogenheten att överföra eller anförtro uppgiften ska då grunda sig på lag. Det är till exempel inte möjligt att genom ett avtal eller myndighetsbeslut fastställa krav i fråga om allmänna verksamhetsföresättningar, tillsynen över skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter, aktörernas behörighet och bedömning av deras tillförlitlighet samt tjänsteansvaret för dem som sköter uppgifterna. I denna proposition föreslås det att bestämmelser om grunderna för en offentlig förvaltningsuppgift ska utfärdas genom lag.

I 271 d § i lagförslag 1 föreslås det att det bolag som ansvarar för tillhandahållandet av PRS-tjänster ska kunna anlita underleverantörer för skötseln av sina uppgifter. Grundlagsutskottet har i sin praxis tolkat 124 § i grundlagen så att det i princip är förbjudet att delegera offentliga förvaltningsuppgifter vidare (så kallad subdelegering). Det har dock inte ansetts finnas några grunder för ett absolut förbud mot subdelegering i situationer där uppgiften har varit av teknisk art och underleverantören har berörts av samma kvalitetskrav och motsvarande tillsyn som den primära serviceproducenten (GrUU 26/2017 rd, s. 56–57, GrUU 6/2013 rd, s. 4, GrUU 33/2021 rd, s. 3–4). Enligt 271 d § i lagförslag 1 ska tillhandahållaren av PRS-tjänst försäkra sig om att underleverantören har tillräckliga ekonomiska förutsättningar, tillräcklig teknisk prestationsförmåga och tillräckliga yrkesmässiga kvalifikationer för att genomföra underentreprenaden. En inspektion enligt den föreslagna 325 a § kan vid sidan av andra också gälla underleverantören.

Vid bedömningen av om regeringspropositionerna om inrättande av landskap och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården är förenliga med grundlagen ansåg grundlagsutskottet i sitt utlåtande om flera av regeringspropositionerna att möjligheten för en producent av direktvalstjänster att av andra tjänsteleverantörer skaffa en viss andel av sin tjänsteproduktion inte var fråga om subdelegering av uppgifter av teknisk natur, eftersom omfattningen av de uppgifter som eventuellt överfördes, trots att uppgifterna var begränsade i lagförslaget, var synnerligen stor. Dessutom fäste grundlagsutskottet uppmärksamhet på att bestämmelserna om förvaltningsförfarande och offentlighet och bestämmelserna om tjänsteansvar inte skulle tillämpas på underleverantörernas verksamhet. Med hänsyn till arten och omfattningen av de uppgifter som skulle subdelegeras, de lagfästa kraven på underleverantörer och möjligheten till myndighetstillsyn uppfyllde bestämmelserna inte villkoren för att subdelegera förvaltningsuppgifter (GrUU 26/2017 rd, s. 56–57). I de bestämmelser om uppgifter i samband med tillhandahållandet av PRS-tjänst som nu föreslås är det däremot fråga om synnerligen tekniskt arbete som kräver specialkunskaper som aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy inte nödvändigtvis själv har, eller som det annars skulle vara ändamålsenligt att skaffa för en viss andel av tjänsten hos en sådan aktör som har specialiserat sig på just denna uppgift. De uppgifter som anskaffas som underentreprenad utgör i praktiken mindre delar av tjänstehelheten och de bildar inte en så stor del att det kan anses att den offentliga förvaltningsuppgift som överförs genom grundlagen i sin helhet har överförs på en underleverantör.

I sitt utlåtande om förslaget till lag om ändring av passlagen och lag om upphävande av vissa bestämmelser i lagen om ändring av passlagen (RP 188/2012 rd) bedömde grundlagsutskottet bland annat en privat tjänsteproducents möjlighet att ordna leveransen av pass till sökanden också via en annan tjänsteproducent. Ur grundlagsutskottets synvinkel kunde förslaget dock förordas, eftersom uppgiften att leverera pass kan anses vara av relativt teknisk karaktär och självständig subdelegeringsrätt inte överförs på tjänsteproducenten, utan underleverantörsarrangemanget förutsätter att Polisstyrelsen särskilt har godkänt också den andra tjänsteproducenten. Dessutom omfattas underleverantören med stöd av lagen av samma kvalitetskrav och andra krav som den ursprungliga tjänsteproducenten, och även av Polisstyrelsens tillsyn. Att uppgiften att leverera pass ordnades som underentreprenad kunde enligt utskottet särskilt med beaktande av kravet på ändamålsenlighet anses motiverat, och subdelegeringsbestämmelserna var enligt utlåtandet inte problematiska med tanke på 124 § i grundlagen (GrUU 6/2013 rd, s. 4, GrUU 6/2013 rd, s. 4). Bestämmelserna om det tillsynsansvar som den ansvariga myndigheten för PRS-tjänst, det vill sig Transport- och kommunikationsverket, har, om straffrättsligt tjänsteansvar och om andra principer och lagar som gäller god förvaltning ska också gälla underleverantörer. Med beaktande av vad som anförts ovan anses det i ljuset av 124 § i grundlagen godtagbart att en offentlig förvaltningsuppgift överförs på en privat aktör och att denne då kan anlita underleverantörer.

13.2 Förslaget om informationssamhällsavgift

Eftersom informationssamhällsavgiften bestäms enligt den avgiftsskyldiges inkomster och inte enligt kostnads motsvarighetsprincipen är det fråga om en avgift av skattenatur, och då ska bestämmelser om grunderna för avgiften utfärdas genom lag (se till exempel GrUU 49/2006 rd, s. 2). Skyldigheten att betala informationssamhällsavgift är bunden till skyldigheten att anmäla televerksamhet eller till koncessionen (RP 98/2020 rd, s. 276). Det är fråga om en avgift som täcker Transport- och kommunikationsverkets kostnader för skötseln av de uppgifter i kommunikationstjänstlagen som gäller teleföretag samt kostnaderna för drift och underhåll av tjänster. Om en penningprestation allmänt tas ut för finansiering av någon verksamhet, till exempel för ersättande av ämbetsverkets kostnader för skötseln av vissa lagstadgade uppgifter, är det snarare fråga om en konstitutionell skatt än en avgift (RP 109/2012 rd).

Enligt 81 § i grundlagen är de prestationer som det allmänna påför antingen skatter eller avgifter. Om statsskatt bestäms genom lag, som ska innehålla bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten och skattens storlek samt om de skattskyldigas rättsskydd. Enligt grundlagsutskottets praxis ska det av en skattelag entydigt framgå vem som omfattas av skattskyldigheten. Bestämmelserna måste också vara exakta i den meningen att de lagtillämpande myndigheternas prövning är bunden när de bestämmer skatten (se exempelvis GrUU 48/2010 rd, s. 7, GrUU 37/2009 rd, s. 2–3/II och GrUU 67/2002 rd, s. 3–4/II). Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis är de centrala kännetecknen på en skatt att en prestation är vederlagsfri och obligatorisk samt att produktionskostnaderna överskrids, om prestationen tas ut i samband med en tjänst eller nytta.

Enligt GrUU 21/2018 rd kan dessa avgifter, när de är avsedda att täcka kostnaderna för en lagstadgad myndighetsuppgift, enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis inte anses vara sådana ersättningar eller vederlag för specificerade tjänster från det allmänna sida eller andra likartade betalningar som kännetecknar statliga avgifter enligt 81 § 2 mom. i grundlagen (se till exempel GrUU 48/2010 rd, s. 7/I, GrUU 47/2005 rd, s. 3/II och GrUU 36/2005 rd, s. 2/II). Om inget vederlagsförhållande föreligger, är prestationen i konstitutionellt hänseende en skatt (RP 1/1998 rd, GrUU 61/2002 rd, GrUU 66/2002 rd, GrUU 67/2002 rd). Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att ju större skillnaden mellan avgiften och kostnaderna för en prestation inte minst i anknytning till ett offentligt uppdrag är, desto närmare ligger det till hands att

betrakta betalningen som en konstitutionell skatt. Det kan också spela en viss roll om det är frivilligt eller obligatoriskt att ta emot prestationen. Det tyder på en skatt om det inte går att tacka nej till betalningar som det finns en skyldighet att betala och skyldigheten direkt med stöd av lag rör rättssubjekt som uppfyller vissa rekvisit (GrUU 48/2010 rd, s. 7/I, GrUU 12/2005 rd, s. 3/I och GrUU 46/2004 rd, s. 3/I). Utifrån dessa kriterier kan det konstateras att informationssamhällsavgiften är en konstitutionell skatt.

Enligt 124 § i grundlagen får uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt ges endast myndigheter. Grundlagsutskottet har ansett att beskattningsuppgiften är betydande utövning av offentlig makt. Informationsamhällesavgiften påförs och tas ut av Transport- och kommunikationsverket i egenskap av behörig myndighet.

De förslag i propositionen som anknyter till de grundläggande fri- och rättigheterna är exakta, avgränsade och motiverade i förhållande till skyddsintressena. Omfattningen av de föreslagna bestämmelserna har begränsats till vad som ska anses vara nödvändigt och proportionellt med tanke på syftena med dem. Förslagen innebär inga ingrepp i kärnområdet för de grundläggande fri- och rättigheter som tryggas i grundlagen. Med stöd av vad som anförts ovan föreslås det att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) 271 a–271 c, 289, 304, 325 och 350 §, av dem 271 a § sådan den lyder i lag 52/2019, 271 b och 271 c § sådana de lyder i lag 1003/2018, 289 § sådan den lyder i lagarna 1003/2018 och 1207/2020, 304 § sådan den lyder i lagarna 1003/2018, 350/2019, 1207/2020 och 1003/2021 och 325 § sådan den lyder i lagarna 1003/2018, 59/2019 och 1207/2020, och
fogas till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 456/2016, 52/2019, 1207/2020 och 485/2021, en ny 4 a-punkt samt till lagen nya 271 d–271 g § och en ny 325 a § som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

4 a) *offentlig reglerad satellittjänst* en tjänst som är skyddad på hög informationssäkerhetsnivå och som utförs med ett satellitpositioneringssystem i enlighet med Galileoprogrammet,

32 a kap.

Offentlig reglerad satellittjänst

271 a §

Ansvarig myndighet för offentlig reglerad satellittjänst

Transport- och kommunikationsverket är ansvarig myndighet för offentlig reglerad satellittjänst och svarar för den övergripande organiseringen av en sådan satellittjänst i enlighet med Europaparlamentets och rådets beslut nr 1104/2011/EU om närmare föreskrifter för tillträde till den offentliga reglerade tjänst som erbjuds via det globala system för satellitnavigering som inrättats genom Galileoprogrammet.

Transport- och kommunikationsverket har rätt att av den som använder offentlig reglerad satellittjänst ta ut ersättning för användningen. Bestämmelser om avgiftens storlek finns i lagen om grunderna för avgifter till staten.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om tillhandahållandet och användningen av offentlig reglerad satellittjänst och om relevant hantering av åtkomsträttigheter, krypteringsnycklar och säkerhetsklassificerad information, om tekniska krav och krav på säkerhet, aktionsberedskap och annan beredskap och kontinuitet, om utrustning och utrustningsutrymmen och om informationssystem som stöder produktionen av service.

271 b §

Tillhandahållande av offentlig reglerad satellittjänst

Aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy svarar för de uppgifter som ankommer på en tillhandahållare av offentlig reglerad satellittjänst (*tillhandahållare av offentlig reglerad satellittjänst*).

Tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst ska

1) tillhandahålla, svara för och utveckla nationella infrastrukturtjänster för den offentliga reglerade satellittjänsten,

2) ansvara för hanteringen av åtkomsträttigheter till den offentliga reglerade satellittjänsten och för distributionen av krypteringsnycklar och säkerhetsklassificerad information till systemadministratören, och

3) för sin del sköta den beredskapsplanering som rör den offentliga reglerade satellittjänsten och genom förberedelser och andra åtgärder se till att driften fortsätter så störningsfritt som möjligt under undantagsförhållanden samt i störningssituationer under normala förhållanden.

Tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst ska i funktionellt och ekonomiskt hänseende avskilja den verksamhet som avses i denna lag från annan än i denna paragraf avsedd verksamhet och verksamhet som har samband med den.

Avsikten är inte att tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst ska vara vinstbringande i företagsekonomiskt hänseende i fråga om skötseln av de uppgifter som tillhandahållaren har enligt denna lag.

Försvarsmakten kan tillhandahålla, svara för och utveckla infrastrukturtjänster för den offentliga reglerade satellittjänsten för försvarets behov och ansvara för hanteringen av åtkomsträttigheter, krypteringsnycklar och säkerhetsklassificerad information i anslutning till det samt för distribution av åtkomsträttigheter och krypteringsnycklar till användare av offentlig reglerad satellittjänst.

De utrustningsutrymmen och den utrustning som direkt hör till den nationella serviceproduktionen i anslutning till den offentliga reglerade satellittjänsten samt de telekommunikationsförbindelser som direkt används inom denna nationella serviceproduktion ska finnas i Finland. De tjänster som har samband med den offentliga reglerade satellittjänsten och den administration och tillsyn som gäller den ska produceras i Finland.

Närmare bestämmelser om upprätthållande av den nationella produktionen som gäller offentlig reglerad satellittjänst och om den prioritet, skyndsamhet och viktighetsklassificering som gäller användningen av tjänsten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

271 c §

Anställda hos tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst

Av en person som är anställd hos tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst och som utför uppgifter som har samband med den offentliga reglerade satellittjänsten krävs oförvitlighet och tillförlitlighet på det sätt som uppgiften förutsätter, vilket vid behov kan utredas i enlighet med säkerhetsutredningslagen (726/2014). Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på personer anställda hos tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst när dessa utför uppgifter som gäller offentlig reglerad satellittjänst. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

271 d §

Underleverantörer av offentlig reglerad satellittjänst

Tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst får använda sig av underleverantörer. Underleverantörer ska anlitas endast i den utsträckning det är nödvändigt. Också i övrigt får

underleverantörer anlitas endast i sådan utsträckning att tillhandahållaren av tjänsten fortfarande administrerar, styr och övervakar tillhandahållandet av tjänsten och att den offentliga reglerade satellittjänstens säkerhet eller kontinuiteten vid tillhandahållandet inte äventyras. Anlitande av underleverantör ska anmälas på förhand till Transport- och kommunikationsverket.

Tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst svarar för underleverantörens arbete som för sitt eget arbete. Tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst ska försäkra sig om att underleverantören har tillräckliga ekonomiska förutsättningar samt tillräcklig teknisk prestationsförmåga och tillräckliga yrkesmässiga kvalifikationer för att genomföra underentreprenaden och att underentreprenaden inte äventyrar den nationella säkerheten. Underleverantören ska uppfylla de krav på säkerhet, aktionsberedskap, annan beredskap och kontinuitet som gäller offentlig reglerad satellittjänst. I det uppdragsavtal som ingås med underleverantören ska särskilt förfarandena för hanteringen av störningssituationer under normala förhållanden och av undantagsförhållanden säkerställas.

Av en person som är anställd hos underleverantören och som utför uppgifter som har samband med offentlig reglerad satellittjänst krävs oförvitlighet och tillförlitlighet på det sätt som uppgiften förutsätter, vilket vid behov kan utredas i enlighet med säkerhetsutredningslagen. På personer som är anställda hos underleverantören tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när dessa utför uppgifter som gäller offentlig reglerad satellittjänst. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om hur tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst kan använda underentreprenad och om underleverantörerna.

271 e §

Användning av offentlig reglerad satellittjänst

Offentlig reglerad satellittjänst kan tillhandahållas de användargrupper som avses i 250 § samt andra användargrupper som är viktiga för ett fungerande samhälle. Beslut om användargrupperna fattas av kommunikationsministeriet.

Transport- och kommunikationsverket beviljar på ansökan bemyndigande att använda en offentlig reglerad satellittjänst till sådana inhemska statliga myndigheter eller kommunala myndigheter, inrättningar, affärsverk eller andra offentliga samfund eller finska juridiska personer eller utländska näringsidkares filialer i Finland (*användare av offentlig reglerad satellittjänst*)

- 1) som ingår i en av kommunikationsministeriet fastställd användargrupp, och
- 2) som, om sökanden inte är en myndighet, har lagt fram tillräcklig utredning om behovet av att använda den offentliga reglerade satellittjänsten samt utredning om sina möjligheter att använda tjänsten på ett säkert och behörigt sätt och om varför och hur sökanden anser att användningen av den offentliga reglerade satellittjänsten gynnar Finlands övergripande säkerhet.

Transport- och kommunikationsverket kan i sitt beslut om bemyndigande ange sådana begränsningar och villkor som behövs för en säker användning av tjänsten. Beslutet kan utfärdas för viss tid, om det finns särskilda skäl till det. Transport- och kommunikationsverket får inte bemyndiga en sökande att använda offentlig reglerad satellittjänst om det finns grundad anledning att misstänka att sökanden efter att ha erhållit ett beslut om bemyndigande bryter mot den reglering som gäller offentlig reglerad satellittjänst eller mot Transport- och kommunikationsverkets beslut om bemyndigande eller uppenbart äventyrar den nationella säkerheten.

Transport- och kommunikationsverket kan ge en användare av offentlig reglerad satellittjänst en anmärkning eller varning, om användaren bryter mot den reglering som gäller offentlig reglerad satellittjänst eller mot Transport- och kommunikationsverkets beslut om

bemyndigande. Transport- och kommunikationsverket kan återkalla ett bemyndigande att använda offentlig reglerad satellittjänst tillfälligt eller permanent, om användaren av tjänsten trots anmärkningen eller varningen fortfarande bryter mot den reglering som gäller offentlig reglerad satellittjänst eller mot Transport- och kommunikationsverkets beslut om bemyndigande, eller om det är nödvändigt för landets försvar eller för den offentliga reglerade satellittjänstens säkerhet. Transport- och kommunikationsverket kan i sitt beslut om att återkalla bemyndigandet att använda tjänsten bestämma att beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte den myndighet där ändring söktes bestämmer något annat.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om ansökningsförfarande, innehållet i ansökan och om andra omständigheter som hänför sig till en ansökan som gäller offentlig reglerad satellittjänst.

271 f §

Tillverkning av teknik för offentlig reglerad satellittjänst

Ett företag i Finland får tillverka teknik för utförande av offentlig reglerad satellittjänst (*tillverkare av teknik för offentlig reglerad satellittjänst*) endast med tillstånd av styrelsen för säkerhetsackreditering av europeiska satellitpositioneringssystem. Tillståndet ska sökas skriftligen via Transport- och kommunikationsverket.

271 g §

Exportkontroll av offentlig reglerad satellittjänst

Teknik för användning, utveckling och tillverkning av en offentlig reglerad satellittjänst får utanför Europeiska unionen endast exporteras eller förmedlas till länder som på behörigt sätt bemyndigats att använda satellittjänsten med stöd av ett avtal med Europeiska unionen, om inte något annat föreskrivs någon annanstans. För exporten krävs det tillstånd från utrikesministeriet. Utrikesministeriet ska höra Transport- och kommunikationsverket innan tillståndet beviljas.

Teknik för användning, utveckling och tillverkning av en offentlig reglerad satellittjänst får överföras till medlemsstater i Europeiska unionen med tillstånd från utrikesministeriet. Utrikesministeriet ska höra Transport- och kommunikationsverket innan tillståndet beviljas.

Export, förmedling och överföring av teknik som avses i 1 och 2 mom. övervakas av Tullen.

Vid export ska varuhavaren visa upp det i 1 mom. avsedda tillståndet av utrikesministeriet när varorna uppges för Tullen. Också de varor som omfattas av tillståndet ska då kunna inspekteras av Tullen. Vid överföringar inom Europeiska unionen ska varuhavaren för Tullen visa upp det i 2 mom. avsedda tillståndet av utrikesministeriet när varorna lämnar landet vid en gränstullanstalt. Också de varor som omfattas av tillståndet ska då kunna inspekteras av Tullen.

289 §

Informationssamhällsavgift

Ett teleföretag som bedriver anmälningspliktig eller koncessionspliktig verksamhet enligt denna lag är skyldigt att till Transport- och kommunikationsverket betala en årlig informationssamhällsavgift.

Informationssamhällsavgift tas inte ut för omsättning som hänför sig till televisions- eller radioverksamhet eller till vidareändring av televisionsprogram eller radioprogram.

Informationssamhällsavgiften utgör 0,135 procent av omsättningen för den televerksamhet som teleföretaget bedrivit i Finland under räkenskapsperioden före bestämmandet av avgiften.

Om teleföretagets omsättning dock understiger 300 000 euro, föreligger ingen betalningsskyldighet.

Bestämmelser om hur informationssamhällsavgiften ska bestämmas under det första verksamhetsåret finns i 292 §.

Informationssamhällsavgiften återbetalas inte ens i det fall att teleföretaget upphör med sin verksamhet under avgiftsperioden.

304 §

Transport- och kommunikationsverkets särskilda uppgifter

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i denna lag ska Transport- och kommunikationsverket

- 1) främja den elektroniska kommunikationens funktion, störningsfrihet och trygghet,
- 2) delta i beredskapsplaneringen samt övervaka och utveckla branschens tekniska beredskap för undantagsförhållanden,
- 3) sköta administreringen av radiofrekvenser och televerksamhet samt administreringen av numrering av och prefix för kommunikationsnät och kommunikationstjänster,
- 4) samordna standardiseringen inom telebranschen,
- 5) bevilja sådana identifieringssignaler för radiostationer som behövs för att identifiera radiosändningar och vid behov meddela föreskrifter om hur de ska användas,
- 6) samla in information och informera om tillgången på nättjänster och kommunikationstjänster och om tjänsternas kvalitet och pris,
- 7) samla in information om kränkningar och hot om kränkningar av informationssäkerheten för nättjänster, kommunikationstjänster, mervärdestjänster och informationssystem samt om fel och störningar i kommunikationsnät och kommunikationstjänster,
- 8) informera om frågor som gäller informationssäkerhet samt om kommunikationsnätets och kommunikationstjänsternas funktion,
- 9) utreda orsakerna till störningar av radiokommunikation samt till störningar som en radioutrustning eller teleterminalutrustning orsakar kommunikationsnät, radioutrustningar, teleterminalutrustningar eller elanläggningar,
- 10) utreda kränkningar och hot om kränkningar av informationssäkerheten för nättjänster, kommunikationstjänster, mervärdestjänster och informationssystem,
- 11) underrätta kommissionen om sådant samarbete med andra medlemsstater i Europeiska unionen som leder till enhetliga tillsynsåtgärder i fråga om informationssäkerheten för gränsöverskridande kommunikationstjänster mellan medlemsstaterna, när åtgärderna kan inverka på den inre marknadens funktion,
- 12) vara den nationella kontakt- och informationspunkt som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1807 om en ram för det fria flödet av andra data än personuppgifter i Europeiska unionen,
- 13) fungera som kontaktpunkt i frågor som gäller tillgängligheten i fråga om audiovisuella innehållstjänster,
- 14) vara nationell myndighet för cybersäkerhetscertifiering enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/881 om Enisa (Europeiska unionens cybersäkerhetsbyrå) och om cybersäkerhetscertifiering av informations- och kommunikationsteknik och om upphävande av förordning (EU) nr 526/2013 (cybersäkerhetsakten),
- 15) övervaka de unionsomfattande maximipriser för samtalsterminering som anges i kommissionens delegerade akt som antas med stöd av artikel 75 i kodexdirektivet; Transport- och kommunikationsverket kan kräva att teleföretaget ändrar priserna för samtalsterminering, om prissättningen inte överensstämmer med kraven i den delegerade akten,
- 16) vid behov upprätthålla ett sådant oberoende jämförelseverktyg som avses i artikel 103.2 i kodexdirektivet samt på ansökan av dem som tillhandahåller jämförelseverktyget godkänna

sådana oberoende jämförelseverktyg som uppfyller kraven i artikel 103.3 första stycket i kodexdirektivet,

17) sörja för det nationella samordningscentrumets uppgifter enligt artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/887 om inrättande av Europeiska kompetenscentrumet för cybersäkerhet inom näringsliv, teknik och forskning och av nätverket av nationella samordningscentrum.

Vad som föreskrivs i 302, 303, 308, 309, 311–315, 325, 330–332, 336, 340, 344 och 345 § gäller också tillsynen över efterlevnaden av, påföljder vid brott mot och avgörande av tvister med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen, nedan *EU:s roamingförordning*, och EU:s förordning om den inre marknaden för elektronisk kommunikation. Tillsynen över sådan behandling av personuppgifter i anslutning till trafikstyrningsåtgärder som avses i artikel 3.4 i EU:s förordning om den inre marknaden för elektronisk kommunikation utövas likväl av dataombudsmannen.

325 §

Tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner samt ekonomiska inspektioner

Transport- och kommunikationsverket har rätt att i teleföretag utföra tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner samt ekonomiska inspektioner för att övervaka efterlevnaden av skyldigheterna enligt denna lag samt enligt bestämmelser som utfärdats och föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av den.

Även ett myndighetsnät samt tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation kan vara föremål för tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner.

Transport- och kommunikationsverket kan låta en oberoende expert utföra tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner. På en sådan expert ska bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas när han eller hon sköter uppgifter enligt denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen. Det teleföretag som är föremål för en teknisk säkerhets- och funktionsinspektion som utförs av en oberoende expert svarar för kostnaderna för inspektionen.

Transport- och kommunikationsverket och den som handlar för verkets räkning har rätt att i samband med tekniska säkerhets- eller funktionsinspektioner eller ekonomiska inspektioner få tillträde till teleföretags utrustningsutrymmen och övriga lokaler samt att, trots vad som föreskrivs om sekretess för uppgifter, för granskning få dokument och information som behövs för tillsynsuppgiften.

Inspektioner får inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur.

325 a §

Inspektioner som gäller offentlig reglerad satellittjänst

Transport- och kommunikationsverket har rätt att utföra inspektioner i lokaler som används av tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst och dennes underleverantörer, av Försvarsmakten, av användare av offentlig reglerad satellittjänst, och av tillverkare av teknik för offentlig reglerad satellittjänst för att kontrollera efterlevnaden av bestämmelserna om offentlig reglerad satellittjänst.

Inspektioner som gäller offentlig reglerad satellittjänst ska i första hand utföras genom en begäran om information, om syftet med tillsynsuppgiften kan nås på det sättet. Om det inte räcker med en begäran om information för att uppnå syftet med tillsynsuppgiften, har Transport- och kommunikationsverket rätt att i samband med inspektioner av offentlig reglerad satellittjänst få tillträde till lokaler som används av tillhandahållaren av offentlig reglerad

satellittjänst och dennes underleverantörer, av Försvarsmakten, av användare av offentlig reglerad satellittjänst och av tillverkare av teknik för offentlig reglerad satellittjänstteknik och, trots vad som föreskrivs om sekretess för uppgifter, för granskning få dokument och information som behövs för tillsynsuppgiften.

Inspektioner får inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur.

350 §

Hänvisningar till strafflagen

Bestämmelser om straff för avkodningssystemsbrott finns i 38 kap. 8 b § i strafflagen.

Bestämmelser om straff för kränkning av kommunikationshemlighet finns i 38 kap. 3 §, om straff för grov kränkning av kommunikationshemlighet i 38 kap. 4 §, om straff för dataintrång i 38 kap. 8 § och om straff för grovt dataintrång i 38 kap. 8 a § i strafflagen. Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 136 § 4 mom. och 160 § 5 mom. i denna lag döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om inte gärningen utgör brott enligt 40 kap. 5 § i den lagen eller om inte strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om Transport- och kommunikationsverket

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Transport- och kommunikationsverket (935/2018) 3 § 2 mom. som följer:

3 §

Cybersäkerhetscentrets uppgifter

Cybersäkerhetscentret svarar för sin del för de av Transport- och kommunikationsverkets uppgifter som anges i 2 § 1 mom. 1 och 13 punkten samt för ordnandet av offentlig reglerad satellittjänst enligt 4 a-punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 19 september 2022

Statsminister

Sanna Marin

Kommunikationsminister Timo Harakka

1.

Lag

om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut:

ändras i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) 271 a–271 c, 289, 304, 325 och 350 §, av dem 271 a § sådan den lyder i lag 52/2019, 271 b och 271 c § sådana de lyder i lag 1003/2018, 289 § sådan den lyder i lagarna 1003/2018 och 1207/2020, 304 § sådan den lyder i lagarna 1003/2018, 350/2019, 1207/2020 och 1003/2021 och 325 § sådan den lyder i lagarna 1003/2018, 59/2019 och 1207/2020, och

fogas till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 456/2016, 52/2019, 1207/2020 och 485/2021, en ny 4 a-punkt samt till lagen nya 271 d–271 g § och en ny 325 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

I denna lag avses med

4 a) *offentlig reglerad satellittjänst* en tjänst som är skyddad på hög informationssäkerhetsnivå och som utförs med ett satellitpositioneringssystem i enlighet med Galileoprogrammet,

271 a §

271 a §

Tillhandahållande av offentlig reglerad satellittjänst

Ansvarig myndighet för offentlig reglerad satellittjänst

Med offentlig reglerad satellittjänst avses en tjänst som är skyddad på hög informations-säkerhetsnivå och som utförs med ett satellitpositioneringssystem i enlighet med Galileoprogrammet. Tjänsten kan tillhandahållas de användargrupper som avses i 250 § samt andra aktörer som är viktiga för ett fungerande samhälle. Kommunikationsministeriet beslutar om vilka användargrupper som har rätt att använda tjänsten. Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om tillverkning, upphandling och

Transport- och kommunikationsverket är ansvarig myndighet för offentlig reglerad satellittjänst och svarar för den övergripande organiseringen av en sådan satellittjänst i enlighet med Europaparlamentets och rådets beslut nr 1104/2011/EU om närmare föreskrifter för tillträde till den offentliga reglerade tjänst som erbjuds via det globala system för satellitnavigering som inrättats genom Galileoprogrammet.

Gällande lydelse

användning av satellittjänstteknik samt om hantering av nycklar.

Föreslagen lydelse

Transport- och kommunikationsverket har rätt att av den som använder offentlig reglerad satellittjänst ta ut ersättning för användningen. Bestämmelser om avgiftens storlek finns i lagen om grunderna för avgifter till staten.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om tillhandahållandet och användningen av offentlig reglerad satellittjänst och om relevant hantering av åtkomsträttigheter, krypteringsnycklar och säkerhetsklassificerad information, om tekniska krav och krav på säkerhet, aktionsberedskap och annan beredskap och kontinuitet, om utrustning och utrustningsutrymmen och om informationssystem som stöder produktionen av service.

271 b §

Tillverkning av satellittjänstteknik

Den teknik som behövs för utförandet av den satellittjänst som avses i 271 a § får tillverkas med tillstånd av styrelsen för säkerhetsackreditering av europeiska satellitpositioneringssystem (styrelsen för säkerhetsackreditering). Tillståndet ska sökas skriftligen via Transport- och kommunikationsverket.

271 b §

Tillhandahållande av offentlig reglerad satellittjänst

Aktiebolaget Suomen Erillisverkot Oy svarar för de uppgifter som ankommer på en tillhandahållare av offentlig reglerad satellittjänst (tillhandahållare av offentlig reglerad satellittjänst).

Tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst ska

1) tillhandahålla, svara för och utveckla nationella infrastrukturtjänster för den offentliga reglerade satellittjänsten,

2) ansvara för hanteringen av åtkomsträttigheter till den offentliga reglerade satellit-tjänsten och för distributionen av krypteringsnycklar och säkerhetsklassificerad information till systemadministratören, och

3) för sin del sköta den beredskapsplanering som rör den offentliga reglerade satellittjänsten och genom förberedelser och andra åtgärder se till att driften fortsätter så störningsfritt som möjligt under

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

undantagsförhållanden samt i störningssituationer under normala förhållanden.

Tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst ska i funktionellt och ekonomiskt hänseende avskilja den verksamhet som avses i denna lag från annan än i denna paragraf avsedd verksamhet och verksamhet som har samband med den.

Avsikten är inte att tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst ska vara vinstbringande i företagsekonomiskt hänseende i fråga om skötseln av de uppgifter som tillhandahållaren har enligt denna lag.

Försvarsmakten kan tillhandahålla, svara för och utveckla infrastrukturtjänster för den offentliga reglerade satellittjänsten för försvarets behov och ansvara för hanteringen av åtkomsträttigheter, krypteringsnycklar och säkerhetsklassificerad information i anslutning till det samt för distribution av åtkomst-rättigheter och krypteringsnycklar till användare av offentlig reglerad satellittjänst.

De utrustningsutrymmen och den utrustning som direkt hör till den nationella serviceproduktionen i anslutning till den offentliga reglerade satellittjänsten samt de tele-kommunikationsförbindelser som direkt används inom denna nationella serviceproduktion ska finnas i Finland. De tjänster som har samband med den offentliga reglerade satellittjänsten och den administration och tillsyn som gäller den ska produceras i Finland.

Närmare bestämmelser om upprätthållande av den nationella produktionen som gäller offentlig reglerad satellittjänst och om den prioritet, skyndsamhet och viktighetsklassificering som gäller användningen av tjänsten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

271 c §

271 c §

Exportkontroll

Anställda hos tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst

Transport utanför Europeiska unionen av teknik för användning, utveckling och till-

Av en person som är anställd hos tillhandahållaren av offentlig reglerad

Gällande lydelse

verkning av en satellittjänst är tillåten endast till länder som på behörigt sätt bemyndigats att använda satellittjänsten med stöd av ett avtal med Europeiska unionen, om inte annat föreskrivs någon annanstans. För ovan avsedd export krävs det tillstånd från utrikesministeriet. Utrikesministeriet ska höra Transport- och kommunikationsverket innan tillståndet beviljas.

Teknik för användning, utveckling och tillverkning av en satellittjänst får överföras till medlemsstater i Europeiska unionen endast på de villkor som anges i ett beslut av Europeiska kommissionen. För ovan avsedd överföring krävs det tillstånd från utrikesministeriet. Utrikesministeriet ska höra Transport- och kommunikationsverket innan tillståndet beviljas.

Export, förmedling och överföring av teknik som avses i 1 och 2 mom. övervakas av Tullen.

Vid export ska varuhavaren visa upp det i 1 mom. avsedda tillståndet av utrikesministeriet när varorna uppges för Tullen. Också de varor som omfattas av tillståndet ska då kunna inspekteras av Tullen. Vid överföringar inom Europeiska unionen ska varuhavaren för Tullen visa upp det i 2 mom. avsedda tillståndet av utrikesministeriet när varorna lämnar landet vid en gränstullanstalt. Också de varor som omfattas av tillståndet ska då kunna inspekteras av Tullen.

Föreslagen lydelse

satellittjänst och som utför uppgifter som har samband med den offentliga reglerade satellittjänsten krävs oförvitlighet och tillförlitlighet på det sätt som uppgiften förutsätter, vilket vid behov kan utredas i enlighet med säkerhetsutredningslagen (726/2014). Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på personer anställda hos tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst när dessa utför uppgifter som gäller offentlig reglerad satellittjänst. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

271 d §

Underleverantörer av offentlig reglerad satellittjänst

Tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst får använda sig av underleverantörer. Underleverantörer ska anlitas endast i den utsträckning det är nödvändigt. Också i övrigt får underleverantörer anlitas endast i sådan utsträckning att tillhandahållaren av tjänsten fortfarande administrerar, styr och övervakar tillhandahållandet av tjänsten och att den offentliga reglerade satellittjänstens säkerhet eller kontinuiteten vid tillhandahållandet inte äventyras. Anlitande av underleverantör ska

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

anmälas på förhand till Transport- och kommunikationsverket.

Tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst svarar för underleverantörens arbete som för sitt eget arbete. Tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst ska försäkra sig om att underleverantören har tillräckliga ekonomiska förutsättningar samt tillräcklig teknisk prestationsförmåga och tillräckliga yrkesmässiga kvalifikationer för att genomföra underentreprenaden och att underentreprenaden inte äventyrar den nationella säkerheten. Underleverantören ska uppfylla de krav på säkerhet, aktionsberedskap, annan beredskap och kontinuitet som gäller offentlig reglerad satellittjänst. I det uppdragsavtal som ingås med underleverantören ska särskilt förfarandena för hanteringen av störningssituationer under normala förhållanden och av undantagsförhållanden säkerställas.

Av en person som är anställd hos underleverantören och som utför uppgifter som har samband med offentlig reglerad satellittjänst krävs oförvitlighet och tillförlitlighet på det sätt som uppgiften förutsätter, vilket vid behov kan utredas i enlighet med säkerhetsutredningslagen. På personer som är anställda hos underleverantören tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när dessa utför uppgifter som gäller offentlig reglerad satellittjänst. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om hur tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst kan använda underentreprenad och om underleverantörerna.

271 e §

Användning av offentlig reglerad satellittjänst

Offentlig reglerad satellittjänst kan tillhandahållas de användargrupper som avses i 250 § samt andra användargrupper som är

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

viktiga för ett fungerande samhälle. Beslut om användargrupperna fattas av kommunikationsministeriet.

Transport- och kommunikationsverket beviljar på ansökan bemyndigande att använda en offentlig reglerad satellittjänst till sådana inhemska statliga myndigheter eller kommunala myndigheter, inrättningar, affärsverk eller andra offentliga samfund eller finska juridiska personer eller utländska näringsidkares filialer i Finland (användare av offentlig reglerad satellittjänst)

1) som ingår i en av kommunikationsministeriet fastställd användargrupp, och

2) som, om sökanden inte är en myndighet, har lagt fram tillräcklig utredning om behovet av att använda den offentliga reglerade satellittjänsten samt utredning om sina möjligheter att använda tjänsten på ett säkert och behörigt sätt och om varför och hur sökanden anser att användningen av den offentliga reglerade satellittjänsten gynnar Finlands övergripande säkerhet.

Transport- och kommunikationsverket kan i sitt beslut om bemyndigande ange sådana begränsningar och villkor som behövs för en säker användning av tjänsten. Beslutet kan utfärdas för viss tid, om det finns särskilda skäl till det. Transport- och kommunikationsverket får inte bemyndiga en sökande att använda offentlig reglerad satellittjänst om det finns grundad anledning att misstänka att sökanden efter att ha erhållit ett beslut om bemyndigande bryter mot den reglering som gäller offentlig reglerad satellittjänst eller mot Transport- och kommunikationsverkets beslut om bemyndigande eller uppenbart äventyrar den nationella säkerheten.

Transport- och kommunikationsverket kan ge en användare av offentlig reglerad satellittjänst en anmärkning eller varning, om användaren bryter mot den reglering som gäller offentlig reglerad satellittjänst eller mot Transport- och kommunikationsverkets beslut om bemyndigande. Transport- och kommunikationsverket kan återkalla ett bemyndigande att använda offentlig reglerad satellittjänst tillfälligt eller permanent, om

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

användaren av tjänsten trots anmärkningen eller varningen fortfarande bryter mot den reglering som gäller offentlig reglerad satellittjänst eller mot Transport- och kommunikationsverkets beslut om bemyndigande, eller om det är nödvändigt för landets försvar eller för den offentliga reglerade satellittjänstens säkerhet. Transport- och kommunikationsverket kan i sitt beslut om att återkalla bemyndigandet att använda tjänsten bestämma att beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte den myndighet där ändring söks bestämmer något annat.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om ansökningsförfarande, innehållet i ansökan och om andra omständigheter som hänför sig till en ansökan som gäller offentlig reglerad satellittjänst.

271 f §

Tillverkning av teknik för offentlig reglerad satellittjänst

Ett företag i Finland får tillverka teknik för utförande av offentlig reglerad satellittjänst (*tillverkare av teknik för offentlig reglerad satellittjänst*) endast med tillstånd av styrelsen för säkerhetsackreditering av europeiska satellitpositioneringssystem. Tillståndet ska sökas skriftligen via Transport- och kommunikationsverket.

271 g §

Exportkontroll av offentlig reglerad satellittjänst

Teknik för användning, utveckling och tillverkning av en offentlig reglerad satellittjänst får utanför Europeiska unionen endast exporteras eller förmedlas till länder som på behörigt sätt bemyndigats att använda satellittjänsten med stöd av ett avtal med Europeiska unionen, om inte något annat föreskrivs någon annanstans. För exporten krävs det tillstånd från utrikesministeriet. Utrikesministeriet ska höra Transport- och

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

kommunikationsverket innan tillståndet beviljas.

Teknik för användning, utveckling och tillverkning av en offentlig reglerad satellittjänst får överföras till medlemsstater i Europeiska unionen med tillstånd från utrikesministeriet. Utrikesministeriet ska höra Transport- och kommunikationsverket innan tillståndet beviljas.

Export, förmedling och överföring av teknik som avses i 1 och 2 mom. övervakas av Tullen.

Vid export ska varuhavaren visa upp det i 1 mom. avsedda tillståndet av utrikesministeriet när varorna uppges för Tullen. Också de varor som omfattas av tillståndet ska då kunna inspekteras av Tullen. Vid överföringar inom Europeiska unionen ska varuhavaren för Tullen visa upp det i 2 mom. avsedda tillståndet av utrikesministeriet när varorna lämnar landet vid en gränstullanstalt. Också de varor som omfattas av tillståndet ska då kunna inspekteras av Tullen.

289 §

289 §

Informationssamhällsavgift

Informationssamhällsavgift

Ett teleföretag som bedriver anmälningspliktig eller koncessionspliktig verksamhet enligt denna lag är skyldigt att till Transport- och kommunikationsverket betala en årlig informationssamhällsavgift.

Informationssamhällsavgift tas inte ut för omsättning som hänför sig till televisions- eller radioverksamhet eller till vidareändning av televisionsprogram eller radioprogram.

Informationssamhällsavgiften utgör 0,12 procent av omsättningen för den televerksamhet som teleföretaget bedrivit i Finland under räkenskapsperioden före bestämmandet av avgiften. Om omsättningen dock understiger 300 000 euro, föreligger ingen betalningsskyldighet.

Bestämmelser om hur informationssamhällsavgiften ska bestämmas under det första verksamhetsåret finns i 292 §.

Informationssamhällsavgiften återbetalas inte ens i det fall att teleföretaget upphör med sin verksamhet under avgiftsperioden.

Ett teleföretag som bedriver anmälningspliktig eller koncessionspliktig verksamhet enligt denna lag är skyldigt att till Transport- och kommunikationsverket betala en årlig informationssamhällsavgift.

Informationssamhällsavgift tas inte ut för omsättning som hänför sig till televisions- eller radioverksamhet eller till vidareändning av televisionsprogram eller radioprogram.

Informationssamhällsavgiften utgör 0,135 procent av omsättningen för den televerksamhet som teleföretaget bedrivit i Finland under räkenskapsperioden före bestämmandet av avgiften. Om teleföretagets omsättning dock understiger 300 000 euro, föreligger ingen betalningsskyldighet.

Bestämmelser om hur informationssamhällsavgiften ska bestämmas under det första verksamhetsåret finns i 292 §.

Informationssamhällsavgiften återbetalas inte ens i det fall att teleföretaget upphör med sin verksamhet under avgiftsperioden.

Gällande lydelse

304 §

*Transport- och kommunikationsverkets
särskilda uppgifter*

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i denna lag ska Transport- och kommunikationsverket

1) främja den elektroniska kommunikationens funktion, störningsfrihet och trygghet,

2) delta i beredskapsplaneringen samt övervaka och utveckla branschens tekniska beredskap för undantagsförhållanden,

3) sköta administreringen av radiofrekvenser och televerksamhet samt administreringen av numrering av och prefix för kommunikationsnät och kommunikationstjänster,

4) samordna standardiseringen inom telebranschen,

5) bevilja sådana identifieringssignaler för radiostationer som behövs för att identifiera radiosändningar och vid behov meddela föreskrifter om hur de ska användas,

6) samla in information och informera om tillgången på nättjänster och kommunikationstjänster och om tjänsternas kvalitet och pris,

7) samla in information om kränkningar och hot om kränkningar av informationssäkerheten för nättjänster, kommunikations-tjänster, mervärdestjänster och informations-system samt om fel och störningar i kommunikationsnät och kommunikationstjänster,

8) informera om frågor som gäller informationssäkerhet samt om kommunikationsnäts och kommunikationstjänsters funktion,

9) utreda orsakerna till störningar av radiokommunikation samt till störningar som en radioutrustning eller teleterminalutrustning orsakar kommunikationsnät, radioutrustningar, teleterminalutrustningar eller elanläggningar,

10) utreda kränkningar och hot om kränkningar av informationssäkerheten för nättjänster, kommunikationstjänster, mervärdes-tjänster och informationssystem,

Föreslagen lydelse

304 §

*Transport- och kommunikationsverkets sär-
skilda uppgifter*

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i denna lag ska Transport- och kommunikationsverket

1) främja den elektroniska kommunikationens funktion, störningsfrihet och trygghet,

2) delta i beredskapsplaneringen samt övervaka och utveckla branschens tekniska beredskap för undantagsförhållanden,

3) sköta administreringen av radiofrekvenser och televerksamhet samt administreringen av numrering av och prefix för kommunikationsnät och kommunikationstjänster,

4) samordna standardiseringen inom telebranschen,

5) bevilja sådana identifieringssignaler för radiostationer som behövs för att identifiera radiosändningar och vid behov meddela föreskrifter om hur de ska användas,

6) samla in information och informera om tillgången på nättjänster och kommunikationstjänster och om tjänsternas kvalitet och pris,

7) samla in information om kränkningar och hot om kränkningar av informationssäkerheten för nättjänster, kommunikations-tjänster, mervärdestjänster och informations-system samt om fel och störningar i kommunikationsnät och kommunikationstjänster,

8) informera om frågor som gäller informationssäkerhet samt om kommunikationsnäts och kommunikationstjänsters funktion,

9) utreda orsakerna till störningar av radiokommunikation samt till störningar som en radioutrustning eller teleterminalutrustning orsakar kommunikationsnät, radioutrustningar, teleterminalutrustningar eller elanläggningar,

10) utreda kränkningar och hot om kränkningar av informationssäkerheten för nättjänster, kommunikationstjänster, mervärdestjänster och informationssystem,

Gällande lydelse

11) underrätta kommissionen om sådant samarbete med andra medlemsstater i Europeiska unionen som leder till enhetliga tillsynsåtgärder i fråga om informationssäkerheten för gränsöverskridande kommunikationstjänster mellan medlemsstaterna, när åtgärderna kan inverka på den inre marknadens funktion,

12) vara behörig myndighet för den offentliga reglerade satellittjänsten enligt Europaparlamentets och rådets beslut nr 1104/2011/EU om närmare föreskrifter för tillträde till den offentliga reglerade tjänst som erbjuds via det globala system för satellitnavigering som inrättats genom Galileo-programmet,

13) vara den nationella kontakt- och informationspunkt som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1807 om en ram för det fria flödet av andra data än personuppgifter i Europeiska unionen,

14) fungera som kontaktpunkt i frågor som gäller tillgängligheten i fråga om audiovisuella innehållstjänster,

15) vara nationell myndighet för cybersäkerhetscertifiering enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/881 om Enisa (Europeiska unionens cybersäkerhetsbyrå) och om cybersäkerhetscertifiering av information- och kommunikationsteknik och om upphävande av förordning (EU) nr 526/2013 (cybersäkerhetsakten),

16) övervaka de unionsomfattande maximipriser för samtalsterminering som anges i kommissionens delegerade akt som antas med stöd av artikel 75 i kodexdirektivet; Transport- och kommunikationsverket kan kräva att teleföretaget ändrar priserna för samtalsterminering, om prissättningen inte överensstämmer med kraven i den delegerade akten,

17) vid behov upprätthålla ett sådant oberoende jämförelseverktyg som avses i artikel 103.2 i kodexdirektivet samt på ansökan av dem som tillhandahåller jämförelseverktyget godkänna sådana oberoende jämförelseverktyg som uppfyller

Föreslagen lydelse

11) underrätta kommissionen om sådant samarbete med andra medlemsstater i Europeiska unionen som leder till enhetliga tillsynsåtgärder i fråga om informationssäkerheten för gränsöverskridande kommunikationstjänster mellan medlemsstaterna, när åtgärderna kan inverka på den inre marknadens funktion,

12) vara den nationella kontakt- och informationspunkt som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1807 om en ram för det fria flödet av andra data än personuppgifter i Europeiska unionen,

13) fungera som kontaktpunkt i frågor som gäller tillgängligheten i fråga om audiovisuella innehållstjänster,

14) vara nationell myndighet för cybersäkerhetscertifiering enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/881 om Enisa (Europeiska unionens cybersäkerhetsbyrå) och om cybersäkerhetscertifiering av informations- och kommunikationsteknik och om upphävande av förordning (EU) nr 526/2013 (cybersäkerhetsakten),

15) övervaka de unionsomfattande maximipriser för samtalsterminering som anges i kommissionens delegerade akt som antas med stöd av artikel 75 i kodexdirektivet; Transport- och kommunikationsverket kan kräva att teleföretaget ändrar priserna för samtalsterminering, om prissättningen inte överensstämmer med kraven i den delegerade akten,

16) vid behov upprätthålla ett sådant oberoende jämförelseverktyg som avses i artikel 103.2 i kodexdirektivet samt på ansökan av dem som tillhandahåller jämförelseverktyget godkänna sådana oberoende jämförelseverktyg som uppfyller

Gällande lydelse

kraven i artikel 103.3 första stycket i kodexdirektivet,

18) sörja för det nationella samordningscentrumets uppgifter enligt artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/887 om inrättande av Europeiska kom-petenscentrumet för cybersäkerhet inom nä-ringsliv, teknik och forskning och av nätverket av nationella samordningscentrum.

Vad som föreskrivs i 302, 303, 308, 309, 311–315, 325, 330–332, 336, 340, 344 och 345 § gäller också tillsynen över efterlevnaden av, påföljder vid brott mot och avgörande av tvister med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen, nedan EU:s roamingförordning, och EU:s förordning om den inre marknaden för elektronisk kommunikation. Tillsynen över sådan behandling av personuppgifter i an-slutning till trafikstyrningsåtgärder som avses i artikel 3.4 i EU:s förordning om den inre marknaden för elektronisk kommunikation utövas likväl av dataombudsmannen.

325 §

Transport- och kommunikationsverkets inspektionsrätt

Transport- och kommunikationsverket har rätt att i teleföretag utföra tekniska säkerhets och funktionsinspektioner samt ekonomiska inspektioner för att övervaka efterlevnaden av skyldigheterna enligt denna lag samt enligt bestämmelser som utfärdats och föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av den. *Transport- och kommunikationsverket har rätt att i ett företag som tillverkar eller använder sådan satellittjänstteknik som avses i 271 b § utföra inspektioner för att utreda om företaget iakttar beslut som fattats av styrelsen för säkerhetsackreditering och den reglering som gäller den offentliga reglerade satellittjänsten. Bestämmelser om inspektioner finns i 39 § i förvaltningslagen.*

Föreslagen lydelse

kraven i artikel 103.3 första stycket i kodexdirektivet,

17) sörja för det nationella samordningscentrumets uppgifter enligt artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/887 om inrättande av Europeiska kom-petenscentrumet för cybersäkerhet inom näringsliv, teknik och forskning och av nätverket av nationella samordningscentrum.

Vad som föreskrivs i 302, 303, 308, 309, 311–315, 325, 330–332, 336, 340, 344 och 345 § gäller också tillsynen över efterlevnaden av, påföljder vid brott mot och avgörande av tvister med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen, nedan *EU:s roamingförordning*, och EU:s förordning om den inre marknaden för elektronisk kommunikation. Tillsynen över sådan behandling av personuppgifter i anslutning till trafikstyrningsåtgärder som avses i artikel 3.4 i EU:s förordning om den inre marknaden för elektronisk kommunikation utövas likväl av dataombudsmannen.

325 §

Tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner samt ekonomiska inspektioner

Transport- och kommunikationsverket har rätt att i teleföretag utföra tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner samt ekonomiska inspektioner för att övervaka efterlevnaden av skyldigheterna enligt denna lag samt enligt bestämmelser som utfärdats och föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av den.

Gällande lydelse

Även ett myndighetsnät samt tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med anknytning till myndighetskommunikation kan vara föremål för tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner.

Transport- och kommunikationsverket kan låta en oberoende expert utföra tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner *samt inspektioner av satellittjänstteknik*. På en sådan expert ska bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas när han eller hon sköter uppgifter enligt denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen. Det teleföretag som är föremål för en teknisk säkerhets- och funktionsinspektion som utförs av en oberoende expert svarar för kostnaderna för inspektionen.

Transport- och kommunikationsverket och den som handlar för verkets räkning har rätt att i samband med tekniska säkerhets- eller funktionsinspektioner eller ekonomiska inspektioner få tillträde till teleföretags utrustningsutrymmen och övriga lokaler samt att, trots vad som föreskrivs om sekretess för uppgifter, för granskning få dokument och information som behövs för tillsynsuppgiften.

Transport- och kommunikationsverket och den som handlar för verkets räkning har rätt att i samband med inspektioner av satellittjänstteknik få tillträde till lokaler som används av den organisation som tillverkar eller använder satellittjänstteknik och, trots vad som föreskrivs om sekretess för uppgifter, för granskning få dokument och information som behövs för tillsynsuppgiften.

Inspektioner får inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur.

Föreslagen lydelse

Även ett myndighetsnät samt tillhandahållaren av kommunikationstjänsten med an-knytning till myndighetskommunikation kan vara föremål för tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner.

Transport- och kommunikationsverket kan låta en oberoende expert utföra tekniska säkerhets- och funktionsinspektioner. På en sådan expert ska bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas när han eller hon sköter uppgifter enligt denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen. Det teleföretag som är föremål för en teknisk säkerhets- och funktionsinspektion som utförs av en oberoende expert svarar för kostnaderna för inspektionen.

Transport- och kommunikationsverket och den som handlar för verkets räkning har rätt att i samband med tekniska säkerhets- eller funktionsinspektioner eller ekonomiska inspektioner få tillträde till teleföretags utrustningsutrymmen och övriga lokaler samt att, trots vad som föreskrivs om sekretess för uppgifter, för granskning få dokument och information som behövs för tillsynsuppgiften.

Inspektioner får inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur.

325 a §

Inspektioner som gäller offentlig reglerad satellittjänst

Transport- och kommunikationsverket har rätt att utföra inspektioner i lokaler som används av tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst och dennes underleverantörer, av Försvarsmakten, av

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

användare av offentlig reglerad satellittjänst, och av tillverkare av teknik för offentlig reglerad satellit-tjänst för att kontrollera efterlevnaden av bestämmelserna om offentlig reglerad satellittjänst.

Inspektioner som gäller offentlig reglerad satellittjänst ska i första hand utföras genom en begäran om information, om syftet med tillsynsuppgiften kan nås på det sättet. Om det inte räcker med en begäran om information för att uppnå syftet med tillsynsuppgiften, har Transport- och kommunikationsverket rätt att i samband med inspektioner av offentlig reglerad satellittjänst få tillträde till lokaler som används av tillhandahållaren av offentlig reglerad satellittjänst och dennes underleverantörer, av Försvarsmakten, av användare av offentlig reglerad satellittjänst och av tillverkare av teknik för offentlig reglerad satellittjänstteknik och, trots vad som föreskrivs om sekretess för uppgifter, för granskning få dokument och information som behövs för tillsynsuppgiften.

Inspektioner får inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur.

350 §

350 §

Hänvisningar till strafflagen

Hänvisningar till strafflagen

Bestämmelser om straff för avkodningssystemsbrott finns i 38 kap. 8 b § i strafflagen.

Bestämmelser om straff för kränkning av kommunikationshemlighet finns i 38 kap. 3 §, om straff för grov kränkning av kommunikationshemlighet i 38 kap. 4 § och om straff för dataintrång i 38 kap. 8 § i strafflagen. Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 136 § 4 mom. och 160 § 5 mom. i denna lag döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om inte gärningen utgör brott enligt 40 kap. 5 § i strafflagen eller om inte strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag.

Bestämmelser om straff för avkodningssystemsbrott finns i 38 kap. 8 b § i strafflagen.

Bestämmelser om straff för kränkning av kommunikationshemlighet finns i 38 kap. 3 §, om straff för grov kränkning av kommunikationshemlighet i 38 kap. 4 §, om straff för dataintrång i 38 kap. 8 § och om straff för grovt dataintrång i 38 kap. 8 a § i strafflagen. Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 136 § 4 mom. och 160 § 5 mom. i denna lag döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om inte gärningen utgör brott enligt 40 kap. 5 § i den lagen eller om inte strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om Transport- och kommunikationsverket

I enlighet med riksdagens beslut:

ändras i lagen om Transport- och kommunikationsverket (935/2018) 3 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

3 §

Cybersäkerhetscentrets uppgifter

Transport- och kommunikationsverkets cybersäkerhetscenter, nedan Cybersäkerhetscentret, har till uppgift att stödja, styra och övervaka informationssäkerheten och tillgodoseendet av integritetsskyddet vid elektronisk kommunikation. Cybersäkerhetscentret ska upprätthålla en lägesbild över den nationella cybersäkerheten. Cybersäkerhetscentret ska i sin verksamhet främja och säkerställa informationssäkerheten i informationssystem och datakommunikation. Cybersäkerhetscentret är ansvarig myndighet för den offentligt reglerade satellittjänsten och nationellt samordningscentrum enligt artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/887 om inrättande av Europeiska kompetenscentrumet för cybersäkerhet inom näringsliv, teknik och forskning och av nätverket av nationella samordningscentrum. Dessutom ska Cybersäkerhetscentret sörja för kommunikationsbranschens beredskap för störningssituationer under normala förhållanden och för undantagsförhållanden, främja och övervaka funktionssäkerheten i den elektroniska kommunikationen samt inom sitt verksamhetsområde stödja samhällets allmänna beredskap för störningssituationer under normala förhållanden och för undantagsförhållanden.

Cybersäkerhetscentret svarar för sin del för de av verkets uppgifter som anges i 2 § 1 mom. 1 och 13 punkten.

Föreslagen lydelse

3 §

Cybersäkerhetscentrets uppgifter

Transport- och kommunikationsverkets cybersäkerhetscenter, nedan Cybersäkerhetscentret, har till uppgift att stödja, styra och övervaka informationssäkerheten och tillgodoseendet av integritetsskyddet vid elektronisk kommunikation. Cybersäkerhetscentret ska upprätthålla en lägesbild över den nationella cybersäkerheten. Cybersäkerhetscentret ska i sin verksamhet främja och säkerställa informationssäkerheten i informationssystem och datakommunikation. Cybersäkerhetscentret är ansvarig myndighet för den offentligt reglerade satellittjänsten och nationellt samordningscentrum enligt artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/887 om inrättande av Europeiska kompetenscentrumet för cybersäkerhet inom näringsliv, teknik och forskning och av nätverket av nationella samordningscentrum. Dessutom ska Cybersäkerhetscentret sörja för kommunikationsbranschens beredskap för störningssituationer under normala förhållanden och för undantagsförhållanden, främja och övervaka funktionssäkerheten i den elektroniska kommunikationen samt inom sitt verksamhetsområde stödja samhällets allmänna beredskap för störningssituationer under normala förhållanden och för undantagsförhållanden.

Cybersäkerhetscentret svarar för sin del för de av Transport- och kommunikationsverkets uppgifter som anges i 2 § 1 mom. 1 och 13

Gällande lydelse

Transport- och kommunikationsverket kan tillhandahålla sådana offentligrättsliga prestationer eller enligt företagsekonomiska grunder prissatta prestationer som baserar sig på Cybersäkerhetscentrets uppgifter enligt 1 mom., samt ingå avtal om utförandet av sådana prestationer.

Föreslagen lydelse

punkten samt för ordnandet av offentlig reglerad satellittjänst enligt 4 a punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014).

Transport- och kommunikationsverket kan tillhandahålla sådana offentligrättsliga prestationer eller enligt företagsekonomiska grunder prissatta prestationer som baserar sig på Cybersäkerhetscentrets uppgifter enligt 1 mom., samt ingå avtal om utförandet av sådana prestationer.

Denna lag träder i kraft den 20 .
